

Haapakosken Metsästäjät ry

Historiikki
1944-2014

Arvoisa lukija

Haapakosken metsästäjät ry juhlii seitsemääkymmentä toimintavuottaan vuonna 2014. Juhlan kunniaksi päätettiin koota seuran historiikki yksiin kansiin. Tämän aineiston tuottajina ovat keskeisesti toimineet metsästysseuran eri toimikunnat ja niissä lähinnä puheenjohtajat. Seuran edellinen historiikki koottiin seuran täyttäessä 50 vuotta. Tässä historiikissa on mukana tuosta julkaisusta aineistoa, sillä eihän se mennyt aika ole muuttunut. Aineistoa ei ole koottu tieteellisellä tarkkuudella ja jokainen kirjoitus on kirjoittajansa näköinen. Tarkoitus on valottaa metsästysseuramme eri toimintoja. Kannustakoot tämä julkaisu kirjaamaan tapahtumia entistäkin tarkemmin muistiin, samoin otettuja valokuvia on syytä tallentaa tulevaisuutta varten.

Kirjoituksia tähän julkaisuun ovat laatineet Martti Turja, Jorma Karhu, Hermann Sippola, Hannu Ilomäki (SML:n piirin puheenjohtaja), Pekka Salomäki, Antti Aarnio, Henna ja Seppo Pohjanoksa, Hannu Karhu, Rauno Tiisjärvi, Jyrki Vierula, Juhani Kristola, Harri Nurmesniemi, Jari Ulvila, Juha Karhu, ja Markku Latva-Teikari sekä allekirjoittanut. Lämpimät kiitokset kaikille kirjoittajille, toimikunnille ja aineistojen kerääjille.

Juhlavuoden suunnitteluista ja järjestelyistä on vastannut juhlatoimikunta, johon ovat kuuluneet Martti Turja (seuran puheenjohtaja), Jorma Karhu (seuran sihteeri), Marko Suokko, Hermann Sippola, Ari Perälä, Henna Pohjanoksa, Jaakko Keskinen. Toimikunnan puheenjohtajana on toiminut Heikki Alakarhu, joka on toiminut myös juhlaulkaisun päätoimittajana.

Sisällysluettelo

1. Haapakosken Metsästäjät ry 70 v vuonna 2014.....	3
2. Yleishistoriikki	5
4. Suomen Metsästäjäliiton Pohjanmaanpiirin tervehdys	14
5. Pystykorvatoiminta.....	15
6. Koiranäyttelytoiminta.....	25
7. Naistoimikunta	31
8. Kämpä- ja rakennustoiminta	36
9. Hirvikoiratoiminta.....	42
10. Hirvenmetsästys	47
11. Riistalaskennat.....	59
12. Dreeveritoiminta	63
13. Kantoja ja karikkoja	66
14. Kansainvälisyyttä	68
15. Ampuma- ja kilpailutoiminta	72
16. Kauris- ja peuratoiminta	75
17. Riistanhoitotoiminta.....	76
18. Kanakoiratoiminta	82
19. Ajokoiratoiminta.....	87
20. Seittenmillinen,.....	92
21. Ylijäämäpenikka.....	94
22. Suomen riistakeskus edistää kestävästä riistataloutta ja tuottaa palveluja	96

1. Haapakosken Metsästäjät ry 70 v vuonna 2014

Puheenjohtaja Martti Turja

Seuramme päätti nyt juhlavuonna tehdä tämän käsissä olevan juhlaulkaisun, koota kansiin historiaansa. 20 vuotta sitten tehtiin vastaavaa 50-vuotisjuhlaulkaisu, josta on ammennettu alkuvuosikymmenten asioita tähänkin julkaisuun. Aineistoa ovat koonneet seuran eri toimikunnat kukin omalta sektoriltaan. Julkaisua on ollut suunnittelemassa nimetty juh latoimikunta, mutta suurin vastuu ja ns. päätoimittajan rooli on langennut juh latoimikunnan puheenjohtaja Heikki Alakarhulle.

Kiitos kaikille julkaisun tekemiseen osallistuneille tehdystä työstä ja vielä erikseen, suuri kiitos Heikille.

Tänä vuonna 70- juh lavuottaan viettävä Haapakosken Metsästäjät ry. on nykyisin n.400 metsästäjän seura.

Toimintapinta-alaa metsästysseurallamme on lähes 20000 ha.

Seuramme metsästysmaiden rungon muodostaa Haapakosken karttakylän maat. Näiden lisäksi on käytösämme Lapuan kaupungin ja seurakunnan maita sekä edellisiin rajoittuen myös Liuhtarin ja Kirkonkylän talojen maita.

Metsästysmaamme ovat noin 90 % yksityisten maanomistajien omistuksessa, joilta olemme metsästysvuokrasopimuksin saatu alueet käyttöömme. Yhteisömaanomistajia alueella on edellä mainittujen kaupungin ja seurakunnan lisäksi Metsähallitus, jolta on saatu vuokrattua metsästysoikeus osalle heidän aluetta. Tässä yhteydessä mainittakoon, että vanhojen metsien Natura-suojelualueelle Peränevanholmassa ei omistajataho halunnut tehdä normaalia metsästysvuokrasopimusta. Siellä valtiohallinnossa ilmeisesti halutaan nähdä metsästyksen vaarantavan alueen vanhojen metsien ja soiden suojeluarvot !

Metsästysseuramme on perustettu elokuulla 1944, sodan aikana. Metsästysseura sai nimen Lapuan Metsästäjät ry, ollen neljäs rekisteröity metsästysseura Lapualla. Aikaisemmin seurat oli perustettu Hellanmaahan, Tiistenjoelle sekä vanhin Lapuan metsästysseura jonka toimipiiriin Haapakosken maat ja metsästäjät ennen oman seuran perustamista kuuluivat. Seuramme nimi muutettiin 70-luvulla Haapakosken Metsästäjiksi, koska paikkakunnalla oli kaksi samanalkuista metsästysseuraa ja se arvattavasti aiheutti sekaannuksia.

Me nykyiset seuran metsästäjät olemme pohtineet perustamisen ajankohtaa historian aikajanalla. Mikä oli pontimena kun seuran perustajat tulivat perustaneeksi metsästysseuran juuri tuolloin elokuulla 1944.

Nyt, 70 vuoden jälkeen, voisi ajatella sodan aikana olleen paljon tärkeämpiäkin asioita ajateltavana kuin metsästysalueiden uudelleen järjestelyt. Vanhoista pöytäkirjoista ei tarkemmin selviä, miksi ei toiminta vanhassa seurassa Haapakosken miehiä tyydyttänyt ja mitkä olivat ne painavimmat syyt oman seuran perustamiseen. Mikäli seuran perustaminen on ollut puhtaasti metsästysjärjestelytarpeista lähtevä, on perustajilla täytyntä olla vahva usko tulevaan ja metsästysharrastuksen jatkumiseen siitä huolimatta, että juuri kesällä -44 Suomi taisteli olemassa olostaan rankoissa Karjalan Kannaksen torjuntataisteluissa.

Seuramme jäsenmäärä oli alkuvuosina pitkään 50 henkilön tasolla. Vuosikymmenten saatossa metsästysharrastajien määrä seurassa on noussut lähelle, jo aikaisemmin mainittua 400 metsästäjää. Vahvimmat jäsenkasvun vuodet osuvat 70-luvun jälkipuoliskolle. Viimeiset kaksikymmentä vuotta jäsenmäärä on edelleen hiljalleen kasvanut. Jäseneksi hyväksymisen periaatteet ovat säilyneet läpi vuosikymmenten, eli pääsääntöisesti jäseneksi tulevan tulee asua seuran toiminta-alueella tai vuokrata metsästyskelpoista metsästysmaaa seuralle.

Metsästysmaiden vuokrauksessa onnistunut yhteistyö maanomistajien suuntaan on ensiarvoisen tärkeää. Täytyy muistaa, ettei seuralla ole omaa maata muuta kuin Varpulan tontti, joten kaikki metsästysoikeudet on siis vuokrattava maanomistajilta. Seuran metsästysmaiden vuokrauksessa ja vuokranmaksussa on myös säilynyt perinne läpi vuosikymmenten, nimittäin seuran alkuajoista lähtien metsästysmaavuokrat ovat ohjautuneet maamiesseuralle. Käytäntö on ollut toimiva ja hyväksytty. Myöhemmin, hirvisaaliiden tultua merkittävämpään rooliin, on hirvistä ruvettu jakamaan maanvuokraajille paisteja. Nykyisin jokaisesta kaadetusta hirvestä otetaan maanomistajapaisti, joka vuorolistan mukaan toimitetaan saajalle. Maanvuokraajia on seurallamme satoja joten paistin saanti tulee kunkin kohdalle verrattain harvoin. Hirvenlihan makuun pääsee kuitenkin hieman useammin seuran järjestämässä hirvipaijaisissa joita on järjestetty joka toinen vuosi Haapakosken Nuorisoseuralla. Metsästyksessä käytettävien yksityisteiden kunnossapitoon olemme osallistuneet arvioidun käytön mukaisesti. Varsinaisina tieosakkaina olemme metsästysmajojemme myötä Pihlajaisentiessä, Hirvijärventiessä sekä Ylikylän metsätiestössä.

Vuokrasopimusten ajan tasalla pitäminen on omistajavaihdosten ja päättyvien sopimusten vuoksi jatkuva prosessi. Viime vuosia hirvipeijaisten yhteydessä maanomistajat ovat voineet tarkistaa, päivittää ja solmia uusia vuokrasopimuksia. Vuokrasopimusten peiton olemme saaneet pidettyä hyvällä tasolla. Tällä hetkellä vain kaksi pienehköä yksityistä maatilaa on erikseen kieltänyt metsästyksen maillaan.

Seuran toimialueella metsästystä eniten rajoittaa asutus. Haapakosken kyläalue ja jokivarsi on sen verran taajaan asuttu, että suojaetäisyyksien vuoksi ainakin pelto- ja sorsalinnulla on rauhoitus aluetta riittävästi.

Viimeisen 20 vuoden aikana seuran puheenjohtajat ovat saaneet havaita, että nykyihminen kokee mökkinsä tai asuntonsa läheltä tulevan metsästysammunnan häiriöksi entistä herkemmin. Ilmiö on tullut esiin erityisesti sorsa- ja kyyhkymetsästyksessä peltoalueilla. Vaikka metsästyslain suojaetäisyyspykälää ei sinällään olisi rikottu, pauke on ylittänyt häiriökynnyksen niin, että puheenjohtajat ovat saaneet asiasta terveisiä. Aivan viime vuosia kyyhkymetsästystä on ruokinnalla ja riistapelloilla saatu ohjattua sopivimmille paikoille. Myös alueen asukkaiden kanssa etukäteen keskustelemalla mahdollisista häiriöistä on konflikteja voitu välttää.

Poimintoja pöytäkirjoista

Vuosikymmenten kuluessa seuran arkistoon kertyneet pöytäkirjat ovat dokumentoitua seuran historiaa.

Enimmäkseen pöytäkirjat ja vuosikertomukset sisältävät tavanomaiset kokousrutiini päätökset, mutta jotain aikaa kuvaavaa niistä myös usein löytyy. Selasin seuran pöytäkirjat ensimmäiseltä kolmelta vuosikymmeneltä.

Varpulan metsästysmaja, toiminnan tukikohta

Pöytäkirjoista voi päätellä pienriistakantojen olleen todella runsaat nykytilanteeseen nähden. Ensimmäisen kerran seuran omista rauhoitusajoista ja -alueista mainitaan vuonna -55. Saman vuosikymmenen loppupuolella kuvaan tulleet riistakiintiöt myös vahvistavat riistaa olleen selvästi nykyistä paremmin. Mm. vuoden -62 metsästyksessä vuosikertomuksessa mainitaan, että riistaa on ollut kohtuullisesti ja metsästyksessä on pyritty verottamaan riistaa säästeliäästi. Kiintiöt ovat olleet jänis viikossa ja lintuja 3 kpl viikossa. Kiintiöt ovat siis olleet todella runsaat 2000- luvun mittapuulla katsoen. Kannanvaihtelua on toki silloinkin ollut sillä jo vuonna -64 johtokunta sai valtuudet hankkia alueelle jäniksenpoikasia pohjoisesta. Hirvikannat ovat olleet taas vaatimattomat aina 70-luvulle asti. Ilmeisesti hirvien vähyyden vuoksi 50-luvun alkuvuosia ei saatu aina hirviporukkaakootuksi vuodelta -53 löytyy seuran päätös kiikariväärin kieltämisestä metsästyksessä, kymmentä vuotta myöhemmin se on jälleen päätetty sallia. Pöytäkirjoista ei tarkemmin löydy perusteita näille päätöksille. Fasaaneista löytyy maininta jo vuodelta -53, jolloin johtokunta sai valtuudet istuttaa lintuja. Oravanmetsästyksessä taas löytyy maininta vuodelta -55, jolloin yleiskokous huomautti, ettei oravien karkottamiseksi puista tulisi käyttää kirveitä ja kankia. Vuonna -54 ei seuran syyskokous lämmennyt LMS:n taholta tehtyyn yhdistymisesitykseen ja vuodelta -65 hirvien yhteisluvasta löytyy ensimmäinen maininta.

Vuonna 1971 seuran vuosikokous päätti rauhoittaa huuhkajan..... rauhoituksen jatkumisesta ei uusia merkintöjä löydy. Tuolloin huuhkaja oli jo pesintäaikaan rauhoitettu valtiovallan taholta ja täysin rauhoitetuksi se tuli 80-luvulla.

Vuoden 1974 toimintakertomuksen mukaan sinä vuonna hirvenkaato % oli yli 100. Silloin lupa oli 5 aikuista + yksi vasa. Kuinka ollakaan, sillä vasalla olikin sitten 8 piikkiset sarvet. Taitaa seuran suurin vasa toistaiseksi. Tottahan siinä sitten valtiokin pääsi lihanjaolle.

Lakaluoman kämpä Sikakallioilla

Ylikylän kämpä eli Fossin sauna Hautakankaan takana

2. Yleishistoriikki

Laatinut Hermann Sippola 1994, jatkanut Jorma Karhu 2014

Metsästysseuramme on perustettu 17 päivä elokuuta 1944. Perustava kokous pidettiin Lapuan kunnantalolla, jossa olivat koolla Juho Lehto, Jussi Keskinen, Toivo Peltola, Juho Eteläaho, Jaakko Muilu, Yrjö Ketola, Lauri Perälä ja Jussi Isoluoma.

Seuran nimeksi tuli Lapuan Metsästäjät. Säännöiksi hyväksyttiin Suomen Yleisen metsästäjäliiton mallisäännöt tarpeellisin muutoksin. Näitä sääntöjä ja yleistä riistanhoitoa oli kokouksessa esittelemässä riistapäällikkö Niilo Harju. Tällöin seura liittyi myös liiton jäseneksi. Ensimmäisen johtokunnan muodostivat perustajat poislukien Jaakko Muilu.

Perustelut seuran tarpeellisuudesta on kirjattu perustavassa kokouksessa seuraavasti: "Riistanhoito ja metsästyksen valvonta ei ole läheskään joka puolella oikealla tolalla eikä myöskään koirakuria noudateta, vaan koirat saavat monin paikoin vapaasti liikkua riista-alueilla rauhoitusaikanakin. Minkä takia riistakanta edellisinä vuosina on vähentymisestäään vähentynyt. Sen vuoksi pidettiin tarpeellisena uuden metsästysseuran perustamista, jotta saataisiin riistanhoito paikkakunnalla paremmalle kannalle."

Seuran toimialueeksi suunniteltiin kaikki Haapakosken kylän metsäalueet, joita rajoittaa idässä Tiistenjoen metsästysseuran hallussa olevat alueet sekä Kuortaneen raja. Etelässä suunniteltiin seuran alueen ulottuvan Nurmon rajaan saakka ja lännessä rajaksi tulisi Nurmon joki. Myöhemmin länsirajaksi on tullut Ruhan kylän raja.

Sisäänkirjoittautumismaksu uusilta jäseniltä määrättiin 50 markkaa ja vuosimaksu samoin 50 markkaa. Alueella asuvat metsästyksestä kiinnostuneet miehet saivat liittyä jäseniksi. Liittyminen olikin vilkasta jäsenmäärän ollessa jo kahden vuoden kuluttua 72 jäsentä.

Salametsästys kuriin, lisää riistanhoitoa

Heti alkuun johtokunta sai valtuudet ryhtyä rajoittamaan metsästystä, jos riistakannat sitä edellyttävät. Näin ensimmäiseksi rauhoitusalueeksi tulikin kirkollisvirkatalon eli seurakunnan metsä, jossa jänistäminen kiellettiin. Riistanvalvojia valittiin kuusi, joiden tehtävänä oli eritoten valvoa, ettei hirven salakaatoa seuran hallussa olevilla metsämailla harjoiteta. Koska riistakannat olivat vähäiset, niin ryhdyttiin maksamaan tapporahaa ketusta 300 markkaa aikuisesta ja 200 markkaa pennusta. Pian päätettiin maksaa tapporahaa myös kanahaukasta 100 markkaa sekä 50 markkaa munista ja poikasista kappale. Salametsästäjän kiiikkiin saamisesta seura päätti maksaa 1000 markkaa ilmiantajalle, joka päätettiin pitää ehdottomasti salassa. Vuonna 1949 korvaus nostettiin 3000 markkaan. Eritoten koirien irrallaan pito rauhoitusaikana tuotti harmia seuran johdolle, josta mm. -49 vuosikertomus päättyy seuraavasti: "Vielä sopii mainita se jokakeväinen ilmiö, kun ei laiteta koiria kiinni ajallaan, vaan annetaan niitten juosta irrallaan ja tehdä tuhotöitä. Niinpä sopiikin sanoa, ettei koiran kiinnipitäminen kuulu vaan joillekin, se kuuluu kaikille. Itseasiassa koirien kasvat- ja jalostustyöstä otettiin vaarin liittymällä syksyllä 1947 Etelä-Pohjanmaan Kennelkeskuksen jäseneksi.

Pienpetojen hävittämisen innostajana on lähes vakituisesti ollut tapporahan maksaminen. Vuonna 1950 hankittiin lisäksi kiertopalkinto parhaalle ketunpyytäjälle. Sen voitti kolmena perättäisenä vuonna Eino Vainionpää saaden yhteensä 15 kettua. Tästä lähtien on seurassa jatkuvasti palkittu parhaat pyytäjät. Nykyisin tähän on liittynyt kaikki riistanhoitotyö ja seuratoiminta, josta pisteet lasketaan SML:n laskentaperusteiden mukaan. Näistä on pidetty kirjaa, jonka perusteella seuran jäsenet yltyvät jo tasolle, josta myönnetään kultainen harrastusmerkki.

Hirvijahtiin

Ensimmäisen kerran hirvenkaatolupaa seura anoi 1947, joka kuitenkin jäi kaatamatta. Seuraavana vuonna saadusta kahdesta lupahirvestä toinen onnistuttiin kaatamaan. Hirviluvat olivat aluksi vain yhdestä viiteen, sekä seurue 10 miehen paikkeilla aina 1960-luvulle saakka. 70-luvulla alkoi hirvikanta lisääntyä, jolloin hirvilupiakin saatiin vuosikymmenen lopulla jo 16 hirvelle. Metsästäjiä seurueessa oli vuosikymmenen alun 20:stä lopun noin 30:neen. Sitten vuonna 1984 oli seuralla peräti 62 hirven lupa, jotka kaikki saatiin, joskin viimeinen hirvi ammuttiin viimeisen sallitun metsästyspäivän iltahämärässä. Tällä hetkellä arvioidaan hirvikannan kestävän 30 - 40 hirven verotuksen vuodessa. Vaikka lupamäärät ovatkin pienentyneet viime vuosina, niin seurueen koko on kasvanut tasaisesti tullen olemaan tänä vuonna noin 70 miestä.

Aluksi hirvet teurastettiin joko metsässä heti kaatopaikalla tai jossain katoksen alla. Tällöin lihanjakokin oli melko summittaista. 60-luvun lopulla alettiin hirvet teurastaa Osuusliike Laajan teurastamolla aina siihen saakka, kun siellä teurastustoimintaa harjoitettiin. Teurastuksen siellä suorittivat ammattiteurastajat. ja lihanjako suoritettiin arpomalla. Tänäkin seuralla on oma teurastamo Varpulassa, jossa lihat lajitellaan puntarin kautta yhtä suuriin osuuksiin ja osa saadaan valmiiksi jauhettuna. Jätteenä menevät luut jauhetaan niinikään koirien ravinnoksi.

Toiminnan laajetessa vastuuta toimikunnille

Johtokunta vastasi vuoteen 1961 kaikesta seuran juoksevien asioiden hoidosta. Mutta mainittuna vuonna perustettiin pystykorva- ja ajokoiratoimikunta, jotka alkoivat vastata kyseisten koirarotujen koetoiminnasta. Myöhempiä toimikuntia ovat dreeveritoimikunta, sekä kanakoira- ja hirvikoiratoimikunnat. Nykyisin seurassa toimii lisäksi ampumatoimikunta, joka vastaa kaikesta ampumakilpailu- ja -harjoitustoiminnasta. Riistanhoito-, maanvuokra-, kämpppä-, hirvi- ja nuorisotoimikunnat hoitavat niinikään omat tehtävänsä. Näin merkkivuotina on tietenkin juhlatoimikunta ja näyttelytoimikunta, joka hoitaa ensi kesänä pidettävät 50 v-koiranäyttelyt. Kolmiolaskentapaikkoja seurassa on kolme, joissa kussakin on 10 jäsenen ryhmä.

Nimen vaihto

Seura oli perustettu ja rekisteröity Lapuan metsästäjät ry-nimisenä metsästysseurana v.1944. Koska Lapualla on metsästysseura, jonka nimen loppuosa vain hieman poikkesi seuramme nimestä, niin v.1977 seura päätti muuttaa nimen Haapakosken metsästäjät ry:ksi. Tällöin myös uusittiin seuran säännöt vastaamaan voimassaolevaa metsästyslakia ja samalla anottiin lupa ampumakilpailujen järjestämiselle. Kun 1.8.1993 tuli jälleen uusi metsästyslaki voimaan, **niin** seura päätti uusia myös sääntönsä vastaamaan uuden lain tulkinto-

ja. Säännöt tulivat hyväksytyiksi v.1994 vuosikokouksessa. Metsästysmajan haltijaksi seura pääsi vuonna 1967. Tällöin Ylikylässä Fossin metsäkämpän omistajien kanssa sovittiin, että kun seura kunnostaa sen, niin sille tulee täysi käyttöoikeus kämppään. Samalla kunnostettiin kämpälle johtava tie niin, että sinne päästiin autolla perille saakka.

Varpulan hankinta

Matti ja Tilda Varpula olivat saaneet ostaa v. 1945 ja 1949 tehdyillä kauppakirjoilla asutustilaksi Lapuan seurakunnalta Metsälahti-nimisen tilan, jonka pinta-ala on 83,92 ha. Heikentyneen terveyden ja ikääntymisen takia he myivät tilan 1974 Suomen valtiolle, jonka toimesta tilalle ruvettiin laatimaan käyttösuunnitelmaa. Täten halukkaat ostajat saivat tehdä maansaantihakemuksia. Haapakosken metsästä ry:n valtuuttamana Hermann Sippola, Matti Perälä ja Pentti Kangasvieri edustivat seuraa kauppaa koskevissa kokouksissa. Kun maankäyttösuunnitelma hyväksyttiin, niin saajina olivat Antti Niemi tilan eteläpäästä metsää, Alpo ja Eila Nikkola pohjoispään metsä ja pellot sekä Haapakosken metsästäjät talouskeskuksen 0,755 ha rakennuksineen kauppahintaan 25.000 markkaa. Täten Nikkolat ovat joka puolelta seuramme rajanaapurit. Seura hyväksyi 4.6.1981 kokouksessaan kaupan ja kauppakirja allekirjoitettiin 9.6.1981.

Tänä päivänä (1994) Haapakosken metsästäjät on metsästysseura, jossa on jäseniä yli 300, vuokrattuja metsästysmaita noin 20.000 ha. metsästysmaja Varpulassa vastaa kaikkineen seuran nykyisiä tarpeita ja Ylikylän kämpppä tarjoaa levähdyspaikan keskellä parhaita erämaita. Riistakannoista pyritään pitämään huolta niin, että kaikilla jäsenillä on mahdollisuus harjoittaa mieleisintä eräelämää. On etuoikeus olla Haapakosken metsästäjät ry:n vieraana. Sen jäsenenä on hyvä olla.

Yleishistoriikki, jatkoa 2014 Jorma Karhu

Vuoden 1995 alussa seuran hallinnossa tapahtui suuri muutos, puolet johtokunnasta vaihtui kerralla. Pentti Paloniemi ja Pentti Vuorenmaa halusivat jäädä "eläkkeelle" metsästysseuran aktiivisesta järjestötyöstä, ja Esko Karhu halusi luopua johtokunnan jäsenyydestä. Tilalle vuosikokous valitsi Martti Turjan, Pasi Reinilän ja Jorma Karhun, jos verrataan väistyvään kolmiksoon, niin täysiä noviiseja siinä vaiheessa.

Myös taloudenhoitaja, tai kuten siihen aikaan sanottiin rahastonhoitajakin vaihtui. Pentti Paloniemi oli hoitanut sitäkin "postia", ja luopui myös siitä. Remmin astui Hannu Karvala, joka hoitikin tehtävää ansiokkaasti vuoden 2009 loppuun saakka.

Heti vuoden alusta uusi johtokunta joutui kahden tosi kiperän asian kanssa tekemisiin.

Puimisia

Vuoden 1994 loppupuolella oli ollut kiivastakin rähinän poikasta Hirvijärven alueella metsästys alueista ja -oikeuksista. Oli vaadittu apulaisnimismiestä puuttumaan väitettyihin, mutta yksilöimättömiin väärinkäytöksiin alueittemme rajalla. Apulaisherriffi oli suorastaan vaivaantunut, soittaessaan puheenjohtajallemme, olihan heilläkin tiedossa jo kymmenettä vuotta jatkunut epämääräinen toiminta seuraamme kohtaan kyseisellä alueella. Tämän kaltaisena joskaan ei näin kiihkeänä, tilanne Hirvijärven kulmalla jatkui vielä yli kymmenen vuotta. Johtokunnan linjana oli koko ajan hoitaa asiaa herramiesmäisesti, vaikka joskus olisi varmaan ollutkin halua hypätä pöydälle. Tänä päivänä alue on palannut lähes kokonaan meidän metsästys-alueeksi.

Toinen merkittävästi päätöksen tekoa kuormittanut juttu oli, ampumaradan hyväksi pidettyjen arpajaisten palkintohirven kaato. Yksi henkilö sai hirviporukan sisällä aikaan ankaraa vääntöä ja kähinää. Asiaa puitiin toreilla ja huoltoasemien baareissa, ja kun sanan säilää käytettiin surutta, niin ei ylilyönneitäkään välttytty, sotkettiinpa asiaan Metsästäjäliiton lakimieskin. Selvittelyjen jälkeen asia tuotiin seuran yleiskokoukseen, johtokunnan antaman selvityksen jälkeen, kokous hyväksyi tehdyt toimenpiteet yksimielisesti.

Olihan siinä uudelle johtokunnalle reipas alkua.

Uutta panostusta riistanhoitoon

Lyijyhaukien käyttäminen vesilinnustuksessa kiellettiin 1.8.1996 alkaen. Informaatiota asiasta kyllä jaettiin kaikissa alan lehdissä. On mielenkiintoista todeta, että myös seuramme jäsentiedotteessa asiaan paneuduttiin perusteellisesti. Sen aikainen puheenjohtaja oli nähnyt vaivaa, ja perehtynyt uusiin vaihtoehtoihin ja vertaillut etuja ja haittoja sekä saatavuutta ja hintaa. Meidän tarvitsi vain lähteä sorsastamaan.

Vuoden 1997 vuosikokous jäi historiaan kokouksena, jossa päätettiin metsäkauriiden siirtoistutuksesta. Tornioista siirrettiin kuusi metsäkaurista Sippolanmäelle. Kokous itsessään oli todella kiihkeä, mielipiteitä oli

laidasta laitaa ja niitä myös esitettiin reippaaseen tyyliin. Äänestyksen jälkeen kuitenkin päätettiin siirtois-tutus tehdä.

Riistanhoidollisiin syihin vedoten Lapualla keskusteltiin vuonna 1997 vilkkaasti ketunmetsästyksen pe-lisäännöistä. Esitettiin, että ketunajon perässä mentäessä, seurojen rajat eivät rajoita kulkemista eikä am-pumista, tällä haettiin tehokkuutta ketunpyyntiin ja sitä kautta riistanhoitoon. RHY järjesti Lapuan Nuorisotalolle kettupalaverin asian tiimoilta. Tämäkään palaveri ei jättänyt ketään paikallaolijaa kylmäksi, sanan säilää käytettiin surutta puolesta ja vastaan. Itselleni on jäänyt palaverista parhaiten jäänyt mieleen, Seppo Paavolan verbaalisti värikkäät puheen vuorot asiaa vastustaessaan, siinä suorastaan ivakirveet lensi, kun Seppo pääsi vauhtiin. Palaverin jälkeen pysyttiin tilanteessa, että seurojen rajat ratkaisevat metsästysoikei-den.

Kun katsotaan kokonaisuutena 90- luvun loppupuolella seurassa tehtyjä päätöksiä ja käytyjä keskusteluja, nousee väkisin esille metsäjäniksen metsästysajat ja rauhoitusalueet. Jäniskannat olivat seuramme alueella silloin heikot, joten metsästysaikoja lyhennettiin, kiintiöitä pienennettiin ja rauhoitusalueita lisättiin, mutta aina jätettiin myös jonkinlainen mahdollisuus metsästä, vaikka radikaalimpiakin mielipiteitä seurassa oli.

Mielenkiintoisena päätöksenä metsästyslain muuttumisen jälkeen voidaan pitää, kun metsäkanalintujen ampuminen kiellettiin pelloilta vuosina 1997-2002, myös kivilta ampuminen oli kielletty vuonna 1997. Oli-sikohan päätöksessä ollut vähän samanlaista huolta metsäkanalintujen kannoista, kuin oli vuoden 1953 kiikarivääri kiellossa, johon puheenjohtajakin puheenvuorossaan viittaa.

EU- direktiivin johdosta vuoden 2000 alusta alkaen hankaloitui varislintujen riistanhoidollinen pyynti. Direk-tiivi nimittäin määräsi varislinnuille pesimäaikaisen rauhoituksen ajalle 10.4- 31.7. Meidän leveysasteilla tehokkain keväinen varisjahti ajoittuu huhtikuun lopulle. Direktiivin voimaan tulon jälkeen variskannat seu-ramme alueella ovat kasvaneen räjähdysmäisesti, siitä ovat kärsineet eniten peltopyy- ja fasaanipoikkeudet sekä metsäkanalintujen pesät. Pesimäaikaiseen rauhoitukseen on haettavissa poikkeuslupia, jolla poiketaan rauhoitusajasta. Seura onkin hakenut poikkeusluvan vuosittain, ja saanutkin joka kerta, joskus rajoitetum-pana kuin mitä on haettu. Poikkeuslupamenettely on jäykkä ja byrokraattinen, ja mikä huvittavinta saalis-määrää ilmoitettaessa, olisi ilmoitettava montako urosta ja montako naarasta on saatu saaliiksi, harva metsästäjä on kuitenkaan ruvennut varisten sukuelimiä tarkastelemaan.

Seura valmistautui vuonna 2000 kunnostamaan Vähäjärveä lintujärveksi EU - rahoituksella, tarkoituksena oli kaivaa auki umpeen kasvanutta lettoa, ja siten saada lisää avovettä, vedenkorkeus olisi pysynyt samana.

Asioiden piti olla kunnossa, rahoitus kasassa, seuran talkooväki valjastettu, ja koneurakoitsija valittu.

Mutta se ei alkanut. Jotkut ympäristön maanomistajista pelkäsivät veden pinnannousua ja yhdessä viran-omaisten kanssa vihelsivät pelin poikki, ja asia jäi siihen.

Murtautumisia Varpulan majalle

Varpulan Majalle murtauduttiin 2000- luvulla useita kertoja ja joka kerta niistä aiheutui seuralle vahinkoja ja taloudellisia menetyksiä. Vuonna 2002 murtauduttiin majaan sisälle, ja kaikki sisällä lukossa olevat kaapit murrettiin auki. Kaapeista ei ainakaan huomattu mitään kadonneen, mutta eteisessä olleet latauslaitteet vietiin. Seuraava murto tehtiin vuonna 2004, tästä murrosta aiheutui seuralle todella suuret vahingot. Var-pulan Majalla oli mittava kokoelma täytettyjä eläimiä, joita seura oli vuosikymmenien saatossa hankkinut sekä lahjoituksina saanut jäseniltä ja muilta tahoilta. Lähes koko kokoelma katosi murron yhteydessä. Va-kuutusyhtiön kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen vakuutusyhtiö korvasi seuralle yli 10000 euroa kokoel-masta. Seuraavassa yleisessä kokouksessa, kun asiasta keskusteltiin, niin joku vääräleuka heitti leikillään, että hoitipa johtokunta saunan rakentamiseen rahoituksen "nätisti." Saunan rakentaminen oli samaan aikaan meneillään. Kolmas murto sattui talvella 2011, silloin murtauduttiin saunaan ja ulkorakennukseen, rosvot rikkoivat myös sähkötaulun, jolloin saunan sähkölämmitys katkesi ja putket jäätyivät ja halkesivat. Nämä rosvot saatiin kiinni, kun heidän autosta loppui bensa Hirvijärventielle. Rosvot olivat sellaiseen yh-teiskunta luokkaan kuuluvia kansalaisia joilta emme viranomaiskäsittelyn jälkeenkään rahojamme saaneet, vakuutus korvasi, mutta omavastuuosuuden hävisimme. Jotta jatkossa välttyttäisiin ilkivallalta Varpulassa, on sinne asennettu automaattisesti hälyttävä murtohälytysjärjestelmä.

Kanahaukkatutkimushanke

Pohjanmaalla oltiin käynnistämässä vuonna 2005 Riistanhoitopiirin ja RKTL:n yhteistä kanahaukkatutkimus-ta. Tarkoitus oli pyydystää kanahaukkoja häkeillä, ja siirtää niitä muualle ja selvittää poiston vaikutus pien-

riistakantoihin. Riistanhoitopiiri oli hankkinut materiaalit, ja häkkien runkoja hitsattiin ja verkotettiin Haimisen pajalla. Sitten yhtäkkiä peli vihellettiin poikki, ja koko homma kuivui siihen. Meille osallistujille kerrottiin, ettei lupa-asiat ole vielä kunnossa. Jälkeen päin olen kuullut jotain tutkijoiden välisistä näkemyseroista tutkimuksen tarpeellisuudesta ja ainakin vaatimuksista muuttaa kanahaukkapoistoa (vanhat heti vapaaksi, vain nuorten siirto), sekä piipertäjä tahojen puutumista lupiin. Pelkäsivätkö jotkut tahot mahdollisen saaliin runsautta, siinä tilanteessa heidän esittämänsä epistola haukkakannan uhanalaisuudesta olisi joutunut ikävään valoon. Esimerkiksi 80-luvun lopulla, kun kanahaukkaa sai vielä pyydystää, oli Lapuan virallisten saaliiden keskiarvo viimeiseltä kymmeneltä vuodelta oli n. 100 haukkaa/vuosi, eräät tutkijat pitivät näitä lukuja vääristeltyinä.

Nettiin

Seuran nettisivut otettiin käyttöön vuonna 2007, sivut mahdollisti aivan uudenlaisen tiedonvälityksen seuran asioista. Alkuvaiheessa emme aina hoksanneet huomioida asiaa, mutta ajan myötä tilanne on parantunut. Nettisivujen myötä vuonna 2009 siirryttiin yhteen jäsentiedotteeseen vuodessa, se lähetetään kesäkokouksen jälkeen.

Metsästysvierailut meille ja meiltä ulospäin, yleistyivät 2000-luvun alusta lähtien, ja ovat tänä päivänä lähes vuosittaisia tapahtumia. Seuratasolla on ollut kontakteja Viroon, Romaniaan, Tsekkiiin ja Unkariin. Virossa seurataso metsästysvaihtoa on harrastettu jo pitemmän aikaa Äämäe Jahiseltsin kanssa, josta oma juttunsa tässä teoksessa. Kontaktit metsästysvierailuille ovat syntyneet hyvin erilaisten yhteyksien kautta, firmat, erityyppiset organisaatiot, ja kuten Viron yhteys henkilökohtainen tapaaminen. Jäsenemme ovat vierailleet metsästäjän ympäri maailmaa, aina Etelä-Afrikkaa myöden.

Luonnonsuojelu - uusi uhka metsästykselle

Vuonna 2012 nousi meidän metsästysharrastuksemme ja alueidemme suureksi uhkaksi, alueellemme kaavailtu kansallispuisto. Luonnonsuojelupiiriin ajama hanke olisi toteutuessaan todella paha isku meidän harrastusmahdollisuuksille alueemme eteläosissa. Hanketta eteenpäin vievät tahot, toimivat todella häikäilemättömästi, niin maanomistajia kuin metsästäjiäkin kohtaan. Toimintatapoihin kuuluu asioiden valmistelu salassa ja vääristellyn tiedon jakamista maanomistajille ja tahoille, jotka ovat olleet heidän kanssaan eri mieltä hankkeen järkevyydestä.

Hankkeen tosiasiallista laajuutta ei kerrottu, mutta hanke tuli selväksi alueen kuvailusta niin lehdissä, kuin esittelytilaisuuksissa; Lapuan eteläosat olisivat kokonaan kansallispuistoa Hirvijärven pohjoispuolelta noin Vinkkelitolpalle. Lisäksi alueita tulisi Kuortaneelta, Seinäjoen Nurmosta ja Alavudelta, eli yhteensä noin 30000 ha. Hankkeen vetäjät kirjoittivat lehteen, että kansallispuistossa voisi metsästää kestävän käytön periaatteella, vaikka selkärankaisten tappaminen ja lailla kielletty kansallispuistoissa. Lisäksi he esittivät, että kansallispuistoon sijoitettu euro toisi 30 € takaisin aluetalouteen. Näin hanke olisi ylivoimaisesti maailman paras sijoitus. Tosiasiassa esimerkiksi Lauhavuoren kansallispuisto on taloudellinen rasite alueen kunnille (tämänvuotinen uutisointi). Suunnitellun kansallispuiston aluehankinnat, ennallistamiset ja mm. 10000 kW:n vesivoimalaitoksen lunastus valtiolle maksaisi vähintään 30 milj. €. Tekoaltaiden suojelu päättäisi niiden käytön tulvasuojelualtana. Suunniteltu alue on lisäksi ehkä eniten ihmistoimin muutettua luontoa Etelä-Pohjanmaalla tekoaltainen ja suurine vesistöjen virtaussuuntien muuttamisineen. Mutta tätä kirjoitettaessa hankkeen valmistelu jatkuu. Alueelta on mm. tarkoitus ottaa soidensuojelun täydennysohjelmaan lähes kaikki suot, ainakin valmistelu on käynnissä. Näyttääkin siltä, että pieni luonnonsuojelualue (Natura-suo) kasvaa vääjäämättömästi ja kaappaa lähialueita luonnonsuojeluun ilman, että alueen omistajilla on mitään mahdollisuutta vaikuttaa asiaan.

Tässä tilanteessa seuramme toiminnan turvaaminen ja edunvalvonta ovat vaatineet todella suuren työn panoksen viimeisen kahden vuoden aikana. Asia on vaatinut meidän edunvalvonnalta laajaa selvittelyä, sekä lobbaustakin.

Metsästyksen painopiste muuttuu

Metsästyksen painopisteiden muuttuminen seurassamme näkyy selvästi 2000-luvun alussa. Kyyhkyjahdin merkitys on kasvanut hirmuisesti, sekä kaurisjahdit ovat tulleet mukaan uutena metsästysmuotona. Kettujahdit saavat liikkeelle sopivina aamuina suuren määrän metsästäjiä, ja yleisesti ottaen kaikkien pienpetojen pyytäminen on lisääntynyt. Seura teki vuosikokouksessa 2013 historiallisen päätöksen, lopettamalla pienpedoista maksettavan tapporahan. Ensimmäisen kerran seura maksoi tapporahaa vahinkoeläimistä vuonna 1946. Vastaavasti jäniksen metsästäjien määrä on pudonnut todella pieneen, myös sorsastus on

metsästysmuoto , joka on alueellamme taantunut, syynä selkeästi sorsastus mahdollisuuksien väheneminen.

Vähän laittomuuksia

Kun tarkastelee toimintaa ja päätöksiä viimeisen kahdenkymmenen vuoden ajalta, niin merkille pistävää on, miten vähän seurassamme on jouduttu puuttumaan jäsenten tekemisiin. Joitain pieniä rikkomuksia, mutta hyvin harvoin, ja niistäkin osa vahingossa tai tietämättömyydessä tehtyjä. Kerronpa tässä nyt kuitenkin yhdestä rikkomuksesta. Vuodenvaihteessa 2011-2012 paljastui valkohäntäpeuran salakaato Suokossa, johtokunta sai vinkin melko tuoreeltaan ja sitä selvitettiin ihan tosissaan, valokuvattiin paikka, selvitettiin kengänjalkien perusteella mitä kenkiä käyttää ja kyseltiin minkälaisia autoja alueella oli liikkunut. Tapaus jäi tällä kertaa selvittämättä.

Metsästysseura hyvässä kunnossa

Vuoden 2014 alussa seuran jäsenmäärä on 397, joista naisia yhdeksän, lisäksi kaksi naista metsästää meillä vuosikortilla. Jäsenistön ikärakenne on hyvin laaja, vanhin jäsen täyttää tänä vuonna 84 - vuotta ja nuorin 14 - vuotta. Jäsenistämme viisikymppisiä tai sitä nuorempia on 52,9%.

Metsästysseurassamme vallitsee kokonaisuudessa hyvä henki. Ainahan näin suureen porukkaan mahtuu erilaisia mielipiteitä, ja mielipiteiden esittämistyylit voivat olla värikkäitäkin. Seuramme voi katsoa tulevaisuuteen rauhallisin mielin, nuorempia jäseniä on tullut vastuun kantajiksi eri sektoreille, ja siten jatkuvuus on varmistettu.

Mielestäni on etuoikeus olla Haapakosken Metsästäjien jäsen, ja metsästellä näissä maisemissa.

Henkilöhistoria

HAAPAKOSKEN METSÄSTÄJÄT RY:N PUHEENJOHTAJAT

Toivo Peltola	1944-45
Ilmari Talosela	1945-61
Erkki Annala	1961-77
Matti Perälä	1977-83
Tauno Mäkelä	1983-84
Matti Perälä	1985-86
Heikki Alakarhu	1987-96
Hermann Sippola	1996-04
Martti Turja	2004-

KUNNIAPUHEENJOHTAJA

Matti Perälä

KUNNIASJÄSENET

Ilmari Talosela ensimmäinen kunniajäsen 1963 †
 Pentti Kangasvieri
 Ville Kuusisaari †
 Antti Latvala †
 Veikko Mannila †
 Pentti Paloniemi †
 Eero Rintala †
 Jussi Salo †
 Jaakko Tala †
 Mikko Turja †
 Onni Vainionpää †
 Pentti Vuorenmaa †
 Matti Rajala
 Erkki Ampiala
 Pentti Puolijoki

SIHTEERIT

Heikki Talosela	1944-45
Juho Lehto	1946-46
Y.E. Ojaniemi	1946-49
Niilo Vuorela	1949-54
Toivo Luoma	1954-55
Lauri Maunula	1955-62
Eero Rintala	1962-77
Risto Vuorela	1977-81
Heikki Alakarhu	1981-87
Hermann Sippola	1987-95
Ari Perälä	1996
Henna Puolijoki	1997-01
Kalevi Mäki	2002-05
Jorma Karhu	2006 -

RAHASTONHOITAJAT

Heikki Talosela	1944-45
Ilmari Talosela	1945-46
Niilo Vuorela	1946-47
Ilmari Talosela	1947-54
Martti Ojanperä	1954-56
Väinö Laurila	1956-62
Antti Latvala	1962-76
Yrjö Laurila	1976-83
Pentti Paloniemi	1983-95
Hannu Karvala	1995-09
Tuomo Karhu	2010 -

JOHTOKUNNAN JÄSENET

Toivo Peltola	1944-54
Jussi Keskinen	1944-46
Juho Eteläaho	1944-46
Juho Lehto	1944-49
Lauri Perälä	1944-46
Yrjö Ketola	1944-46
Jussi Isoluoma	1944-46
Ernst Patteri	1946-49
Niilo Vuorela	1946-74
Y.E. Ojaniemi	1946-54
Kalervo Suokko	1946-51
Ilmari Talosela	1946-61
Eero Kristola	1947-55
Veikko Mannila	1949-61
Olavi Ketola	1951-54
Matti Varpula	1951-52
Toivo Luoma	1951-55
Martti Ojanperä	1954-58
Väinö Laurila	1954-62
Lauri Maunula	1955-62
Mikko Turja	1955-68
Jaakko Kurunsaari	1958-59
Yrjö Peltola	1959-63
Jaakko Tala	1961-83
Erkki Annala	1961-77
Eero Rintala	1962-77
Antti Latvala	1962-76
Matti Perälä	1963-90
Martti Kero	1968-71
Tauno Mäkelä	1971-80

Risto Vuorela	1974-81
Yrjö Lauriala	1976-83
Hermann Sippola	1977- 83
Pentti Puolijoki	1977- 83
Sakari Tattari	1980- 83
Heikki Alakarhu	1981 -95
Pentti Paloniemi	1983 -94
Esko Karhu	1983 -94
Tauno Mäkelä	1983-85
Erkki Häyhä	1983-85
Juhani perämäki	1983-85
Heikki Maunumaa	1983-86
Arvi Välkkiä	1983-86
Pentti Vuorenmaa	1987 -94
Hermann Sippola	1985 -03
Seppo Hautala	1987 -
Pentti Ulvinen	1990 -99
Martti Turja	1995 -
Pasi Reinilä	1995 -97
Jorma Karhu	1995 -
Ari Perälä	1997 -
Seppo Vuorenmaa	1998 -00
Jari Ulvila	2000 -07
Ilpo Pöntinen	2001 -
Pekka Salomäki	2004 -13
Marko Suokko	2008 -
Pauli Alakarhu	2012 -

3. Metsästysseura perustamisasiakirja ja ensimmäiset säännöt

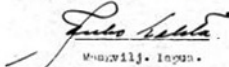

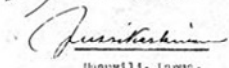
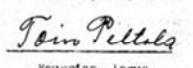
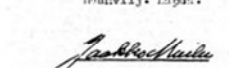
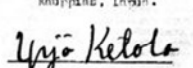
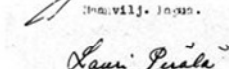
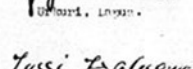
S o p i m u s k i r j a

Me allekirjoittaneet olemme tänään pitämässämme kokouksessa sopineet perustamaan **L a p u a n M e t s ä s t ä j ä t**-nim. yhdistyksen ja hyväksyneet sille oheisena seuraavat säännöt

Yhdistyksen johtokuntaan olemme valinneet seuraavat henkilöt

Maanviljelijä	Jussi Keskinen,	Lapua	
" "	Juho Eteläaho,	" "	" "
" "	Juho Lehto,	" "	" "
" "	Lauri Perälä,	" "	" "
" "	Juho <u>Isoluoma</u> ,	" "	" "
Kauppia	Toivo Peltola,	" "	" "
Urkuri	Yrjö Ketola,	" "	" "

Lapuaalla elokuun 17 p:nä 1944

 Maanvilj. Lapua.	 Maanvilj. Lapua.
 Maanvilj. Lapua.	 Kauppia, Lapua.
 Maanvilj. Lapua.	 Urkuri, Lapua.
 Maanvilj. Lapua.	 Maanvilj. Lapua.

Lapuan metsästäjät r.y metsästisyhdistys

Säännöt

- Lapuan Metsästäjät r.y:n tarkoituksena on yhdistyksenmailla harjoittaa metsästystä ja ylläpitää järkiperaistä riistanhoitoa. Tässä tarkoituksessa on yhdistyksen ennen kaikkea vartioitava aluetta salametsästyksellä, vähennettävä mahdollisuuden mukaan vahinkoeläimiä, karkoitettava riistamailla kiertelevät koirat ja kissat, kaadettava hyötyriistaa ainoastaan mikäli kanta sen kulloinkin sallii, järjestettävä kovina talvina riistalle ruokintaa sekä tarpeen vaatiessa huolehdittava sen lisäämisestä.
- Yhdistyksen kotipaikka on Lapuan(kunta) Yhdistys kuuluu jäsenenä Suomen Yleisen Metsästäjäliitto Finlands allman Jägarförbund ry:een
- Jäsen on velvollinen yhdistykseen liittyessään suorittamaan määrätyn sisäänkirjoitusmaksun sekä vuosittain jäsenmaksun.
- Yhdistyksen asioita hoitaa 1 vuodeksi kerrallaan valittu 7 henkinen johtokunta, joista 2 varajäsentä. Tämä valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, joista puheenjohtaja, tahi hänen estettynä ollessaan varapuheenjohtaja, edustaa yhdistystä kaikissa sitä koskevissa asioissa. Samaten kirjoitetaan yhdistyksen nimi. Johtokunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tahi varapuheenjohtaja ja 2 muuta jäsentä ovat saapuvilla, mikäli he ovat päätöksessään yksimieliset. Äänten sattuessa tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni. Johtokunta valitsee yhdistyksen sihteerin ja rahastonhoitajan. Vuositilien tarkastus on toimitettava kuukauden kuluessa toimintavuoden päätyttyä.
- Vuosikokous, johon jäsenet kutsutaan vähintään viikkoa ennen sitä julkaistulla sanoma lehti-ilmoituksella, pidetään ennen huhtikuun 1 päivää ja käsitellään siinä seuraavat asiat:
 - johtokunnan vuosikertomus edelliseltä kalenterivuodelta;
 - tilit varain hoidosta samalta ajalta, tilintarkastajain niistä; antama lausunto sekä kysymys johtokunnan vastuuvapaudesta;
 - päätetään jäsenten korkeimmasta lukumäärästä sekä määrätään sisäänkirjoitus- ja jäsenmaksun suuruus;
 - uusien jäsenten vaali, jolloin vaaditaan, että vähintään 2/3 osaa läsnäolevista on päätöksestä samaa mieltä;
 - tilintarkastajain sekä erovuorossa olevan johtokunnan vaali;
 - suunnitelma riistanhoidon edistämiseksi;
 - muut johtokunnan tahi yksityisen jäsenen ehdottamat asiat. Kokouskutsu julkaistaan paikkakunnalle enimmän lieviävässä sanomalehdessä. Samalla tavoin toimitetaan muut tiedonannot yhdistyksen jäsenille.
- Tarpeen vaatiessa kutsuu johtokunta 5 § mainitulla tavalla yhdistyksen jäsenet ylimääräiseen kokoukseen. Tällöin voidaan myös uusia jäseniä valita.
- Jos jäsen tahtoo yhdistyksestä erota, on hänen siitä kirjallisesti ilmoitettava johtokunnalle tahi sen puheenjohtajalle tai myös suullisesti yhdistyksen pöytäkirjaan, mutta on hän velvollinen suorittamaan jäsenmaksun koko kuluvalta toimintavuodelta. Eroavalla jäsenellä ei ole oikeutta saada mitään yhdistyksen kiinteästä tahi irtaimesta omaisuudesta.
- Jokaisen metsästysretken jälkeen on yhteiseen päiväkirjaan merkittävä, millä alueella metsästys on tapahtunut, mikä sen tulos on ollut sekä mitä huomattavaa sen yhteydessä mahdollisesti on esiintynyt.
- Yhdistyksen sihteerin on heti vuosikokouksen jälkeen lähetettävä Suomen Yleiselle Metsästäjäliiton Finlands allman Jägarförbund ry:n määräämän kaavakkeen mukaiset riistatiedot sekä ilmoitus yhdistyksen johtokunnasta, jäsenluettelo ja vuosikertomus. Rahastonhoitajan tulee lähettää liitolle yhdistyksen jäsenmaksut viimeistään maaliskuun kuluessa.
- Jos yhdistys puretaan, käytetään sen säästyneet varat viimeisen kokouksen päätöksen mukaisesti johonkin yhdistyksen toiminnan kanssa yhteydessä olevaan tarkoitukseen. Päätös yhdistyksen purkamisesta olkoon pätevä ainoastaan siinä tapauksessa, että johtokunta on sitä puoltanut ja vähintään kolme neljättä osaa äänestäjistä kannattanut kahdessa toisiaan seuraavassa kokouksessa. Yhdistyksen hajoamisesta on tehtävä ilmoitus Suomen Yleinen metsästäjäliitto - Finlands allman Jägarförbund ry:lle
- Jäsenen, joka rikkoo metsästyslainsäädäntöä, näitä sääntöjä tahi hyvää tapaa vastaan, on yhdistyksen kokouksen erotettava yhdistyksestä ja on tästä ilmoitettava Suomen Yleinen Metsästäjäliitto - Finlands allman Jägarförbund ry:lle
- Jäsenen oikeudesta ottaa mukaansa vieraita sekä muista järjestyksiasioista määrätään yhdistyksen hyväksymässä ohjesäännössä.
- Muuten noudatettakoon, mitä laissa yhdistyksistä säädetään.

Hyväksytty Lapuan Metsästäjät r.y:n perustavassa kokouksessa Lapuan Kunnantalossa elokuun 17 p:nä 1944.

Jussi Keskinen.
Kok. puheenjohtaja

Juho Lehto
Sihteeri

4. Suomen Metsästäjäliiton Pohjanmaanpiirin tervehdys, puheenjohtaja Hannu Ilomäki 2014

Suomen Metsästäjäliiton Pohjanmaanpiirin 120 jäsenseuraa 17500 jäsenineen onnittelee juhliavaa Haapakosken metsästäjät ry:tä. on liiton toiseksi suurin piiri ja järjestäytymisaste on hyvällä tasolla, joskin pyrkimyksenä on että kaikki metsästyssseurat kuuluisivat piireihin ja sitä kautta metsästäjäliittoon.

Pohjanmaanpiiri toimii tiedon välittäjänä liiton ja piirin jäsenseurojen välillä. Piirin tavoitteena on auttaa ja neuvoa jäsenseuroja sekä valvoa seurojen ja yksityisten jäsenten etua metsästäystä koskevissa asioissa. Tavoitteisiin pyritään mm. järjestämällä erilaisia koulutus- ja valistustilaisuuksia eri puolilla piiriä. Nuorten mukaan saamiseen panostetaan erityisesti koulutusta ja neuvontaa tehostamalla, sekä kehittämällä uusia nuoriso toiminnan muotoja. Liitossa on valmisteilla nuorille, alle kahdeksantoistavuotiaille, alennettu jäsenmaksu.

Liitossa ja piireissä satsataan verkkopalveluiden kehittämiseen. Liitossa on otettu käyttöön uusi jäsenrekisteri, jolloin seurat voivat antaa liitolle jäsenmaksujen perinnän ja siihen liittyvän seurannan. Liitto ja sen piirit järjestävät

Suomessa eniten ampumatoiminnan harjoituksia ja kilpailuja.

Tänä päivänä metsästysharrastusmahdollisuuksia pyritään kaventamaan niin kansallisella kuin EU- tasolla erityisesti ympäristöhallinnon toimesta. Nyt tarvitaan kaikki harrastajat yhteen että pystymme vaikuttamaan päätettäviin asioihin jos suinkin on mahdollista. Metsästyksellä on vuosituhantiset perinteet ja niitä haluamme jatkaa. Metsästyks on turvallinen ja hyvinvointia tuottava harrastus ja suurin osa suomalaisista suhtautuu metsästykseseen myönteisesti. Metsästyks on luonnonsuojelua ja on tärkeää riistakantojen säätelyn vuoksi. Esimerkiksi pienpetojen ylisuuri määrä heikentää muiden pieneläinten elinmahdollisuuksia ja lisää kapin ja muiden loistautien leviämisen riskiä. Hirvikannan säätely kestävän käytön tasolla vähentää hirvikolareita ja maanomistajille aiheutuvia vahinkoja.

Uuden luonnonsuojelulain jalkauttaminen on käynnissä ja aloitettu Varsinais-suomessa, seuraavana vuoroon tulee Pohjanmaa. Metsästäystä ei pidä turhaan rajoittaa uusilla luonnonsuojelualueilla. Ympäristöministeriön kymmenen vuoden takaisen linjauksen mukaisesti Natura 2000-verkoston ei pitänyt vaikuttaa metsästysoikeuksiin eikä niiden käyttöön. Natura-alueiden suojelun tavoitteena on tiettyjen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suojelu. Ympäristöministeriö on nyt syömässä sanojaan: Natura- alueet ollaan liittämässä suojelualueverkostoon, joissa metsästyks on pääosin kiellettyä. Suomessa yleensäkin metsästyks on yleensä kielletty luonnonsuojelualueilla, muissa EU-maissa ei. EU ei siis edellytä metsästyksen rajoittamista Natura-alueilla. Kysymys on kansallisesta ratkaisusta. Ympäristöministeriön päätöksellä toteutettavat rajoitukset luonnonsuojelualueiden käytössä ovat johtamassa kestävämpään tilanteeseen. Metsästäjien mahdollisuudet riistakantojen säätelyyn näillä alueilla ja niiden läheisyydessä estyvät. Hirvi ja peurakolarit ja metsätuhot lisääntyisivät suojelualueiden ympäristöissä. Myös luonnonsuojelun yleinen hyväksyttävyyks kansalaisten keskuudessa vähenee. Pyrimme siihen että Pohjanmaalla kaikki joita luonnonsuojelualueiden perustaminen koskettaa, saavat esittää kantansa kuulemistilaisuuksissa ja metsästyks olisi pääsääntöisesti sallittu.

Suurpetopolitiikassa epäonnistuminen on tunnustettu. Suurpeto-ongelma koskettaa jo Pohjanmaankin alueita. Joillakin osin aluetta suurpetokannat ovat lisääntyneet aiheuttaen kotieläin- ja koiravahinkoja ja pelkoa erityisesti lapsiperheissä. Toivotaan että uusien hoitosuunnitelmien myötä saadaan suurpeto politiikka sellaiseksi, että siinä otetaan kaikki kansanryhmät huomioon. Häiriötä aiheuttavat pedot on poistettava mahdollisimman nopeasti joustavalla lupamenettelyllä. Metsästäjät ovat perinteisesti hoitaneet talkootyönä niin riistanhoidon kuin riistalaskennatkin, sekä kolari- ja häiriöeläinten poistamisen tai karkottamisen. Suurpetojen määrästä on kiistelty ja olisi päästävä siihen että laskennat suoritetaan yhteisymmärryksessä eri tahojen kanssa. Ellei suurpetopolitiikka saada toimimaan, on vaarassa että vapaaehtoistoimijat, kuten SRVA- suurpetoyhdyshenkilöt, vähenevät. Näitä toimijoita kuitenkin tarvitsemme lupakäytännön kannalta.

Onnea ja elämyksellisiä hetkiä luonnossa Haapakosken Metsästäjät ry:n jäsenille

Hannu Ilomäki

Suomen Metsästäjäliiton Pohjanmaanpiirin puheenjohtaja

5. Pystykorvatoiminta

Laatinut Pekka Salomäki 2014

Historiaa

Edellisessä erinomaisessa seuran 50 -vuotishistoriikissa 1994 kerrottiin tarkasti suomenpystykorvan historiasta, joten en sitä lähde kertaamaan, kuin ihan lyhyesti.

Rodun alkuhistoria on tuntematon. Tiedetään kuitenkin, että jo satoja vuosia sitten on suomenpystykorvan tyyppistä koiraa käytetty kaiken riistan metsästämiseen koko maassa. Alunperin asetettiin päätavoitteeksi saada hyvä puuhun haukkuva lintukoira, joka on myös kaunis. Kun rotuun otto aloitettiin 1890 luvulla, löydettiin tyyppiltään ja käyttötarkoitukseltaan samankaltaisia yksilöitä lähinnä maan itäisistä ja pohjoisista osista. Ensimmäiset rotumerkit hyväksyttiin 1892. Rodun ensimmäinen erikoisnäytely järjestettiin jo samana vuonna ja ensimmäinen linnunmetsästyskoe 1897. Nykyisin rotu on Suomessa ja Ruotsissa hyvin yleinen. Se on kehitetty ilman risteytyksiä suoraan puhtaasta luonnonkannasta ja liittyy vankasti suomalaiseen kulttuuriin. Suomenpystykorva nimettiin Suomen kansalliskoiraksi vuonna 1979.

Jo kerran kadonneeksi julistettu pohjanpystykorva on tänä päivänä yleinen koirarotu Suomessa ja Ruotsissa. Nykyään se on Ruotsalainen rotu, koska he alkoivat kerätä sen viimeisiä yksilöjä ka-

saan 1960- luvulla. Toki koira on suomensukuisten sinne viemä, ja esiintyi ennemmin yleisesti maatias-koirana myös meillä. Antti Aarnion ja rodun eräiden innokkaiden harrastajien retkikunnan tekemän tutkimusretken mukaan itärajan takana vanhoissa suomalaiskylissä oli yhä joitain tyyppillisiä "paikkatakkeja", ja kaikki vanhemmat ihmiset tunnistivat kuvista pohjanpystykorvan olleen siellä ennen tavallinen koira, karjalanlaika. Heille rodun alkuperä tuli selväksi. Toivat he myös tämän retken tuloksena Suomeen astuttamaan joitain narttuja yhden uroksenkin (Suvantobik), joista tuntuisi tulleen myös suurriistaverta täkäläiseen kantaan.

Seurassamme on rodun innokkaita harrastajia ja ihan menestyneitäkin. Mainita voisi Pohjanoksien Pakkasrustan Sindin, joka on rotunsa mestari, pohjoismaiden mestaruuskisan toinen, ja josta on monia hyviä jälkeläisiä. Vuosittaisista toimintakertomuksista löytää lisää tietoa jäsentemme koirista.

Seuran pystykorvatoimikunta (lintukoira-koetoimikunta) on nimetty ensimmäisen kerran 1961. Siihen kuuluivat Pentti Mannila (pj), Eino Hynynen, Matti Perälä, Eero Rintala, Veikko Mannila, Jussi Rajala ja Armas Vuorensyrjä. Kirjanpidosta löytyy maininta ensimmäisistä linnunhaukkukokeista 19.9.1965, jolloin historiallisena päivänä koko seuran alue oli rauhoitettu. Seuraavina vuosina pidettiin kokeita, mutta 1969 huonona lintuvuonna ei kokeita järjestetty. 1971 toimikunta lakkautettiin ja päätettiin tehdä esitys Lapuan riistanhoitoyhdistykselle kaikkien kanalintujen rauhoittamisesta koko yhdistyksen alueella. 1983 toimikunta perustettiin uudelleen, vetäjäksi tuli Seppo Savola, jäseninä Seppo Paavola, Mauno Salo, Seppo Teikari ja Seppo Rantamäki. Tällä porukalla järjestettiin Lapuan mestaruuskokeet, johon osallistui seitsemän koiraa. Mainitsemisen arvoista ehdottomasti on merkittävä ja uhratuvakin työ toimikuntamme jäseniltä Suomen Pystykorvajärjestössä, kuten myös Kennelliitossa ja E-P:n kennelpiirissä, josta alempana hieman lisää.

Valtakunnankin tasolla merkittäviä vaikuttajia

Toimikuntamme jäseniä on osallistunut merkittäväällä tavalla myös valtakunnallisen koiraharrastuksen eteenpäin viemiseen.

Seppo Savola toimi Suomen Pystykorvajärjestö ry:n puheenjohtajana 1996- 2001. Sitä ennen ja yhä monissa eri tehtävissä. Hän on myös SPJ:n kunniapuheenjohtaja. Kennelliiton hallituksessa 1999- 2005, valtuustossa 1996- 2004, koe- ja kilpailutoimikunnassa 2000- 2006, E-P:n kennelpiirin hallituksessa 1991- 1997.

Antti Aarnio toimi Suomen Pystykorvajärjestö ry:n puheenjohtajana Savolan perään 2001-2005. Sitä ennen ja jälkeen monissa eri tehtävissä. Hän on myös SPJ:n kunniajäsen. Ulkomuototuomari vuosikymmenien ajan

ryhmän 5 koirille, jotka käsittää pystykorvat ja alkukantaiset rodut, noin 50 rotua. Hän toimi myös 11 vuotta kouluttajana ulkomuotumareille. Tehnyt erilaisia oppaita, historiikkejä ja toimittanut SPJ:n 70-vuotis historiikin. Kennelliiton valtuustossa 17 vuotta, vaikutti ensimmäisenä etelä-pohjalaisena hallituksessa 12 vuotta. Koe- ja kilpailutoimikunnan jäsenenä koko tämän ajan, joista viimeiset kymmenen vuotta puheenjohtajana. E-P:n kennelpiirissä neljä vuotta ensin sihteerinä, sitten kuusi vuotta puheenjohtajana.

Henna Pohjanoksa SPJ:n hallituksessa, sekä useissa eri tehtävissä, kuten samoin myös kennelpiirissä. Seppo Pohjanoksa Keski-Pohjanmaan aikoina SPJ:n hallituksessa, sekä useissa eri tehtävissä, kuten myös kennelpiirissä. Vuosittaisissa toimintakertomuksissa lisää jäsentemme aktiivisesta tekemisestä yhdistystasolla.

Ylituomarioikeudet omaavia seuran jäseniä, Seppo Savola ja Seppo Pohjanoksa. Palkintotuomareita, Pekka Salomäki, Jyrki Perämäki, Harri Panula ja Antti Aarnio, joka periaatteen miehenä luopui itse ylituomarioikeuksistaan täytettyään 70 vuotta, koska oli itse aikanaan, siinä onnistumatta, ajamassa 70 vuoden ikäyläraja ko. toimeen.

Järjestötoimintaa

Terveyspainotteinen jalostus alkoi suuremmalla painoarvolla 1990-luvulla, jossa Seppo Savolalla oli oma panoksensa mm. jalostusneuvojana, sekä Antti Aarniolla puheenjohtajana asioiden eteenpäin viejänä. Suomenpystykorvan suurimpaan ongelmaan epilepsiaan alettiin paneutua toden teolla, selvittämään sen laajuutta mm. kirjeitse koirien omistajille. Kehitettiin sukutaulussa esiintyvien sairaiden yksilöjen esiintymisen perusteella kunkin koiran todennäköinen riski sairastua tai kantaa ko. vitsausta. Sairaana yksilön sisaret, vanhemmat ja mahdolliset jälkeläiset saivat oman lukuarvonsa, josta rakentuu nk. epi-luku. Tällä sekä todella aktiivisella tiedotuksella, asiaan paneutuvalla jalostusneuvonnalla, sekä sukusiitoksen välttämällä on päästy pahimpien vuosien notkosta jo varsin hyvään tilanteeseen välttää ikävää ja varsin tehokkaasti periytyvää sairautta. Yhä sairaita koiria esiintyy, ja todennäköisesti aina tulee esiintymään, siitä luonnon monimutkaisen perimän solmut pitävät huolen. Tällä hetkellä sairaiden suomenpystykorvien osuus elossa olevasta kannasta on noin 3 %. Viimeisen vuoden aikana pohjanpystykorvalla on alettu puhua myös avoimesti sairaudesta ja sen välttämisestä.

Historiallinen sopimus Venäjän kennelliiton kanssa solmittiin 2006 Antti Aarnion ollessa rotujärjestön puheenjohtajana. Siinä Venäjän ja Suomen Kennelliitto allekirjoittivat karjalais-suomalaisen laikan ja suomenpystykorvan kuuluvan saman rotumääritelmän alle, eli samaksi roduksi. Asiasta oli Aarnion mukaan ja matkoilla mukana ollessa puhuttu jo 1970-luvulla, mutta silloin itänaapurin hajanaisesta koiraharrastajakentästä ei löytynyt virallista tahoa, joka olisi voinut allekirjoittaa sopimuksen. Venäjän liittyessä kansainvälisen koirajalostusyhdistys FCI:n jäseneksi, eikä liittyessään rekisteröinyt ks- laikka omaksi rodukseen, koska viralliset tahot pitivät sitä suomalaisena rotuna, mahdollistui vihdoin historiallisen sopimuksen teko Kari Järvisen ja Aleksander Inshakovin toimesta. Kaikki eivät ymmärtäneet asiaa, ei Suomessa, eikä Venäjälläkään. Itänaapurissa osa piti ja yhä eri metsästys ja koirakerhojen edustajista pitää meidän koiriamme seura-koirina, joilla käydään vain näyttelyissä. Meillä taas eräät tahot heidän koiriaan sekarotuisena rakkina, jota se ei tosiaan ole, vaan ihan sama omistajalleen arvokas kirjakoira, kuin meilläkin. Puhuttiin "suomettumisen" ajan olevan jo ohi, ymmärtämättä itse asiaa, eli kahden eriytyneen alkuperältään saman koirakannan palauttamisesta yhteen. Siis koirahistorian tuntemuksesta, eikä politiikasta. Nyt jälkeenpäin geenitutkimuksella on pystytty toteamaan kantojen olevan hyvin lähellä toisiaan, eli samaa alkuperää.

Helmikuun perinteiset kokeet lumitalvien takia toistaiseksi jäänyt pitämättä

Ainakin vuodesta 1992 jatkuneet kauden päätös linnunhaukkukokeet helmikuussa ovat kokeneet alamäkeä. Viime vuosina talvet ovat olleet taas niitä oikeita lumitalvia, jopa täysin suojakelittömiä puuterilumitalvia, joten koirien liikkuminen runsaassa pohjattomassa lumessa on haitannut niiden pitämistä. Välillä ne on peruttu, nyt jopa jätetty anomatta kokonaan. Osana syynä laiskuuskin, mutta enemmän em. paksu kanta-maton lumi. Perinnettä olisi hyvä pitää yllä, ainakin varuiksi anoa ne. Tulijoita on yleensä ollut toistakymmentä ympäri Suomea. Yhtenä peruttuna vuonna pari vuotta sitten hankikanto tuli viikon päästä. Olisipa ollut juhlaa päästä laukkuuttamaan haukkukoneita metsiin tuolla upealla kelillä. Toki helmikuun puolella en muista hetkeen hankikantoa edes pikkuruiselle pystykorvalle.

Lapuanmestaruus Varpulassa 2011

Rauhoitusalueet

Välillä seuran mailla olleet ja vuosittain vaihtuvat metsäkanalintujen rauhoitusalueet alkoivat tuntua enemmän haitalta kuin hyödyltä. Metsäkanalintujen kanta on jonain vuonna parempi, toisena heikompi. Suurin syy vaihteluun on alkukesän keleillä, kylmä ja sateinen aika lintujen kuoriutumisen jälkeen on kohtalokasta. Maltillinen metsästys ja varsinkin pystykorva ihmisille sopiva kiireetön kuljeskelu, eräily hoitaa itsessään lintukantaa, ei pakolliset rajoitukset. On lähes etuoikeutettua kulkea maailman kauneimman koiran kanssa syksyisessä metsässä, pyytää silloin tällöin oman pienen osansa metsän viljan tuotosta, kun koira siihen häntä heiluen pikinokallaan lintua osoittaen ja haukkuen puun oksalle tilaisuuden tarjoaa.

Eikä vuosittaisilla rauhoitusalueilla tuntunut olevaa niin merkittävää vaikutusta, enemmänkin soveliailla elinympäristöillä, että rauhoitusalueista päätettiin luopua. Eräillä teerien suosituimmilla syyssoidin paikoilla jahtiaikana voisi olla rauhallisempaakin metsästäjien toimesta. Teerikantamme kyllä kestää soidinmetsästystä maltilla toteutettuna, mutta esim. Sikanevan suunnalla enemmänkin haittana on soitimen siirtyminen muualle innokkaimpina jahtisyksyinä, vaikuttaen pahimmillaan jopa tärkeään kevään soitimeen. Kanalintutkijoiden mukaan tällä on merkitystä lähialueen lintukantoihin, mitä käsitystä omatkin korpifilosofiset "tutkimukset" tukevat. Eri metsästysmuotoja ei saa laittaa eriarvoiseen asemaan, mutta pientä mietintää toteutuksen suhteen olisi toivottavaa havaita.

Pienpetopyynti

Pienpetojen runsas lisääntyminen näkyy heti lintukantojen heikkenemisessä. Em. kuoriutumissajan kylmät ja märät kelit lisätynä metsissämme eläviin munapesiä, poikasia ja aikuisiakin lintuja ravinnokseen käyttävien pienpetojen uhka tekee metsäkanalinnuistamme lähes käsittämättömiä selviytyjiä. Joka kerta lentoon selvinneen poikueen nähtyään mielen valtaa hyvä mieli. Emolle on välittömästi nostettava hattua onnistuneesta työstään lajinsa eteen. Toki yhä on vaaroja edessä, runsaiden sateiden, ketun ja varsinkin lentävien petojen osalta. 1989 alkaneelle Kanahaukan rauhoitukselle tuskin enää ikinä tässä päätäväntävällän muodossa saamme mitään, mutta olisi silti syytä tarkastella niiden roolia uudelleen. Varsinkin mikäli haluamme säilyttää riekon alueillamme, jolle kanahaukka on pahin uhka, ihmisen heikentämien elinolojen aiheuttaman muutoksen myötä. Kunnes elinympäristöjä on saatu palautettua sopivammiksi riekolle, olisi syytä myöntää lupa poistaa kanahaukkoja tihentymäalueilta, joista riekko uhkaa hävitä.

Usein vastaväitteenä käytetään käsittämätöntä petovihaa, itse puhuisin enemmänkin luonnon tasapainosta ja varsinkin sen tuntemisesta.

Onneksi seurassamme pienpetojen pyynti on enemmän kuin hyvällä mallilla. Vain harvoin seuramme alueella pystyy liikkumaan törmäämättä vähintään yhteen kettuporukkaan, joita ajatetaan jäsentemme kelpoisilla ajokoirilla ja saalistakin saadaan kiitettävästi. Supikoirakanta on vahva ja pyyntikikin on tehokasta. Näättäkin saadaan tasaisesti, niin raudoilla kuin koirillakin. Ilman tätä innokasta ja tehokasta pienpetopyyntäjien joukkoa metsiemme kanalinnut olisivat helisemässä, ja harvassa olisi siiveniskut ruuhka-Suomen pienpetoaittojen tapaan. Enemmänkin toivoisin näkeväni turhaankin pelkiksi linnunhaukkujiksi profiloituneita pystykorviamme pienpetokökässä, ainakin omien kokemusteni kautta koiramme pitävät siitä kovasti.

Katoavaa kansanperinnettä

Kuvassa pystykorva haukkuu metsoa

Nykyään suomenpystykorvien määrä on vähenemässä. Viime vuosina pentumäärä pyörii noin 600 vuosittaisen pennun kieppeillä, ollen vielä joitain vuosia sitten 800- 900.

Syynä on varmasti ihmisten kaupungistuminen, lintukantojen väheneminen eteläisessä Suomessa, sekä metsästysalueiden pirstoutuminen. Oma osansa on yhä kasvavissa säännöissä ja pakoissa pentueen vanhemmille pentujen rekisteröinnin ehtona. Määrätyt tarkastukset ja vaatimukset ovat tärkeitä ja hyödyllisiä, mutta on tätä päivää, että ihminen ei osaa käsitellä kaikkea sitä olemassa olevaa informaatiota, mitä terveystieteinen jalostus on antanut. Terveitä toimivia koiria on paljon, paljon enemmän kuin jalostukseen käytetään ja voisi käyttää yhteisesti sovittujen sääntöjen mukaan.

Pohjanpystykorvan rekisteröinteihin sama ilmiö kaupungistumisesta ei ole vaikuttanut samalla tavalla, vaan ne ovat jopa yleistyneet reilusti. Syynä on varmasti parempi markkinointi, perhekoira status, sekä jonkinlainen kompakti paketti

myös muiden kuin innokkaimpien metsästäjien koirana, vaikka se sitä onkin hyvin yleisesti ja pääosiltaan. Linnuhaukkukokeissa ne kilpailevat tasapain punaisten serkkujensa kanssa, ja usein jopa siellä kärjessäkin.

Omien ja monen muun kokemusten perusteella suomenpystykorva sopii ihan yhtä hyvin kaupunkiin, perhekoiraksi, kuin mikä muukin tahansa koirarotu. Mutta laiskan ihmisen koira se ei ikinä tule olemaan, persoonallisena ja vaativana koirana se vaatii aina oman aikansa ja varsinkin huomionsa.

Kansalliskoiraksi 1979 nimetty suomenpystykorva halutaan Unescon maailmanperintökohteeksi. Statusta ajavat Suomen Pystykorvajärjestö, Kennelliitto ja Metsästäjäliitto.

Suomalainen elämänmuoto perustuu suomenpystykorvan kanssa elämiseen. Suomenpystykorvahan on toiminut iät ajat kotivahtina. Se on merkinnyt suomalaiselle elantoa, ollessaan isännille metsästysapuna oravannahkoja hommaamassa. Se on ollut kaikessa, koko elämänmuodossa mukana.

Mahdollinen tunnustus nostaisi mahdollisesti sen asemaa, jopa mahdollisuuksia, keinoa huomioida se valtakunnallisessa päätöksenteossa sille positiivisessa mielessä. Eli sen kuten kaikkien muidenkin metsästyskoirien käytön mahdollisuuksien säilymisessä. Oli kyse sitten yhä kasvavasta susikannasta tai yltiöpäisestä metsästäysmaiden suojeluvimmasta, ilman mitään järkevää perustetta. Nevojen tai vanhojen metsien suojele ei tähän voi olla perustelu. Susi ei ole Suomessa uhanalainen, vaan monikymmentuhantisen Venäjän susikannan läntistä reunaa, eikä uhanalaisuuksia edes voi luokitella ihmisten piirtämien valtakunnan rajojen mukaan, koska eläimet eivät niitä tunne. Ongelmia aiheuttavien yksilöjen poisto pitäisi perustua järkeen, eikä vaikeuttaa sitä viranomaisten toimesta piilottelemalla määräysten takana.

Pitkät linnustusajat ovat myös pystykorvien elinehto. Painoarvo olisi laitettava valikoivalle rauhalliselle metsästykselle, jota parhaimmillaan ja omimmillaan haukkuvalla koiralla metsästys on, lopetettava vuosittainen metsästysaikojen pompottelu kantojen mukaan. Olisi uskallettava antaa vastuuta metsästäjille. Näin toimissa ihminen oppisi huomaamaan oman etunsa, eli kestävän käytön perusteella mahdollistuvan pitemmän metsästysajan. Otettaisiin enemmän silloin kun siihen on varaa, silloin vähemmän kun kannat sitä näyttää. Ei ole kenenkään etu, kun lyhyen metsästysajan aikana ammutaan valikoimatta, ja lähes sama määrä metsästäjiä on metsässä samaan aikaan, kun pitkien metsästysaikojen kautta metsään voisi mennä silloin kun itseltä siihen parhaalta tuntuu. Huonompana vuonna myös itse vähempi lintumäärä automaattisesti pitää suurimman osan metsästäjistä pois metsästä, vain innokkaimmat ja vastuullisimmat eräilijät lähtisivät nauttimaan koiriensa tekemisestä ja erällä olosta.

Joka pojan unelma, vai onko

Nämä asiat huomioimalla pikinokkiemme haukku raikaa metsillämme tulevaisuudessakin, eivätkä ne joudu istumaan kotona, tai autossa hienoimpien ja rauhallisimpien suojelumaastojen ohi, eivätkä joudu tulemaan isännän vihellyksestä takaisin näädän jäljeltä, kun jälkijotos vie "Ojalan" puistoon.

Suomenpystykorva ei ehkä ole kaikkien lemmikki, mutta siihen kunnolla tutustuttuaan on jokainen sen ikuinen uskollinen ystävä. On lähes kunnia-asia elää esi-isiemme vaellusten myötä omaan tyypilliseen muotoonsa muovautuneen suomalaisen koiranjalostuksen kruununjalokiven kanssa. Kunpa yhä useampi huomaisi taas tämän. Meidänkin seuramme mailla on yhä hyvät edellytykset elää ja harrastaa näiden uskollisten hienojen koirien kanssa. Alkaen elokuun supijahdeista, syys- ja lokakuun mahtavien sumuaamujen linnustuksen kautta talven työläisiin näätäjahteihin, jatkuen taas kevään lämmössä supien herättelyllä kuusen "persauksista". Ampukoon parhailta joku vaikka hirvensäkin, kuin sorsansakin.

Haapakoskelaisten valiokoiria

Käyttö&muotovaliot:

Spn Tellu 088038/76, om. Antti Aarnio.

Spn Börknäs Jenna 00531/92, om. Antti Aarnio.

Spu Ässäns Ässähai 42157/98, om. Seppo Savola.

Spn Aarnin Rilli 34391/94, om. Antti Aarnio.

Ppn Pakkasrustan Sindi 20414/00, myös Ruotsin kva, om Seppo&Henna Pohjanoksa.

Käyttövaliot:

Spu Ässäns Jr 05171B/85, om. Seppo Savola.

Spn Bjarmian Turre 12093/86, om. Pekka Salomäki.

Spn Repolammen Annappy 14800/89, om. Seppo Savola

Spn Virkalan Söpö 16610/07, om. Harri Panula.

Spn Ullastiina Napsu 29169/11, om. Harri Panula.

Muotovaliot:

Spu Juusoon Rölli 08394/88, om. Antti Aarnio.

Spn Aavalan Nero 18643/92, om. Martti Kurunsaari.

Seppo Savolan kasvateista yksi on käyttö&muotovalio, kolme käyttövalioa. Antti Aarnion kasvateista kaksi käyttövalioa. Pohjanoksien kasvateista kolme käyttö&muotovalioa, yksi käyttövalio, kaksi muotovalioa. Ruotsissa kaksi käyttö&muotovalioa, kaksi käyttövalioa. Lisäksi yksi kasvatti on rodun ensimmäinen kansainvälinen käyttövalio.

Pystykorvatoimikunta

1994 puheenjohtajana Seppo Savola, jäseninä Mauno Salo, Hermann Sippola, Seppo Teikari, Antti Aarnio, Risto Tiisjärvi, Heikki Maunumaa ja Ossi Kalasalmi. Järjestettiin 20.2 linnunhaukkukoe, johon osallistui kuusi koiraa. Kolme koiraa haukkui ykköstuloksen. 30.8 järjestettiin koe, johon lopulta osallistui vain yksi koira. Spn Repolammen Annappy, om, Seppo Savola, Voi 1 80 p.

Antti Aarnion spn Börknäs Jenna ja Seppo Savolan spn Repolammen Annappy ovat molemmat saavuttaneet käyttövalion arvon kuluneena vuonna. Annappy voitti myös kenneliirin mestaruuden tuloksella Voi 1 82 p. Jenna oli kolmas tuloksella Voi 2 66p. Lännen lohkon karsintakisoissa Annappy oli kolmas päästen Sm-kisa Haukku- otteluun tuloksella

Voi 2 69 p. Jenna oli neljäs tuloksella Voi 2 66 p. Ylivieskan Haukku- ottelussa sitten Annapyö oli neljäs, Voi 1 76 p., mestaruuskaan ei jäänyt kuin kolmen pisteen päähän.

Järjestettiin palkintotuomarikurssi, johon osallistui 11 uutta kokeilasta. Avoimien ovien aikana Varpulassa järjestettiin Antti Aarnion johdolla koulutustilaisuus, jossa oli toistakymmentä koira, Antin kertoen niiden parhaita puolia, ja yleensä niitä ominaisuuksia joihin rotumäärittelyssä kiinnitetään huomiota.

1995 Seppo Savola (pj), Mauno Salo, Hermann Sippola, Seppo Teikari, Risto Tiisjärvi, Antti Aarnio, Heikki Maunumaa ja Ossi Kalasalmi. Linnunhaukkukoe 19.2, johon osallistui 12 koira, joista yksi haukkui avoimen luokan ykkösen. Osallistuttiin vahvasti Lapualla pidetyn Sm- kisa

Haukku-ottelun järjestelyihin. Antti Aarnio toimi ylituomarina kunniatehtävässä. Kisaa varten rauhoitettiin Pikkunevan- Hauskanmäen alue. 28.1 1995 Wille Kuusisaari esitti johtokunnalle, että näiden pitää esittää kaikkien metsäkanalintujen rauhoitusta viideksi vuodeksi koko Riistanhoitopiirin alueella sukupuuton välttämiseksi. Asia ei onneksi saanut tuulta alleen.

1996 Seppo Savola (pj), Mauno Salo, Hermann Sippola, Seppo Teikari, Risto Tiisjärvi, Antti Aarnio, Heikki Maunumaa ja Ossi Kalasalmi. 18.2 kokeeseen osallistui kuusi koira, joista kaksi haukkui ykköstuloksen. Järjestettiin Lapuan mestaruuskoe 15.9, neljä koira, mestariksi spn Ässäsen Jeni, om. Kari Linjamäki, Voi 1 84 p., toinen spn Repolammen Annapyö, om Seppo Savola, Voi 1 75 p.

1997 Risto Tiisjärvi (pj), Mauno Salo, Hermann Sippola, Seppo Teikari, Seppo Savola, Antti Aarnio ja Heikki Maunumaa. 16.2.1997 linnunhaukkukoe, jossa kuusi koira. 1. spu Svalbackens Rape, om. Alpo Pensas, Laihia, Voi 1 76 p.

1998 Risto Tiisjärvi (pj), Mauno Salo, Hermann Sippola, Seppo Teikari, Seppo Savola, Antti Aarnio, Heikki Maunumaa ja Ossi Kalasalmi.

Toimikunta järjesti kahdet linnunhaukkukokeet. 22.2 kokeisiin osallistui seitsemän koira. 1. spn Linnustajan Siru, om. Matti Tarkiainen, Mikkeli, Voi 1 88 p. Järjestettiin kennelpiirin mestaruuskisat, 12 koira osallistui, 1, spu Riitalalon Konsta, om. Elias Näykki, Kauhava, Voi 1 89 p. Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, teeri 2 kpl, pyy 2 kpl. Metsäkanalintujen ampuminen kielletään pelloilta.

1999 Risto Tiisjärvi (pj), Mauno Salo, Hermann Sippola, Seppo Teikari, Seppo Savola, Antti Aarnio, Heikki Maunumaa, Esko Karhu, Kimmo Kalasalmi ja Arvi Väykkilä.. Ei pidetty kokeita.

Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, teeri 2 kpl, pyy 2 kpl. Metsäkanalintujen ampuminen kielletään pelloilta.

2000 Pekka Salomäki (pj), Risto Tiisjärvi, Mauno Salo, Hermann Sippola, Seppo Teikari, Esko Karhu, Kimmo Kalasalmi, Antti Aarnio, Seppo Savola, Heikki Maunumaa ja Arvi Väykkilä. Ei tietoa toiminnasta. Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, teeri 2 kpl, pyy 2 kpl. Metsäkanalintujen ampuminen kielletään pelloilta.

2001 Pekka Salomäki (pj), Risto Tiisjärvi, Esko Karhu, Kimmo Kalasalmi, Antti Aarnio, Seppo Savola ja Mauno Salo. Järjestettiin Metsopoika- kisa, eli epävirallinen nuorten koirien Sm- kisa. Ylituomarina Seppo Savola. Kokeessa oli korkea tulostaso heikommasta lintuvuodesta huolimatta. 1. spu Lamusteen Sälli, om. Erkki Uutela, Rovaniemi, Voi 1 88 p. Kymmenestä koirasta neljä haukkui Voi 1 tuloksen. Vuoden aikana Seppo Savolan spu Ässäsen Ässähai muotovalioksi, Antti Aarnion spn Aarnin Rilli kaksoisvalioksi, Pekka Salomäen Aarnin Riia E-P:n Pystykorvakerhon mestariksi. Helmi-kuun kokeessa kovassa pakkasessa muutama koira.

2002 Pekka Salomäki (pj), Mauno Salo, Seppo Savola, Antti Aarnio, Esko Karhu, Jyrki Perämäki, Hannu Karhu, Kimmo Kalasalmi ja Risto Tiisjärvi. Järjestettiin Lapuan mestaruuskoe 14.9, jonka voitti Pekka Salomäen spn Aarnin Riia, toinen oli Seppo Savolan spu Ässäsen Ässähai. Kennelpiirin mestaruuskisoissa spn Aarnin Riia kolmas, Seppo Savolan spn Karhukenttä Tipa viides, Sepon spu Ässäsen Ässähai seitsemäs. Voitokkaassa piiriottelujoukkueessa haukkui Aarnin Riia. Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, teeri 2 kpl, pyy 2 kpl.

2003 Pekka Salomäki (pj), Mauno Salo, Seppo Savola, Antti Aarnio, Esko Karhu, Jyrki Perämäki, Hannu Karhu, Kimmo Kalasalmi ja Risto Tiisjärvi. Järjestettiin linnunhaukkukoe 23.2. Kahdeksan koira osallistui. Rungas lumi häiritsi, eikä hyviä tuloksia saavutettu, paras spu Linnustajan Körtti, om. Antero Hietala, Lapua, Voi 2 66 p. Seppo Savolan spu Ässäsen Ässähai haukkui Lapuan mestariksi, Voi 1 77 p. Sepon spn Karhukenttä Tipa haukkui Savukoskella Voi 1 80 p. Lintujen pesintä epäonnistui pahasti koleaan alkukesän takia. Myös pienpetoja on paljon. Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, teeri 2 kpl, pyy 2 kpl.

2004 Pekka Salomäki (pj), Mauno Salo, Seppo Savola, Antti Aarnio, Esko Karhu, Jyrki Perämäki, Hannu Karhu ja Risto Tiisjärvi. 28.2 kokeeseen osallistui kuusi koira. Paksu lumi häiritsi, vain kaksi tulosta, Avo 2 ja Voi 2. 22.8 järjestettyyn palkintotuomarikurssiin ei saatu yhtään osallistujaa. Seppo Savola pääsi jo toisella koirallaan himoittuun suomenpys-

tykorpvien Sm- kisa Haukku- otteluun. Oma kasvatti spu Ässänsä Ässähai oli ensimmäisen päivän jälkeen johdossa, lopputuloksissa muotovaliourous oli hienosti neljäs tuloksella Voi 2 71 p. Ässähai voitti ylivoimaisesti kennelpiirin mestaruuden tuloksella Voi 1 91 p. Savolan spn Karhukenttä Tipa pääsi myös lännen lohkon valintaan asti sijoittuen kahdeksanneksi. Lapuan mestariksi haukkui spn Aarnin Riia, om. Pekka Salomäki. Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, urosteeri 2 kpl, koppelo ja naarasteeri rauhoitettu. Pyy 2 kpl/jäsen.

2005 Pekka Salomäki (pj), Mauno Salo, Seppo Savola, Antti Aarnio, Esko Karhu, Jyrki Perämäki, Hannu Karhu ja Risto Tiisjärvi. Järjestettiin linnunhaukkukokeet 26.2, mukana peräti 13 koiraa ympäri Suomen. Pitkänmatkalaiset onnistuivat parhaiten ja saivat matkaan Lieksaan ja Valkeakoskelle hyvät tulokset. Seppo Savolan spu Ässänsä Ässähai haukkui itsensä käyttö&muotovalioksi piirin mestaruuskisassa, ja pääsi mukaan lännen lohkon valintakisaan, sijoittuen siellä yhdeksänneksi. Pekka Salomäen Aarnin Riia haukkui Lapuan mestariksi. Tuomaritehtävissä ahkerasti varsinkin Jyrki Perämäki, ja oppaana Mauno Salo.

2006 Pekka Salomäki (pj), Mauno Salo, Seppo Savola, Antti Aarnio, Esko Karhu, Jyrki Perämäki, Hannu Karhu, Risto Tiisjärvi ja Harri Panula. Järjestettiin tuomarikurssi, johon osallistui kahdeksan kokeesta. 25.2 kokeessa neljä koiraa. Järjestettiin piirin mestaruuskisat, joihin osallistui 12 koiraa. Pohjanoksien kasvatti ppn Pohjanukon Taru voitti rotunsa linnunhaukun Suomen mestaruuden.

2007 Pekka Salomäki (pj), Mauno Salo, Seppo Savola, Antti Aarnio, Esko Karhu, Jyrki Perämäki, Risto Tiisjärvi, Henna ja Seppo Pohjanoksa ja Harri Panula. Järjestettiin perinteinen helmikuun koe, johon osallistui neljä koiraa. Paksun lumi-kerroksen takia ei hyviä tuloksia, vaikka lintuja näkyikin hyvin. Syyskuulla avoimen luokan kahden viikon koe, johon osallistui viisi koiraa. Pohjanoksien ppn Pakkasrustan Sindi rotunsa Sm- kisan toinen tuloksella Voi 1 87 p. Sindi myös Lapuan mestariksi ja E-P:n Pystykorvakerhon mestariksi. Toimikunnan jäsenet ovat toimineet erittäin ahkerasti ympäri maakuntaa kokeissa ja järjestäjinä erilaisissa tapahtumissa. Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, teeri 3 kpl, pyy 3 kpl. Koppelo rauhoitettu.

2008 Pekka Salomäki (pj), Mauno Salo, Seppo Savola, Antti Aarnio, Esko Karhu, Jyrki Perämäki, Risto Tiisjärvi, Henna ja Seppo Pohjanoksa ja Harri Panula.

5.-7.9 järjestettiin E-P:n Pystykorvakerhon nimissä linnunhaukun pohjoismaiden mestaruuskoe ja maottelu FIN-SWE-NOR Hirvijärvellä. Maaottelun voitti Ruotsi, 227 p., Suomi toinen 221 p., Norja kolmas 212 p. Pohjoismaiden mestariksi haukkui spn Öbygdens Nätti, om. Anders Morin, Kalix, Swe, Voi 1 92 p. 2. ppn Pakkasrustan Sindi, H&S Pohjanoksa, Lapua, Voi 1 86. Naapurit viihtyivät parhaissa maakuntamme lintumaastoissa, kehuivat kaunista Hirvijärven leirikeskusta ja tulostasoltaan maaottelumme on yhä tasoltaan kovatasoisin ottelun historiassa. 12 ykkösluokan tulosta, seitsemällä eri koiralla. Lintulaskenta: matka 42 km. Metso 16, koppelo 12, teeri 56. Ylituomarina toimi Seppo Savola, ottelun vetäjänä Pekka Salomäki. Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, teeri 3 kpl, pyy 3 kpl. Koppelo rauhoitettu.

2009 Pekka Salomäki (pj), Mauno Salo, Seppo Savola, Antti Aarnio, Esko Karhu, Jyrki Perämäki, Risto Tiisjärvi, Henna ja Seppo Pohjanoksa ja Harri Panula. Järjestettiin helmikuun kauden päätöskoe, johon osallistui 14 suomenpystykorvaa ympäri Suomea. Kokeessa saavutettiin kolme ykkösluokan tulosta, joista parhaana Harri Panulan spn Virkalan Söpö, Voi 1 95 p. Piiriottelussa Henna & Seppo Pohjanoksan ppn Pakkasrustan Sindi neljäs, tuloksella Voi 1 76 p. Spu Mehtäkaverin Parooni, om. Juhani Perämäki menestyi ensimmäisessä näyttelyssään SPJ:n päänäyttelyssä Kuortaneella, ollen koko rotunsa paras. Virkalan Söpö pääsi nuorten koirien mestaruuskisa Metsopoikaan, ollen siellä seitsemäs tuloksella Voi 0 25 p. Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, teeri 3 kpl, pyy 3 kpl. Koppelo rauhoitettu.

2010 Pekka Salomäki (pj), Antti Aarnio, Esko Karhu, Harri Panula, Jyrki Perämäki, Henna Pohjanoksa, Seppo Pohjanoksa, Mauno Salo, Seppo Savola, ja Risto Tiisjärvi. Perinteinen helmikuun kauden päätös linnunhaukkukoe jouduttiin perumaan runsaan lumen vuoksi. Järjestettiin linnunhaukkukoe 3.10 johon osallistui viisi koiraa, sekä kahden viikon avoimen luokan koe lokakuussa, johon osallistui seitsemän koiraa. Spn Virkalan Söpö, om. Harri Panula haukkui kennelpiirin mestariksi tuloksella voi 1 88 p., ja E-P:n Pystykorvakerhon mestariksi tuloksella voi 1 84 p. Söpö haukkui muissa kokeissa vielä 2* voi 1 78 p. tuloksen. Henna & Seppo Pohjanoksan ppn Pakkasrustan Sindi valittiin edustamaan vielä kymmenvuotiaana maatamme Norjassa linnunhaukun Suomi- Ruotsi- Norja maaottelussa, sijoittuen seitsemänneksi tuloksella voi 2 72 p. Sindi oli rotunsa Sm- kisassa vielä hienosti neljäs tuloksella voi 1 76 p. VAA- KP- EP piiriottelusta tuli voitto tuloksella voi 1 85 p. Spu Mehtäkaverin Parooni, om. Juhani Perämäki haukkui Lapuan mestariksi. Toimikunnan jäsenet ovat toimineet kiitettävästi ja menestyksellä oppaina ja tuomareina, Seppo Savola rotujärjestön kunniapuheenjohtajana sekä sääntötoimikunnassa, Henna Pohjanoksa rotujärjestön ja kennelpiirin hallituksessa, Pekka Salomäki rotujärjestön spk- jaostossa sekä kennelpiirin pystykorvajaoston puheenjohtajana, E-P:n Pystykorvakerhon sihteerinä. Seppo Pohjanoksa kennelpiirin LINT piirikouluttajana. Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, teeri 3 kpl, pyy 3 kpl. Koppelo rauhoitettu.

2011 Pekka Salomäki (pj), Antti Aarnio, Harri Panula, Jyrki Perämäki, Henna Pohjanoksa, Seppo Pohjanoksa, Mauno Salo, Seppo Savola, ja Risto Tiisjärvi. Perinteinen helmikuun kauden päätös linnunhaukkukoe pidettiin kahdelle koiralle. Runsaan lumen vuoksi ei tuloksia saavutettu. Järjestettiin Lapuan mestaruus linnunhaukkukoe, johon osallistui neljä koiraa. Voittoon haukkui Juhani Perämäen spu Mehtäkaverin Parooni tuloksella VOI 1 75 pistettä, joka saavutti myös muotovalion arvon. 11.12 järjestettyyn kokeeseen osallistui 10 koiraa, joista peräti viisi koiraa haukkui ykkösen tuloksen. Spn Virkalan Söpö om. Harri Panula, haukkui toistamiseen kennelpiirin mestariksi tuloksella VOI 1 80 pistet-

tä. Pekka Salomäen spn Hakojen Kiiru oli pm- kisan kolmas tuloksella VOI 2 73 p. Söpö oli Lännen lohkon kahdeksas VOI 3 63 p. Lisäksi se haukkui alkukaudesta VOI 1 76 p. Toimikunnan jäsenet ovat toimineet kiitettävästi ja menestyksellä oppaina ja tuomareina, Seppo Savola rotujärjestön kunniapuheenjohtajana sekä sääntötoimikunnassa, Henna Pohjanoksa rotujärjestön ja kennelpiirin hallituksessa, Pekka Salomäki rotujärjestön spk- jaostossa sekä kennelpiirin pystykorvajaoston puheenjohtajana, E-P:n Pystykorvakerhon sihteerinä. Seppo Pohjanoksa kennelpiirin LINT piirikouluttajana. Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, teeri 3 kpl, pyy 3 kpl. Koppelo rauhoitettu.

Kuvassa saalista Savukoskelta vuodelta 2013

2012 Pekka Salomäki (pj), Antti Aarnio, Harri Panula, Jyrki Perämäki, Henna Pohjanoksa, Seppo Pohjanoksa, Mauno Salo, Seppo Savola, ja Risto Tiisjärvi. Perinteinen helmikuun kauden päätös linnunhaukkukoe peruttiin runsaan lumen vuoksi. E-P:n Pystykorvakerho järjesti Varpulassa piirinmestaruus linnunhaukkukokeen, johon osallistui 13 koiraa. Voiton haukkui ppu Kusti, om. Markku Isoniemi, Alajärvi, VOI 1 85 p. 3. spn Virkalan Söpö, om. Harri Panula, VOI 2 72 p. 7. spn Hakojen Kiiru, om. Pekka Salomäki, VOI 3 62 p. 9. Ullastiina

Napsu, om. Harri Panula, VOI 3 57 p. 13. spn Ässä'n Herttareeti, om. Seppo Savola, VOI 0 27 p. Söpö sijoittui hienosti toiseksi lännen lohkon valintakokeessa Haukku- otteluun, tuloksella VOI 1 80 p. Sm- kisa Haukkuottelussa Söpö oli neljäs tuloksella VOI 2 69 p. 21.10 järjestettyyn kokeeseen osallistui 8 koiraa, joista kaksi koiraa haukkui ykkösen tuloksen. Toimikunnan jäsenet ovat toimineet ahkerasti oppaina ja tuomareina, Seppo Savola rotujärjestön kunniapuheenjohtajana sekä sääntötoimikunnassa, Antti Aarnio kunniajäsenenä, Henna Pohjanoksa rotujärjestön ja kennelpiirin hallituksessa, rotujärjestön ppk- jaostossa, Pekka Salomäki rotujärjestön spk- jaostossa sekä kennelpiirin pystykorvajaoston puheenjohtajana, E-P:n Pystykorvakerhon sihteerinä. Seppo Pohjanoksa kennelpiirin linnunhaukun piirikouluttajana ja rotujärjestön ulkomuotoimikunnassa. Pohjanukon kennel palkittiin SPJ:n ansiopalkinnolla nro 48. Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, teeri 3 kpl, pyy 3 kpl, koppelo rauhoitettu.

2013 Pekka Salomäki (pj), Antti Aarnio, Harri Panula, Jyrki Perämäki, Henna Pohjanoksa, Seppo Pohjanoksa, Mauno Salo, Seppo Savola, ja Risto Tiisjärvi. Ei pidetty kokeita. Perinteistä helmikuun päätöskoea ei anottu viime vuosien runsaan lumen takia, eikä sitä olisi kannattanut pitääkään em. syystä. 1.9 kokeeseen ei ilmoittautunut yhtään koiraa. Harri Panulan spn Ullastiina Napsu oli nuorten koirien Metso-poika kisassa seitsemäs, tuloksella Voi 3 62 p. Napsusta tuli myös käyttövalio. Kennelpiirin mestaruuskisassa Harri Panulan spn Virkalan Söpö oli neljäs, Voi 1 75 p. Pekka Salomäen spn Hakojen Kiiru viides, Voi 3 62 p. Ullastiina Napsu seitsemäs Voi 3 55 p. Metsästyskiintiöt, metso 1 kpl, teeri 3 kpl, pyy 3 kpl, koppelo rauhoitettu.

MENNEITÄ MUISTELLEN

Antti Aarnio

Meillä Ulvilanmäellä oli ja on rautatie aivan lähellä, jonka takaa alkoi yhtenäinen metsäalue, joka ulottui aikanaan yhtenäisenä aina Keltakorven aukeille saakka. Metsästysseuran raja lännessä oli silloin rautatiellä asti. Tällöin 1950 luvulla johti rautatien yli meidän kohdalla kapea ylikäytävä, jolta jatkui hevosella ajettava talvitie Huhdannevan yli metsään. Siihen aikaan nevat olivat ojittamattomia ja yleensä metsän ja suon rajan oli muodostunut noin 10 metriä leveä kosteikko, jonka yli pääsi sulan maan aikana lähinnä vain jollain lailla konstailemalla. Kosteikon ylitys oli metsästysmatkan ensimmäinen koetinkivi, mutta eipä sitten juuri muita ollutkaan. Kaiholla muistelen niitä aikoja, jolloin tämä polku tuli mätäs mättäältä tutuksi ja metsä rajalinjoineen sekä erilaisine kuvioineen huokui luonnon rauhaa. Tähän kun liittyi vielä pirteä suomenpystykorva, joka tämän tästä pujahti näkyviin ottamaan yhteyttä isäntäänsä, haluten aina joskus pientä taputella ja näin ilmaista molempien yhteenkuuluvuutta sekä tuoda esiin sen hetkistä yhteistä nautintoa.

Isäni on ollut Haapakosken Metsästäjien ja Suomen Kennelklubin jäsen jo 1940 luvulta. Muistan nuoruudestani Haapakosken Männiköstä Peltolan kauppiaan, joka oli aikanaan myös innokas pystykorvamies. Olin joskus isän mukana heillä vierailmassa pystykorva-asioissa. He kun aikanaan suunnittelivat, hankkivat ja astuttivat koiriaan Aane Lounan Kiho-Kennelissä Tyrvällä. Minä en heidän jutuistaan ollut kovinkaan kiinnostunut, vaan yleensä pujahdin naapurissa olevaan Vieno ja Kustaa Laurilan taloon, jotka olivat kummejani.

Tältä ajalta on peräisin ensimmäinen muistissani oleva isän koira, narttu Kiho-Tupo. Se kunnostautui isän kanssa tehtyjen metsästyksreissujen lisäksi koulukaverinani Alanurmon kansakoulussa. Siellä oli silloin eräänlainen fuksitapahtuma, jolloin heitettiin eka luokalle tulleet oppilaat kerran säleaidan yli pellolle. Eka kertaa kouluun mennessäni näin alettiin tehdä jo ensimmäisellä välitunnilla ja tällöin tuli myös minun vuoro. Kun minuun tartuttiin ja alettiin nostaa tuli Tupo hirveän julmana esiin ja tällöin jokainen ymmärsi, että nyt pitää päästää poika maahan. Tupon ansiosta tuo fuksitemppu jäi osaltani tekemättä, eikä sitä enää myöhemmin edes yritetty, sillä Tupo pyöri välitunneilla aina joukossamme ja tuli vasta kanssani koulusta kotiin. Liekö jo tämä avannut sisimmässäni jonkinlaisen kiitollisuuden velan ikuisen rakkauden muodossa suomenpystykorvaa kohtaan, tiedä häntä? Toisen kiintymyksen koiriin aiheutti Aapisessa ollut liikuttava kertomus "Uskollinen Musti" jonka tarinan yhdistin Tupon olemukseen.

Seuraava puhdasrotuinen pystykorva isälläni oli nimeltään Räikkä. Sillä oli mainio riistavietti ja se tavallaan ymmärsi mitä kulloinkin pyydetään, lintuja vai oravia. Olin silloin vasta alun toisella kymmenellä, joten minulla ei ollut vielä aseenkantolupaa. Hakolan Martti painija Heikin veli tiesi, että meillä oli hyvä pystykorva. Hän tuli kerran pyytämään, että lähde hänen kanssaan koira mukana metsälle. Siitä se alkoi ja me teimme yhdessä monta onnistunutta retkeä, Räikkä haukkui ja Martti pudotteli lintuja, joista minä sain aina osani. Oli se mahtavaa, sillä silloin lintuja todella oli eikä meinannut. Kerrankin Jouttikalliolla Räikkä haukkui koppelolle, Martti tähtäsi ja laukaisi mutta panos ei lauennut, eikä sitä saatu edes piipusta pois. Martti kehotti minua hakemaan kotoa kilometrin päästä jonkinlaisen rassin, millä panosta voitaisiin yrittää poistaa panospesästä. Minä lähdin ja sopivan rassin etsimisessä meni kauemmin kuin matkalla. Kuulin palatessa jo kaukaa Räikän edelleen haukkuvan ja siellä se koppelo istui puussa haulikkoa rassatessamme. Irtoihan se panos lopulta ja sitten uusi piippuun ja nyt pamahti. Koppelo pyörähti alas ja Räikkä sai vahvistusta sille, minkä takia haukulla pitää pysyä.

Tällöin oma metsästysvietti voitti, isän ollessa töissä lainasin ilman lupaa hänen asettaan ja Räikkähän oli aina valmis lähtemään mukaan. Isä vain tästä tietämättömänä tuumasi lintuja nähdessään, että onpas se Hakolan Martti nyt innostunut asiasta.

Kerran me lähdettiin Räikän kanssa oravajahtiin. Kaaranmännikön kauppias Kirjavaisen Erkki, jota Suokon Ville sanoi monifäriseksi ja Hautamäen Sakari Suokosta tulivat meitä pyytämään mukaan. Suokon kylää kierrellessä löytyi oravia vaikka kuinka paljon ja Räikkä tiesi, että nyt keskitytään vain niihin. Teeriäkin oli puissa, mutta nyt kiinnostivat vain oravat, ihmeellinen koira. Pimeästä pimeään siinä kierreltiin. Illan suussa oravat jaettiin tasan kolmeen kasaan. Muistan niitä illalla tuvan lattialla nylkiessäni, että kahdeksan oli minun osuuteni, joten päivän saaliimme oli 24 oravaa, uskomatonta, mutta näin se vaan oli. Oravia nylkiessäni Räikkä seurasi touhuani lattialla vatsallaan maaten jalat oikoisenaan, ilmeisen selvästi nauttien elämästään. Söikin se puolet yhdestä nyljetystä oravasta, mutta siihen se syöminen jäi. Sanoin äidille, että kuulemma näitä laitetaan ihmisillekin. Hän ei siihen suostunut, enkä muista mikä oli oravan raatojen kohtalo, kyllähän niille pihalle vietyinä kyllä ottajia löytyi. Sen minä olin jo oppinut, että ei siellä metsässä välttämättä aseenkantolupaa tarvittu, joten kun Kirjavainen hoiti lupamansa tehtävän, eli vei nahat myyntiin muistaakseni Tiistenjoelle Kalliokoskelle, niin minulla oli niitä enemmän kun molemmilla kavereillani yhteensä.

Kuvassa kirjoittaja, siskot ja Kiho Tupo 1944

Sitten vähän tussaroiitiinkin, mikä tavallaan kuului sotien jälkeisen ajan kloppien ”yleissivistykseen”. Olin löytänyt meidän aitan vintiltä säkeillä peitettyinä kiväärin panoksia ja nallirasioita. Ne kiinnostivat meitä poikia vallon hirveästi. Jostain syystä isä huomasi meidän löytäneen nämä ja mielenkiintomme niihin. Tällöin hän varoitti minua mielestäni oudon hämillisenä: – Ne ovat vaarallisia, niihin ei saa sattua ja ne eivät ole hänen, vaan ovat siellä pahan päivän varalle. Ne katosivatkin sieltä hyvin pian kuin tuhka tuuleen? Uskallan jo tunnustaa tämän, sillä saattoivathan ne olla pieni osa niitä sodan jälkeisiä asekatkko perujakin - pahan päivän varalle muutaman miehen tarpeisiin. Minua asia pelotti, sillä me pojan klopit oltiin ehditty jo tuhota niistä pieni osa. Tosin onneksemme ilman suurempia näkyviä vammoja, sillä turhanpäiväinen räiskeminen aiheutti siihen aikaan paljon silmäpuolia.

Siinä touhussa meinasi käydä minulle kuitenkin köpelösti, sillä kun niitä kiväärin nalleja paukuteltiin vasaralla naapurissa puutolpan päällä Pikkusaaren Arvin puuladossa, ei siinä ehditty lukua pitämään moniko jysähti ja moniko ei, osa kun painui tolppaan puun sisään. Arvin mennessä pienimään puita tolpassa paukahti, mutta kun paukahti toisen kerran, niin tolppaa piti jo ruveta tutkimaan. Ja mitä kummaa, Arvi löysi tolppaan painuneina kiväärin nalleja. Onneksi hän oli poliisimies ja aloitti heti kuulustelut. Ensimmäinen joutui kirkkoon oma poika Jussi, joka joutui tunnustamaan ja paljastamaan myös minut, tullen hakemaan myös minua kuulusteluun. Jo menomatalla täyttä syyllisyyttä tuntien koin kauhun hetkiä, joten myös minä tunnustin. Tällöin Arvi lupasi hoitaa minut kasvatustalokseen, ellei tällainen touhu lopu. Jälkeenpäin totesin Arvin ymmärtäväiseksi mieheksi, sillä hän ei puhunut tästä isälleni mitään ilmeisesti tietäen, että rangaistus olisi saattanut olla vähintään kasvatustaloksen veroinen.

Jo ennen tätä kuulustelua laitoimme nalleja myös ratakiskolle pitkänä jonona, ja pusikosta seurasi kun höyryveturin tullessa sen pyörien alla kävi helvetinmoinen prätinä. Veturin kuljettaja oli ikkunastaan pitkällä vyötäröään myöten, huitoi ja puristi nyrkkiä. Hieman se kauhistutti, että mitähän tästäkin seuraa. Seurasihan siitä, nallin moskia kerätessämme pääsi ratavartija resiinallaan meidät lähes yllättämään. Siitä vain suin päin nevalle pakoon ja ratavartija perässä. Kyllä oli pojilla kiire, mutta määrällä nevalle raskaampi mies ei pärjännyt meille kevyemmille klopeille, sillä meillä oli apuna myös pirunmoinen pelko menoamme siivittämissä. Päästyämme metsän suojaan, tiesimme siltä osin pelastuneemme, mutta uskaltaako mennä kotiin ja miten. Se onkin sitten jo taas oma tarinansa. Karkuun kuitenkin päästiin ja rangaistus teostamme seurasi myöhemmin.

Monen monta kertaa, viimeksi viime kesänä kuljin unessa tällä tutulla rautatiellä ja väistin lähestyvää höyryveturia suolle. Kauhukseni se poistui kiskoilta ja lähti kohti minua. Pakoon en tahtonut päästä, sillä huomasin jalkojeni kangistuvan, veturi vihelsi sydäntä vihlovasti ja aina vaan lähestyi lähestymistään. Valmistauduin jo alle jäämiseen, kun onnekseni heräsin ja koin hiestä märkänä siunatun pelastuksen tunteen. Olen voinut todeta, että sain näköjään teostamme elinkautisen ja sanonta: ”Paha saa aina palkkansa, pitää tässäkin tapauksessa paikkansa!”.

Ensimmäinen oma koirani jolla kilpailin, oli narttu Nasse. Se oli myös hyvin riistaviettin koirana. Monta hyvää ykkösen suoritusta se pilasi sillä, kun sen piti välttämättä haukkua myös oravat, joskus kiivaastikin ja tästä sakotettiin. Siihen aikaan kun tuomarit lähtivät metsään lähinnä tuomitsemaan, eikä niinkään arvostelemaan ja nähdä töiden kokonaisuus, kuten on laita tämän päivän kokeissa.

Elämäni ensimmäiseen linnunmetsästyskokeeseen lähdin Nassen kanssa 1960 luvulla, Haapakosken Nuoriso-seuran ollessa keskuspaikkana. Metsään tuomariksi sattui arvonnassa kovin viinaan menevä mies, jääköön nyt nimi mainitsematta. Lähdettiin Suokonkylän taakse Kolistajan maastoon ja lähes ensi töikseen metsässä kaveri kysyi. – Poika, onko sinulla viinaa. Eihän minulla sellaista ollut kun en ollut osannut tällaiseen varautua. Tällöin hän kaivoi kiroten pullon omasta repustaan ja se oli melkein tyhjä kun päästiin takaisin koepaikalle, missä hän hamusi sisälle taloon - aidasta ja seinistä tukea ottaen. Olihan meillä metsässä tapahtumiakin, mutta se touhu siellä oli hänen osaltaan lähinnä koiran ja minun moittimista. Minä en osannut kulkea ja koirasta ei hänen mielestään ollut mihinkään. Koepaikalla minut kutsuttiin sisään ja joudun lähes täysin selostamaan mitä metsässä oli tapahtunut. Silloin päätin, että tällaiseen touhuun minulle tämä yksi kerta riitti. Ellei Paavolan Veli, Nassen kasvattajana olisi minua suhdittanut ja saanut toisiin ajatuksiin, niin siihen olisi päättynyt yksi kennelura.

Vartion Sepon ollessa tuomarina seuraava kokemus metsässä oli jo toista luokkaa. Hän osasi innostaa minua ja kehua koiraa ja meillä oli hieno reissu vaikka häntäkin koeteltiin. Oltiin Pökänloukon taustalla ja Nasse haukkui pellon reunassa olevaan tuuheaan kolmihaaraiseen kuuseen. Sieltä karkkosi metso, koiran seurasi sitä lyhyesti ja palasi. Seppo sanoi, - tuo on yleensä nuorien koirien vika, että palataan haukkumaan

hajuille. Nasse haukkui kuusen alla ja sieltähän karkkosi toinenkin metso. Taas palattuaan lyhyen seurannan jälkeen haukkumaan kuusen alle, Seppo totesi, - nyt se luulee, että lintuja on koko kuusi täynnä. Annapas olla, sieltähän lähti vielä kolmaskin metso ja sitä jo sitten seurattiin pitkälle, koska koira tiesi kuusen tulleen tyhjäksi. Nassehan tästä vain innostui ja oravatkin alkoivat taas saada kyytiä. Seppo sai kuitenkin minut tämän reissun jälkeen innostumaan asiaan ja lähtemään pitämilleen palkintotuomarikurssille ja siitähän se kennelrulettini lähti pyörimään.

Nasse eli 16 vuotiaaksi ja sinä aikana tuo sisareni poika Salomäen Pekka ehti asua palan aikaa myös kotona ni Ulvilanmäellä. Kerran ollessamme yhdessä jossain haukuissa, joku kysyi Pekalta. – Tuo Anttiko on saanut sinut innostumaan näihin pystykorvahommiin, niin Pekka vastasi, - ei kun Antin koira Nasse, kun minä olin pienenä niin paljon sen kanssa samassa kopissa!

Minulla on metsäsarka Varpulan majan lähellä Madelmaan tien varressa. Siinä on pieni soraharjanne ja tervahauta minun puolellani. Aikanaan tietä rakennettaessa tämä pieni harjanne olisi kokonaan viety tervahautoineen tien rakennusaineeksi, kuten tehtiin rajalleni asti naapurin puolella. Sain paikan säilymään entisellään vetoamalla hautarauhaan ja sillä, että kumpare on kasteltu surun kyynelillä. Sillä tervahaudan penka on toiminut vuosikymmenet koirieni ja lähisukulaisten pieneläinten ympäristöä häiritsemättömänä hautapaikkana.

Päätyköön tämä tarina sinne tervahaudalle. Eli kolmevuotiaana yhtä käyttöpuolen ykköstä vailla kaksoisvalion arvosta olleen, traagisesti kuolleen uros Röllin ”hautajaisiin”. Olin käärinyt Röllin valmiiksi pakettiin, joka odotti auton takakontissa hautaan laskemista. Kun sen tekee näin, pakettia välillä maahan laskematta olen onnistunut välttämään kettujen kaivamisen haudalla. Tuskaisena hautaa kaivaessa koin sen olevan myös eräänlaista opetusta nöyryyteen, opetusta, että asioiden järjestys eri ole omassa hallussasi, vaan sinun on nöyryyttävä ja alistuttava todellisuuteen. Hautaan Rölliä laskiessani siitä muodostui minulle ikimuis-tettava hetki, sillä Rölliä sinne kantaessani autoradiosta kuului Mikko Alatalon laulu, – älä lähde pois ja läheiseen alankoon oli tullut koskaan siinä ennen kokemani teeriparvi, joka kauniisti suhautellen lauloi ikään kuin lähtövirttä Röllille. Kaikenlaista tuli mieleeni ja koin tunnelman sanoin kuvaamattoman ihmeellisenä. Aina joskus tulee paikalla käydessäni mieleen ajatus, että olisiko minullekaan sen rauhallisempaa lopullista lepopaikkaa, kun tässä näiden rakkaitteni lähellä.

6. Koiranäyttelytoiminta

Laatinut Seppo Paavola 1994, jatkanut Henna ja Seppo Pohjanoksa 2014

Haapakosken Metsästäjät ry on järjestänyt kahdet erikoisnäyttelyt, näyttelypaikkana Haapakosken Nuorisoseura. Ensimmäiset olivat 5.7.1986. Tuomareina toimivat: Antti Aarnio, pystykorvat. Ahti Ketoja, Beagle, Dreeveri, ja suuret ajokoiraurokset. Arvo Rajala, suuret ajokoiranartut. Näyttelytoimikunta: Puheenjohtaja Seppo Paavola, vara puh.joht. Matti Perälä, Sihteerit: Seppo Savola ja Sakari Tattari, Rahastonhoitaja Pentti Paloniemi, Kenttäpäällikkö Pentti Puolijoki, Toimistopäällikkö Paavo Paavola, Eläinlääkäri Martti Peltonen, avustaja Esko Karhu.

Näyttelyyn ilmoittautui koiria seuraavasti: Harmaa Norjanhervikoira 7 kpl, Jämtlanninpystykorva 2 kpl, Karjalankarhukoira 3 kpl ja Suomenpystykorva 4 kpl. Pystykorvat yht. 16 koiraa, Beagle 3 kpl Dreeveri 8 kpl Suomenajokoira 35 kpl. Yhteensä 62 koiraa. Näyttelyn alhaiseen osanottajamäärän vaikutti ainakin se, ettei näyttelystä julkaistu maksullista ilmoitusta Vaasa- ja Ilkka -lehdessä, sekä pystykorvien karvanlähtö.

Toiset erikoisnäyttelyt järjestettiin 9.6.1991. Myös näissä näyttelyissä pystykorvat arvosteli seuramme jäsen Antti Aarnio. Ahti Ketoja arvosteli suomenajokoiraurokset sekä pienet ajokoirat. Matti Envall arvosteli suomenajokoiranartut.

Näyttelytoimikunnan muodostivat: Puh johtaja Seppo Paavola, varapuheenjohtajajohtaja Esko Karhu, Sihteerit Tiina Karlström ja Henna Puolijoki, Rahastonhoitaja Pentti Paloniemi, järjestelypäällikkö Seppo Savola, Ravintolapäällikkö Pentti Vuorenmaa, Eläinlääkäri Martti Peltonen. Muut toimikunnan jäsenet Heikki Alakarhu ja Hermann Sippola, Pentti Ulvinen ja Seppo Hautala. Näyttelyyn ilmoittautui määräaikaan mennessä koiria seuraavasti: harmaa norjanhervikoira 16 kpl, jämtlanninpystykorva 4 kpl, karjalankarhukoira 5

kpl, lapinkoira 6 kpl suomenpystykorva 22 kpl (pystykorvia oli nyt yht.53 kpl) beagle 8 kpl, dreeveri 5 kpl, eestinajokoira 1 kpl ja suomenajokoiria 116 kpl. Näyttelyssä oli yhteensä 183 koiraa. Näyttely oli Etelä-Pohjanmaan suurimpia erikoisnäyttelyjä vuonna 1991. Näiden kahden näyttelyn lisäksi on Haapakosken Metsästäjät ry on järjestänyt Suomen Dreeverijärjestön kanssa yhteisnäyttelyn Latosaassa 2.3.1980.

Vaikka näyttelytoiminta Haapakoskella alkoi näinkin myöhään, ovat seuran jäsenet kilpailleet koirineen toisten seurojen järjestämissä näyttelyissä ainakin jo 1950 luvulla. Kauppias Toivo Peltola Haapakoskelta kasvatti puhtasrotuisia suomenajokoiria jo seuran perustamisen aikoihin. Koirat osallistuivat näyttelyihin ja ajokokeisiin.

Näyttelytoiminnan jatkoa, laatinut Henna Pohjanoksa 2014

Metsästysseuran 50-vuotisjuhlanäyttely

Seura juhli 50-vuotista taivaltaan juhlanäyttelyn merkeissä 26.8.1995 Haapakosken nuorisoseuralla. Näyttelyssä arvosteltiin metsästyspystykorvat ja lappalaiset paimenpystykorvat sekä suuret ja pienet ajokoirat. Näyttelyn puheenjohtajana toimi pitkäaikainen kennelharrastaja Seppo Paavola. Muut toimikunnan jäsenet: varapuheenjohtaja Heikki Alakarhu, sihteeri Henna Puolijoki (nyk. Pohjanoksa), rahastonhoitaja Pentti Paloniemi ja Hannu Karvala, kenttäpäällikkö Pentti Puolijoki, toimisto Seppo Savola, rokotusten tarkastajat Esko Karhu ja Risto Tiisjärvi, eläinlääkäri Martti Peltonen ja muut jäsenet Hermanni Sippola, Pentti Ulvinen, Jorma Karhu, Seppo Hautala, Martti Turja ja Pasi Reinilä.

Koiria näyttelyyn osallistui yhteensä 205 ja edustettuna oli 14 eri rotua. Pystykorvaiset rodut näyttelyssä arvosteli Arvi Ellmen Luvialta ja ilmoittautuneita koiria oli seuraavasti: suomenpystykorva 16 kpl, suomenlapinkoira 9 kpl, lapinporokoira 1 kpl, karjalankarhukoira 13 kpl, pohjanpystykorva 2 kpl, jämtlanninpystykorva 10 kpl, itäsiperianlaika 1kpl, venäläis-eurooppalainen laika 1 kpl, musta norjanhervikoira 1 kpl ja harmaa norjanhervikoira 29 kpl.

Juhani Lappi Vaasasta arvosteli ajavia koiria seuraavasti: beagle 12 kpl, dreeveri 10 kpl ja suomenajokoiranartut 48 kpl. Toisena ajavien koirien tuomarina toimi Ahti Ketoja Ylistarosta ja hänelle ilmoittautui kirjavia venäjänajokoiria 4 kpl sekä suomenajokoirauroksia 48 kpl.

Näyttelyn kauneimmaksi koiraksi Arvi Ellmen valitsi suomenlapinkoiranarttu Aunen, jonka omisti Marjo Teuho Hämeenkyröstä. Näyttelyn toiseksi kauneimmaksi koiraksi valittiin suomenajokoiraurous Paku om. Arvo Saarikangas, Vaasa.

Seuran jäsenten omistamia koiria näyttelyyn osallistui noin kaksikymmentä. Parhaiten menestynyt seuran jäsenen koiraksi oli Taisto Korpelan omistama beagleuros Retu. Retu oli rotunsa paras ja sijoittui ajavien koirien ryhmäkilpailuissa toiseksi. Kolme koiraa saavutti näyttelyssä muotovalion arvon ja yksi niistä oli Harri Kurunsaaren omistama suomenpystykorvanarttu Aavalan Nero. Juha Pöntisen omistama kirjava venäjänajokoiranarttu Kanuunamettän Charlotta valittiin rotunsa parhaaksi. Yhteensä näyttelyssä laatuarvosteluluokassa ykkösiä annettiin 113 kpl, kakkosia 62 kpl, kolmosia 5 kpl ja nollia 5 kpl. Sertifikaatin arvoisia koiria oli yhteensä 46 kpl ja Sertifikaattia jaettiin 20 kpl. Rotunsa parhaita koiria oli yhteensä 11 kpl ja vastakkaisen sukupuolen parhaita 8 kpl.

Saksanseisojakerhon päänäyttely

Kuva: Näyttelyn kaunein palkittiin täytetyllä riekolla.

7.6.1997 seura järjesti Saksanseisojakerhon päänäyttelyn Liuhtarin koulun kentällä. Toimikunnan puheenjohtaja toimi Hermann Sippola. Muut toimikunnan jäsenet: Juha Muilu varapuheenjohtaja, Henna Puolijoki (nyk. Pohjanoksa) sihteeri, Hannu Karvala rahastonhoitaja, Esko Kiviniemi toimisto, Seppo Takamaa kuulutus, Heikki Alakarhu ja Pentti Ulvinen lipunmyynti ja järjestysmiehet, Arvi Välkkilä siivouspäällikkö, Pentti Puolijoki ja Seppo Rantamäki kenttäpäälliköt, Jorma Karhu ravintola, Seppo Savola luettelo, Esko Karhu ja Risto Tiisjärvi rokotusten tarkastus ja Martti Peltonen eläinlääkäri.

Näyttelyn tuomareina toimivat Danielle Letroye Belgiasta, Raija Tammelin sekä Jorma Silta. Näyttelyssä arvosteltiin yhteensä 167 koiraa yhdestätoista eri rodusta. Eniten ilmoittautui lyhytkarvaisia saksanseisojia (64 kpl), bretoneita (33 kpl) ja karkeakarvaisia saksanseisojia (28kpl). Yhteensä näyttelyssä laatuarvosteluluokassa ykkösiä annettiin 113 kpl, kakkosia 24 kpl, kolmosia 12 kpl ja nollia 3 kpl. Sertifikaatin arvoisia koiria oli yhteensä 55 kpl ja Sertifikaattia jaettiin 14 kpl. Rotunsa parhaita koiria oli yhteensä 10 kpl ja vastakkaisen sukupuolen parhaita 7 kpl. Muotovali-

on arvonn saavutti kaksi koiraa.

Näyttelyn kauneimmaksi koiraksi valittiin karkeakarvainen saksanseisoja Dinetten Cherokee, jonka omistaa Maire Korhonen Espoosta. Voittajalle luovutettiin palkinnoksi täytetty riekko. Viikonlopun aikana järjestettiin myös vesityöskentelykoe, juhlaillallinen Latosaaressa, tottelevaisuuskoe sekä ampumakilpailut, jonka lajina metsästystrap. Tottelevaisuuskokeeseen osallistui yhteensä 15 koiraa. Ampumakilpailuissa kisattiin sekä henkilökohtaisessa kisassa että roduittain. Lyhytkarvaiset saksanseisajat veivät voiton rotujen välisessä kilpailussa 241 pisteellä. Toiseksi tulivat karkeakarvaiset saksanseisajat 162 pisteellä ja kolmanneksi bretonit 71 pisteellä.

Tähän näyttelyyn toimikunta haki myös oluenmyyntiluvan, joka maksoi siihen aikaan 1300 markkaa. Lupa haettiin Kangasluoman Ainin nimissä, jolla oli luvan saamiseksi tarvittavat oikeudet työnsä puolesta valmiina. Olutteltana toimi Laurilan Veikon kuorma-auton peräkärry. Myynti oli hyvää ja näyttelyväki tyytyväisiä tällaiseen tarjontaan. Säätkin vielä suosivat, sillä päivä oli aurinkoinen ja janoisia riitti.

Metsästysseuran 60-vuotisjuhlanäyttely

Seuran 60-vuotisjuhlanäyttely pidettiin 14.8.2004 Tiistenjoen nuorisoseuralla, johon osallistui 233 koiraa 23:sta eri rodusta. Näyttelyssä arvosteltiin metsästyspystykorvat ja lappalaiset paimenpystykorvat, suuret ja pienet ajokoirat sekä kanakoirat. Näyttelytoimikunnan puheenjohtaja toimi Hermann Sippola ja sihteerinä Henna Puolijoki (nyk. Pohjanoksa). Muita näyttelytoimikunnan jäseniä olivat Pentti Puolijoki, Pasi Reinilä, Ilpo Pöntinen, Juha Karhu ja Pekka Salomäki.

Tuomareina näyttelyssä toimivat Pekka Teini Harjavallasta, Arvi Ellmen Luvialta ja Jorma Silta Huutjärveltä. Eniten näyttelyyn ilmoittautui suomenajokoiria, 45 kpl.

Tuomari Jorma Silta valitsi näyttelyn kauneimmaksi koiraksi suomenajokoiranartun Pökänpalon Kipan, jonka omistaa seuramme jäsen Seppo Vuorenmaa. Toinen seuran jäsenen menestynyt koira oli Henna Puolijoen (nyk. Pohjanoksa) lapinporokoirauraos Benjami, joka valittiin rotunsa parhaaksi.

Näyttely Kiviristillä vuonna 2011

Pökänpalon Kipa valittiin näyttelyn kauneimmaksi

Seuraava metsästysseuran näyttely järjestettiin 22.5.2011 Kiviristin alueella mäyräkoirille, ajaville ja jäljestäville koirille sekä pystykorville ja alkukantaisille koirille. Näyttely kokosi kaiken kaikkiaan 370 koiraa 48:sta eri rodusta.

Toimikunnan puheenjohtajana toimi Henna Pohjanoksa. Muut toimikunnan jäsenet: näyttelysihteeri Seppo Pohjanoksa, varapuheenjohtaja, lipunmyynti ja paikoitus Pekka Salomäki, tuomari sihteeri Kristina Erkkilä, rahastonhoitaja Tuomo Karhu, ravintola Terttu ja Martti Ikonen, rokotustarkastus Juha Karhu, kenttäpäällikkö Hannu Karhu, mainospäällikkö Heikki Alakarhu, toimisto Sari Tapola ja Mika Haapamäki, siivous Jyrki Vierula, eläinlääkäri Martti Peltonen ja ilmoittautumiset/luettelo Bob Brand/Taina Niemelä.

Tuomareina näyttelyssä toimivat Markku Kipinä, Matti Tuominen, Pekka Teini, Siv Bengtsson Ruotsista sekä Per Iversen Norjasta. Näyttelyn kauneimmaksi koiraksi Per Iversen valitsi suomenajokoiran C.I.B FIN & LTU Kahvanahon Mehtätähti om. Marja Kuivas Kauhava. Seuran jäsenten koiria menestyi myös näyttelyssä. Markku Talvitien omistama lyhytkarvainen mäyräkoira Designing Star Fox Rider valittiin rotunsa VSP-pennuksi. Kolmannen sertifikaatin sai Juha-Pekka Kontolan omistama jämtlanninpystykorva FIN KVA Långsjönäsets Japp, joka tuli samalla Suomen muotovalioksi ja ollen myös rotunsa paras. Dreevereissä Pentti Puolijoen omistama FIN MVA Vilunvainun Rolle oli myös rotunsa paras.

Tästä näyttely alkaa

Telttojen pystytystä tiimityöllä.

Palkintotoimiston väki jakamassa palkintoja

Juha-Pekka Kontolan jämtlanninpystykorva FIN KVA Långsjönäsets Japp saavutti muotovalion arvon.

Näyttelyharjoituksista apua koiran esiintymiseen

Metsästysseura on järjestänyt muutaman vuoden ajan kevätkaudella näyttelyharjoituksia ensisijaisesti metsästyskoirille Haapakosken nuorisoseuran pihassa. Harjoituksia ovat vetäneet Henna ja Seppo Pohjanoksa. Harjoitukset ovat olleet todella tarpeellisia, sillä parhaimmillaan koiria on ollut paikalla yli 30 laajalta alueelta Etelä-Pohjanmaata. Seura on saanut kiitosta harjoituksista, koska koiranomistajat ovat kokeneet ne todella hyödyllisiksi. Menestystä on tullut näyttelyissä monelle harjoituksissa käyneelle koiralle, koska koiran hyvä esiintyminen on yksi tärkeä tekijä näyttelyissä. Harjoituksissa otettiin käyttöön tapa, että aina sertifikaatin ja muun menestyksen kunniaksi koiranomistaja tarjoaa kahvit koko väelle. Ja onhan kahvia juotu useamman kerran maukaiden leivonnaisten kera! Usean koiran näyttelyarvostelussa on lukenut maininta hyvästä esiintymisestä. Koirat ovat saavuttaneet monia sertifikaatteja ollen myös usein rotunsa parhaita. Ja kaksi koirista on valittu jopa näyttelyn kauneimmiksi koiriksi!

Kuvassa ahkera joukko harjoituksissa.

Näyttelyiden ja käyttökokeiden tarkoitus Laatinut Henna ja Seppo Pohjanoksa

Kenneltoiminnan historiaa

Vuonna 1889 Helsingissä kokoontui noin kahdenkymmenen hengen joukko, jotka perustivat ruotsin- ja suomenkielisen Finska Kennelklubben - Suomen Kennelklubin. Silloin katsotaan alkaneen järjestäytyneen kenneltoiminnan Suomessa.

Kenneltoiminta Suomessa lähti metsästyksen tarpeista ja aktiivisten metsästäjien taholta. Kennelklubin tehtävänä oli mm. koiranäyttelyiden ja kenttäkokeiden järjestäminen. Ensimmäiset koiranäyttelyt Suomessa järjestettiin 1891 Helsingissä.

Ajokoirat ovat rotu, joille on järjestetty historian ensimmäiset metsästyskokeet vuonna 1893. Neljä vuotta myöhemmin järjestettiin ensimmäiset linnunhaukkukokeet, joten näillä kahdella rodulla on jo pitkä perinne käyttökokeissa.

Koirien rekisteröinnit romahtivat ensimmäisen maailmansodan aikana, mutta Suomen itsenäistymisen jälkeen toiminta monipuolistui. Kennelklubi alkoi hyväksyä jäsenikseen toisia yhdistyksiä vuonna 1927 ja siitä lähtien se valvoi kokeita sekä vahvasti kokeiden säännöt. Vuonna 1934 perustettiin Suomen Kennelliitto. Kennelklubin jäykkyys ja vanhanaikaisuus oli toisen koirajärjestön perustamisen syynä. Jo ennen toista maailmansotaa jäsenmäärä oli suurempi kuin Kennelklubissa. Toisen maailmasodan aikana elintarvikepula vaikutti koirien määrän vähenemiseen ja sotatila vaikeutti kokeiden ja näyttelyiden järjestämistä. Sodan jälkeinen pula toi haasteita kenneltoimintaan, sillä uusien koirien tuontia ulkomailta ei voitu tehdä valuutatasäätönsäätelyn vuoksi. Voitiin turvautua vain molemminpuolisiin lahjoituksiin tai vaihtoihin. Vuonna 1962 Kennelklubi ja Kennelliitto yhdistyivät samaksi organisaatioksi.

Hirvikannan runsastuessa ja metsästyksen tultua luvalliseksi aatelisten lisäksi muillekin 1930- ja 40-luvulla, alettiin kehittää suurriistakoiraa. Ensimmäiset hirvikokeiden säännöt on hyväksytty 1943 karjalankarhu-koirille ja niiden tarkoituksena oli löytää hyviä koiria niin metsästykseseen kuin jalostukseenkin. Ensimmäiset hirvikokeet on järjestetty karjalankarhu-koirille 1945. Kun säännöt uusittiin muutama vuotta myöhemmin, sai kokeisiin osallistumisoikeuden kaikki Pohjoismaiset metsästyspystykorvat.

Tämän jälkeen koiraharrastus on monipuolistunut ja tänä päivänä eri koemuotoja on tarjolla runsaasti. Koirien terveystutkimukset ovat nykyaikaa, joka ohjaa monien rotujen jalostustyötä terveempään suuntaan. Nykyään jalostus on tarkkaa suunnitelmallista työtä ja kasvattajat voivat suunnitella tulevia pentueita jo useita sukupolvia eteenpäin.

Koiranäyttelyiden tarkoitus

Koiranäyttelyissä omistajalla on mahdollisuus kilpailla koiriensä kanssa ja samalla voi vertailla jalostustyön tuloksia ja arvioida rodun jalostusmateriaalia. Metsästysseura voi myös itse tarjota tätä jalostustyön kehittämistä järjestämällä näyttelyitä. Näyttelyissä koiran arvostelun pohjana on rotumääritelmä, johon tulisi jalostuksessa pyrkiä.

Koiranäyttelyt palvelevat useita osapuolia. Niiden avulla kasvattaja voi seurata oman jalostustyönsä tuloksia ja etsiä sopivia uroksia jalostukseen. Näyttelyt antavat uudelle harrastajalle mahdollisuuden tutustua eri rotuihin ja kasvattajiin koiran hankkimiseksi. Myös koiranäyttelyt harrastuksena sopivat kaikenikäisille ja nuorille on suunnattu omia junior handler-kilpailuja näyttelyiden yhteyteen.

Koiranäyttelyiden hyöty metsästäjälle näkyy siinä, että saamme tietoa koiran ulkomuodosta, jonka ansiosta koira kykenee työskentelemään omalla riistalla. Koiran hyvinvointi sekä terveys ovat tärkeitä asioita niin näyttelyissä kuin jokapäiväisessä elämässä ja ennen kaikkea jalostuksessa. Nykyäänhän lisäksi aika monella metsästyskoirarodulla on voimassa oleva perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma (PEVISA), joka antaa raamit jalostukselle.

Käyttökokeiden tarkoitus

Käyttökokeissa arvioidaan eri koirarotujen metsästysominaisuuksia, joiden avulla saadaan tietoa rotujen kehittämiseksi sekä jalostusta varten. Sääntöjen tarkoituksena on antaa vertailukelpoiset kilpailumahdollisuudet kaikille osallistujille. Samalla säännöt luovat mahdollisuuden kehittää eri koelajeja korkeatasoisena koiraurheiluna. Koetoiminta on myös sosiaalista toimintaa ja kehittää harrastajien yhteistoimintaa eri rotujen parissa. Metsästysseuratoiminnassa käyttökoirien käyttö esimerkiksi hirven metsästyksessä on nykypäivää. Ajomiehet ovat jäämässä historiaan koirien käytön myötä sekä monessa seurassa myös metsästäjien ikäjakautuman takia. Metsästysseuran toiminta kulkee ns. käsi kädessä koetoiminnan kanssa. Metsästysseura antaa koirien omistajille mahdollisuuden osallistua metsästykseseen, yhteispyynteihin, luovuttaa maastoja koetoimintaan jne. Koirakokeita järjestämällä metsästysseura taas saa tuottoja toiminnan pyörittämiseen sekä tarjoaa mahdollisuuden koirien jalostuksen kehittämiseen.

Kokeiden myötä saadaan käytännön metsästyksessä toimivia koiria. Aika harvoissa koesäännöissä mainitaan rodun käyttöä käytännön metsästyksessä, joka on mielestäni kuitenkin käyttökoiran päätarkoitus. Entisaikaan käyttökoiran merkitys oli suuri, sillä sen avulla hankittiin esimerkiksi syötävä liha talouteen tai oravannahkoja rahan hankkimiseksi. Varsin uutta toimintaa on metsästäjien tekemä palvelus yhteiskunnalle suurriistan virka-aputoiminnassa. Siinä onnettomuuksissa vahingoittuneita hirvieläimiä ja suurpetoja etsitään pois metsistä kärsimästä, samoin niitä karkotetaan pois taajamista ja asutuksen läheisyydestä. Tämä toiminta ei olisi mahdollista ilman suurriista- ja jäljestäviä koiria.

Vaikka metsästys on suosittu harrastus, on kuitenkin kaupungistuminen jollain tapaa vaikuttanut käyttörotujen ominaisuuksiin. Entisaikaan ei jalostuksesta tai genetiikasta tiedetty juurikaan, vaan koiria valittiin jalostukseen käyttöominaisuuksia suosivasti. Näin toimimalla saatiin syntymään monia hyviä käyttökoiria. Vaikka ihmiset asuvat kaupungeissa, on heillä kuitenkin koiria. Tämä voi tulla muuttamaan koirien ominaisuuksia yhä enemmän. Olisi muistettava, että ei voida muuttaa vain yhtä luonneominaisuutta ilman, että se muuttaisi muitakin. Ennenhän esim. suomenpystykorvakin oli joka talon vahti, mutta nykypäivänä sen luonne on ystävällisempi eikä siltä löydy enää niin voimakasta vahtiviettä.

Yhteenvetona voidaan todeta, että näyttelyt ja kokeet palvelevat meitä saadaksemme yhä parempia koiria metsästyskäyttöön.

7. Naistoimikunta

Laatinut Henna Pohjanoksa 2014

Helmikuussa 1998 metsästysseura perusti naistoimikunnan auttamaan muita toimikuntia tarjoilujen järjestämisessä. Naiset olivat jo pitkään olleet mukana erilaisten tapahtumien järjestämisessä ja nyt oli helpompi järjestää toimintaa omalla toimikunnalla. Toimikunnan puheenjohtajana toimi Henna Puolijoki (nyk. Poh-

janoksa) ja muina jäseninä Helvi Karhu, Tuula Keskinen, Maija-Liisa Ampiala, Soile Latvamäki ja Pirkko Ulvinen.

Ensimmäisen kesän aikana toimikunta pesi ja puunasi koko metsästysmajan. Ikkunat pestiin, vaihdettiin uudet verhot ja oltiin mattopyykilläkin. Syksyn aikana toimikunta hoiti viiden koirakokeen tarjoilut. Myös tupakointikielto tuli majalle ja pienen polemiikin jälkeen sekin toteutui hyvin.

Toiminnan aloittamisen kunniaksi oli hyvä tilaisuus järjestää puhtaaksi puunatulla majalla koko perheen tapahtumapäivä avoimien ovien tyyliin. Tapahtumaan osallistui päivän aikana noin 90 kävijää. Ohjelmassa oli erilaisia kilpailuja, koirarotujen esittelyä, metsästysseuran toimikuntien esittelyä ja tietysti makkaranpaistoa.

Toimikunnat olivat tehneet omat koosten toiminnastaan.

Avointen ovien päivänä makkara maistui Varpulassa.

Yksi mieleenpainuvista tapahtumista oli joulujuhlan järjestäminen Haapakosken koulun kanssa jouluna 1999. Mikä voikaan olla hienompaa kuin lasten iloiset joululeikit jätkänkynttilöiden ja nuotioiden loisteessa isojen lumihiihtäleiden leijaillessa hitaasti maahan. Kaiken kaikkiaan tapahtumaan saapui noin 200 henkeä. Lapset esittivät monenlaista ohjelmaa tonttuleikeistä korvatunturin näytelmän asti. Ja tietysti illan kruunasi joulupukin saapuminen paikalle. Joulupukin helikopteri oli laskeutunut mikroautoradalle ja siitä pukki jatkoi matkaa mönkijällä. Lapset ottivat vanhan tuttunsa vastaan laulaen ja palkaksi pukki jakoi karkkeja kilteille lapsille, joita kaikki vakuuttivat olevansa. Joulupukin roolissa esiintyi Marko Suokko. Ilta päättyi sisätiloissa yhteislauluihin ja jouluevankeliumin kuvaelmaan. Seuramme jäsen Juha Pöntinen lauloi kuvaelmassa Mauri Laurilan säestyksellä. Joulujuhlan aikana myytyjen arpojen tuotto lahjoitettiin koulun käyttöön.

Naistoimikunta järjesti monipuolisesti tapahtumia ja osallistui koirakokeiden, hirvipeijaisten jne. tarjoilujärjestelyihin. Myös Männikön koulun joulujuhla vietettiin Varpulan majalla jouluna 2000. Toimikunta toimi muutamia vuosia kunnes kokeiden järjestelyissä alettiin pitkälti käyttää pitopalveluiden palveluita ja toimin-

ta muuttui niin vähäiseksi, että toimikunta lakkautti toimintansa. Monia hienoja tapahtumia on kiva muistella näin jälkepäin!

Varpulassa ala-asteen joulujuhlan joulupukki

Jouluevankeliumi kuvaelman muodossa.

Elämyksellinen joulujuhla jätkänkynntilöiden loisteessa

Pikkutontut lämmittelivät nuotion loisteessa odotelessaan esiintymisvuoroaan. Erilainen joulujuhla jäi ainakin näiden oppilaiden mieleen varmasti yhdeksi mukavimmaksi koulumuistoksi.

Jo syksyllä on arvatenkin tätäkin ohjelmanumeroa aloitettu huolella harjoittelemaan. Viimein ohjelmahetki ja vanhemmat saivat nähdä, mitä tenavat olivat koulussa salaa puuhanneet.

Haapkosken koululaiset saivat vuosituhannen päätteeksi vuosituhannen joulujuhlat. Haapkosken metsästysseuran naistointikunta ideoi ulkoilmajuhlaa lähes vuoden päivät ja perjantaina alkoi Varpulan majalla sitten tapahtua.

Metsästäjien lehdessä oli juttua tällaisesta tapahtumasta vuosi sitten. Ajatelimme jo silloin, miksei meidänkin koulu voisi juhlistaa joulua hieman eri tavalla, puuhanaisena häännyt naistointikunnan puheenjohtaja Henna Puolijoki selvittää.

Hän on tehnyt aktiivisesti työtä muun muassa koulun väen kanssa. Opettaja Leena Kankaanpää sanoo koulun väen tulevan melkein kuin versaksi itsekin, niin hienosti kaikki on järjestetty.

Varpulan majalla palaa jätkänkynntilät ja siellä täällä rohuva nuotio. Oppilaat kerääntyvät tulien lähelle lämmittämään tonttupuvut päällään ennen esitystä - kuin tonttujoukko.

Koululaisia on noin 60 ja heidän perheet lisäksi laskettuna paikalla on varmasti parisataa ihmistä, Puolijoki ja Kankaanpää laskevat.

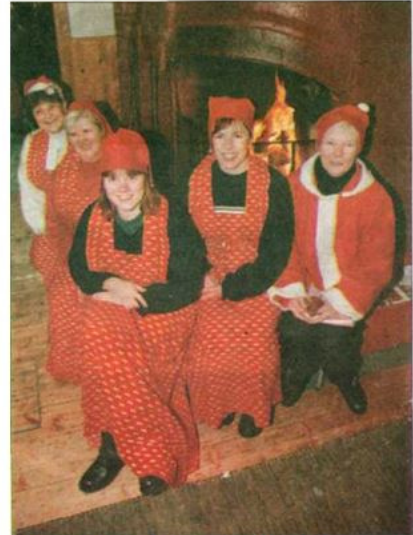
Koulun joulujuhla on sellainen tapahtuma, johon halutaan tulla kyläitä laajemminkin. Tänne ainakin nyt mahtuu väkeä paremmin kuin koulun sisätiloihin muina vuosina, Kankaanpää huomauttaa.

Varpulan majalla oma tarinansa

Metsästysseuran puheenjohtaja Hermanni Siipola avasi juhlan kertomalla hukan 60 vuoden takaisista tapahtumista.

Sodan takia ei voitu pitää tällaisia joulujuhlia. Kaikki oli muutenkin erilaista.

Tällä paikalla ei ollut näitä rakennuksiaan, vaan pelkkää

Soile Latvamäki, Helvi Karhu, Henna Puolijoki, Tuula Keskinen ja Maija-Liisa Ampiala ideoivat haapkosken koululaisille elämyksellisen joulujuhlan metsästysseuransa majalla.

metsää. Sodan jälkeen seurakunta antoi paikan rintamamiestilaksi Matti ja Tiida Varpulalle, Siipola selvitti ja sanoi seuran ostaneen tilan rakennukset myöhemmin käyttöönsä.

Oppilaiden ohjelma alkoi esikoululaisten esityksellä, minkä jälkeen eka- ja tokaluokkalaisten esittivät tonttuleikin. Kolmas ja neljäs luokkalaisten esittivät pienoisnäytelmän korvatunturilla.

Kalpea... kynnäsi... mönkijällä, pihassa... kynnäsi... joulupukki. Helikopteri oli jäänyt mikroaudiodalle ja siitä nuorekas, repas pukkimme jatkoi matkaa nelipyöräisellä mönkijällä. Pukki ei ollutkaan mikään mainospukki, vaan puuttuna kun

kunnan pukki kuuluu. Päässä keikkui musta karvalekki, päällä oli vanha, kuulemma ranskalainen, turkkilainen ja jalassa lapikkaat.

Koululaiset ympäröivät vanhan tuttuna välittömästi ja pukki jakoi lapsille karkkia. Mutta kuten joulupukin tehtäviin kuuluu, pukki jakoi myös lahjoja säkistään.

Joulupukin lähdön jälkeen väki siirtyi sisätiloihin yhteisäuluun. Sisällä esitettiin puuevankeliumi kuvaelmana ja metsästysseuran jäsen Juha Pöntinen lauloi. Säestäjänä oli Mauri Laurila.

Metsästysseuran miehet toivat myös koiransa näytille koululaisille. Joulujuhlan aikana myytyjen arpojen tuotto käytetään koulun hyväksi.

Katja Heinola

Haapakosken Metsästäjät perustivat naisitoimikunnan

Naisvoimaa aina tarvitaan

Lähes asiassa kuin asiassa on naisilla nykyään sormensa pelissä, päätehtävinä tai taustavaikuttajina. "Jokaisen menestyvän miehen takana on nainen" ei ole tuulesta temmattu lausahdus, vaikka se varsin vanhanaikaiselta jo kuulostaa. Nykyään naiset eivät ole enää vain miesten takana, vaan ryhtyvät etupaikoille.

Haapakosken Metsästäjien päätös perustaa Lapuan tiittävästi ensimmäinen metsästysseuran naisitoimikunta ei lähentynyt liikkeelle tasavertaisuutta, vaan ihan käytännön syistä. Metsästys on ollut ja on edelleen miesten laji, mutta perheen metsästäjän taustalla on lähes aina nainen. Naiset avustavat kokissa ja ovat muutenkin seuran toiminnassa epävirallisesti mukana.

Idea naisitoimikunnan perustamisesta lähti seuran toiminnassa vuosikausia mukana olleen ja vuodesta 1997 seuran sihteerinä toimineen Herma Puolijoen ehdotuksesta. Seuran puheenjohtaja Hermanni Sippola hautoi asiaa vuoden verran ja naisitoimikunta on ollut koossa helmikuusta lähtien.

Jäsenenä toimikunnassa ovat Puolijoen lisäksi Helvi Karhu, Maija Ampijala, Soile Latvamäki ja Pirkko Ulvinen.

Toimikunnan tarkoituksena on muun muassa avustaa seuran muita toimikuntia esimerkiksi kahvitelussa ja ruokailun järjestämisessä koirakokeissa ja hirvipeijaisissa, selvittää Puolijoki, joka on naisitoimikunnan puheenjohtaja.

Tupakointikiellosta polemiikkia

Puolijoki uskoo, että töitä riittää. Tulossa on esimerkiksi viidet koirakokeet syksyn mittaan ja muutakin puuhaa tuki löytyy.

Nyt on porukka valmiina, kun jotain täytyy tehdä. Ennen tekijöitä metsästettiin ja yleensä aina samat "pääsivät" töihin.

Naisitoimikunnan perustamisessa ei sen ihmeempiä kommervenkkejä ollut ja siksi Puolijoki ihmettelee, miksi mikään muu metsästysseura ei ole vastaavaa perustanut. Naisvoimaa kun aina tarvitaan, hän lisää.

Naisitoimikunta on ehtinyt saada jo kovasti aikaiseksi. Seuran Varpulan maja Hirvijärven tien varrella on saanut naisten käsissä aivan uuden ilmeen.

Resimme ja puunasimme, vaihdoinme verhot ja puhtaat matot. Nyt majalla kelpaa olla ja hirvimiesten yöpyä.

Majalla on nyt tupakointikielto.

Tupakointikiellosta tuli aluksi vähän polemiikkia, mutta eiköhän siihenkin totuta.

Seuralla on erikseen myös käämpätoimikunta, joka vastaa muun muassa majan korjaamisesta. Naisitoimikunta toimii heidän kanssaan yhteistyössä.

Hieno eläinkokoelma

Siistiytynen majan kunniaksi järjestetään heinäkuun 26. päivänä majalla koko perheen tapahtuma. Luvassa on kilpailuja, koiranäytös ja eri toimikuntien esittelyjä. Sään salliessa paistetaan ulkosalla makkaraa ja lättöjä.

Haapakosken metsästäjien Varpulan majalla on iso täytettyjen eläinten kokoelma* johon muun muassa koulut voivat tulla tutustumaan.

Päivä on avointen ovien tyylinen tapahtuma ja toivomme kovasti kävijöitä.

Koulujen alkaessa majalle odotetaan myös koululaisia tutustumaan.

Koulut ovat olleet kiinnostuneita ja nyt kun saimme majan siistiksi lähetimme kutsuja lähialueen kouluille.

He voivat tulla tutustumaan esimerkiksi majan hienoon täytettyjen eläinten kokoelmaan.

Haluamme muutenkin järjestää yhteistoimintaa metsästysseuran ja koulujen kanssa.

Naisitoimikunnalla on suunnitelmassa järjestää tulevaisuudessa koirakokeet pelkätään naisohjastajille.

Sellaisia on Suomessa järjestetty muutamia ja niihin on

riittänyt ihan mukavasti väkeä. Koiraharrastus on kuitenkin koko perheen juttu ja näin naisetkin pääsevät kilpailutoimintaan mukaan.

Erilaisten tapahtumien lisäksi toimikunnan naiset eivät aio pelkäästään puurtaa.

Yhdessä aiotaan myös virkistäytyä yhteisillä mustikka

reissuilla ja saunailloilla, niin kuin miehetkin tekevät. Eli jos tällainen toiminta kiinnostaa, niin mukaan vaan, houkuttelee Puolijoki.

MU

Näin kauniiksi naisitoimikunta duunasi Varpulan majan.

Haapakosken Metsästäjien naisitoimikunnan puheenjohtaja ja seuran sihteeri Henna Puolijoki on vaakuuttunut, että naisvoimaa tarvitaan aina.

8. Kämpä- ja rakennustoiminta

Laatinut Hannu Karhu 2014

Motto: Kökkätyötä ja yhteenkuuluvuutta

Varpulan majan oston yhteydessä perustettiin kämppätoimikunta ylläpitämään ja huolehtimaan kaikesta metsästysseuran kiinteästä omaisuudesta, kuten majoista ja niiden ympäristöistä, sekä kaikesta irtaimesta omaisuudesta. Kämpätoimikunta muodostaa yhdistyksen kivijalan ylläpitäessään kiinteistöjä. Meillä on hyvin huollettu Varpulan tukikohta, jossa pystytään harrastamaan seuratoimintaa. Ilman viihtyisää ja toimivaa metsästysmajaa, olisi lähes mahdotonta ajatella, kuinka seura voisi järjestää vuosikokouksia, kennelta- ja koulutustilaisuuksia ja hirvimiesten aamukokouksia. Tällä hetkellä seuran jäsenillä on käytettävissä kolme metsästysmajaa, jotka sijaitsevat Varpulassa, Lakaluomalla ja Ylikylässä. Majoista on valokuvat tämän julkaisun ensimmäisessä osassa.

Metsästysmajan haltijaksi seura pääsi vuonna 1967. Tällöin Ylikylässä Fossin metsäkämpän omistajien kanssa sovittiin, että kun seura kunnostaa sen, niin sille tulee täysi käyttöoikeus kämppään. Samalla kunnostettiin kämpälle johtava tie niin, että sinne päästiin autolla perille saakka. Seuraavaksi metsästysseura hankki omistukseensa Varpulan kiinteistön rakennuksineen.

Sitten alkoi kämppätoimikunnan vuoro rakennusten kunnossapidossa ja uudisrakentamisessa. Kämpätoimikunta onkin vuosien varrella tehnyt merkittäviä hankkeita:

Ensimmäinen tehtävä oli Varpulan hankinnan jälkeen tehdä siellä peruskunnostusta, koska tila oli ollut ilman asukkaita jo muutaman vuoden, ja muuttaa tiloja tarpeita vastaavaksi poistamalla mm. kamarin väliseinä. Lisäksi tehtiin uudet pöydät ja penkit sekä kaasupalotkin ehdittiin asentaa. Sähköä eivät kiinteistön edelliset asukkaat laittaneet, koska liittymä olisi ollut kallis pitkistä etäisyyksistä johtuen.

Hirviteurastamo

Sitten tuli tarve saada seuralle hirvien teurastuspaikka. Hirviä oli pitkään jaettu OL Laajan teurastamolla, jonne kuitenkin oli matkaa toistakymmentä kilometriä, pisimmillään hirvimailta jopa kolmekymmentä kilometriä. Tätä sekä muita toimia varten päätettiin v. 1983 vetää tontille sähkö sekä hirvimiehet rakensivat navetan ja liiverin jatkeeksi hirviteurastamon, jossa teurastus käy siististi ja vaivattomasti.

Päärakennuksen remonttia

Seuraavana vuonna otettiin ohjelmaan päärakennuksen, saunan ja pihan kunnostus. Tuvan koko alapohja eristettiin ja kunnostettiin, seinät paneloitiin, tapiseerattiin ja katot maalattiin. Sauna paneloitiin sekä laitettiin uusi kiuas ja muuripata.

Pian maja todettiin ahtaaksi seuran toiminnalle. Niinpä ryhdyttiin toimiin siten, että kesällä 1993 aloitettiin majan laajennustyö, josta Lapuan ammattikoulun pojat oppilastyönä tekivät Tapio Takalan ja Pentti Paloniemen valvonnassa sen maalauksia vaille valmiiksi vuoden loppuun mennessä. Sähkötyöt valvoi Heikki Alakarhu. Viimeistelytyöt on tehty itse taitavien jäsenten toimesta. Lisätilaa parvineen saatiin noin 50 neliötä.

Kämpä Lakaluomalle

Vuosikokouksessa 1995 Seppo Hautala ja muut lakaluomalaiset esittivät, että Lakaluomalle rakennettaisiin metsästysmaja Sikanevan maastoon. Vuosikokouksessa todettiin esityksen olevan hyvän ja kehityskelpoinen, ja hanketta alettiin viemään eteenpäin. Vuosikokouksessa -96 metsästysmajahankkeeseen varattiin 12 000 markkaa, ja keväällä Haapakosken metsästäjät ry:n valtuuttamana Hermann Sippola ja Ari Perälä tekivät Eeva-Liisa ja Simo Ala-Rantalan kanssa vuokrasopimuksen rakennuspaikasta Sikakallion itäpäästä. Samalla sovittiin, että maanomistajalla ja maanomistajan perheellä on täysi käyttöoikeus metsästysmajaan. Metsästysmaja tulisi sijaitsemaan luonnonkauniilla avokalliolla ja se tulisi toimimaan taukopaikkana metsästäjille. Metsästysmaja valmistui kesällä -97 kökkävoimin, hirsikehikon veisti Pentti Ulvinen, ja hankkeen budjetti pysyi sovituissa puitteissa. Lakaluoman kämpästä on kuva ensimmäisen jutun lopussa.

Toivon laavu

Vuonna 2002 Jaakko Keskinen teki aloitteen laavun rakentamisesta Ylikylään Somerikontien ja Ylikylän runkotien risteykseen Lapuan seurakunnan sarkaan, mikäli seurakunta hankkeen hyväksyy. Seurakunta hyväksyi esityksen jos laavu on kaikkien kulkijoiden käytettävissä. Laavun sijainti olisi melko kaukana sydänmailla. Hanke hyväksyttiin ja taas toimeen tartuttiin kökkäperiaatteella. Laavun elementit naulattiin Varpulassa ja

kuljetettiin paikalle. Runko ja vesikatto rakennettiin paikan päällä. Hanketta veti Jaakko Keskinen. Laavu sai nimekseen Toivon laavu metsäteknikko Toivo Niemitalon mukaan, joka pitkään hoiti seurakunnan metsiä. Seuran metallimiehet rakensivat hyvälaatuisesta teräksestä grillijärjestelmän paikalle. Grilli pultattiin peruskallioon kiinni. Laavu vihittiin käyttöön Lapuan seurakunnan järjestäessä sinne Miesten aamun syksyllä 2003. Sitten sattui ikävä tapaus vuonna 2005, kun laavun keskeisenä tukipilarina toimiva tolppa oli vedetty pois paikoiltaan ja laavu oli saatu putoamaan kasaan. Kun asia tuli tietoon, järjestettiin paikalla korjauskökö. Jari Ulvila nosti etukuormaajalla katon entiselle korkeudelle ja tolppa kiinnitettiin aikaisempaa lujemmin paikoilleen. Sen jälkeen laavu on saanut olla rauhassa ja sillä on runsaasti käyttäjiä.

Toivon laavu Ylikylässä vihittiin käyttöön 2003

Laavu ilkeivallan jäljiltä parin vuoden kuluttua

Vuonna 2002 huomattiin, että Varpulan vesitilanne oli heikko kuivasta kesästä johtuen. Hirvenmetsästyksen yhteydessä Varpulaan jouduttiin toimittamaan paloautolla vettä, sillä vettä ei riittänyt hirtvimiesten tarpeisiin. Vuonna 2003 rakennettiin uusi käyttövesijärjestelmä ja samalla myös kaivon paikkaa vaihdettiin. Uusi kaivon paikka sijaitsee 300 metrin päässä Varpulasta Martti Turjan omistamassa metsässä. Uuden kaivon myötä käyttövedestä ei ole ollut enää puutetta. Katso tämän jutun lopussa olevaa Hermanni Sippolan juttua uuden kaivon hankinnasta.

Uusi saunarakennus Varpulaan

Vuonna 2004 seuramme täytti 60 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi Heikki Alakarhu ja Hermanni Sippola ehdottivat vuosikokouksessa, että Varpulan majan yhteyteen rakennettaisiin uusi hirsisauna. Keväällä saatiin rakennusluvut ja saunan rakentaminen voitiin aloittaa. Sauna valmistui kesällä 2004. Hirsikehikon veisti

Pentti Ulvinen ja lukuisilla kökköpäivillä ja -illoilla sauna rakennettiin valmiiksi. Saunassa hyvät tilat illanistujaisiin ja pienempien kokousryhmien kokouksiin.

Saunan perustukset työn alla

Saunan kehikon kasaus

Sauna vesikattovaiheessa

Keittiöremontti

Vuonna 2009 päätettiin kunnostaa keittiö ja samalla lisäeristää, koska keittiössä on mm. painevesisäiliö ja lämminvesivaraaja. Päätoimittajan lisäys: Remontin tekivät pääasiassa Hannu ja Juha Karhu ja Teuvo Korpi. Miehet eivät juuri apua työhönsä tarvitse, eikä keittiöön olisi kovin monta miestä kerralla sopinutkaan. Tässä erityisesti nuoremmat miehet osoittivat kykynsä.

Leikkaamo ja puulato uusiksi

Vuonna 2011 pitkän harkinnan tuloksena päätettiin purkaa vanhan ulkorakennuksen lähes 30 ????m pitkä matala osa, koska siinä oli runkona vanhat tallin ja navetan hirsiseinäiset, ja rakentaa uusi ulkorakennus tilalle. Ulkorakennuksen rakentaminen vaati paljon kökkätyötä, ja vaikka kaupungin virkamies yrittikin laittaa kapuloita rattaisiin, oli kökkähenki niin korkealla, että rakennus saatiin valmiiksi ennen hirvenmetsästyksen alkua syksyllä 2011.

Uudisrakennus 2011 runkovaiheessa

Uudisrakennus 2011 harjakorkeudessa

Tässä työssä seuramme nuoret jäsenet näyttivät jälleen voimansa ja osaamisensa; he vetivät pääosin koko rakennusprojektin. Uudisrakennus on kooltaan noin 23 x 5,5 m ja siinä on nykyaikaiset lihankäsittelytilat, varasto ja puulato. Päätoimittajan lisäys: Vastaavana mestarina toimi Harri Hirvonen ja varsinaisesti kympeinä toimivat Hannu ja Juha Karhu ja Teuvo Korpi, joista aina jokin oli läsnä rakennettaessa. Näin rakentaminen jatkui jouhevasti, vaikka kökkäporukka vaihtui. Sähköasennukset teki pääosin yksin metsästysseuran jäsen Teemu Latva-Teikari. Hirviseurue määrättiin osallistumaan pienen korvauksen uhalla töihin ryhmittäin ja niin taisi käydä, että juuri kukaan ei kökkiään rahalla korvannut. Tätä työtä tehtäessä edellämäinittujen nuorten henkilöiden osaaminen ja työpanokset olivat valtavia, ja ilman heidän panostustaan ulkorakennus ei olisi valmistunut sovitusajassa.

Kämppätoimikunta on vuosien aikana pitänyt erilaisia kökkiä, joihin on osallistunut seuran jäseniä vaihtelevin määrin. Vuosittain on huolehdittu majan ympäristön siivouksesta, polttopuiden riittävydestä ja muista huoltotoimenpiteistä. Suurin kiitos Varpulan majan huolenpidosta kuuluu kämppätoimikunnan kämppäisäntä Jaakko Perämäelle ja LVI-asiantuntijalle Taisto Marttilalle. Ensimmäisenä kämppäisäntänä toimi Pentti Vuoremaa ja sen jälkeen vuodesta 1995 Jaakko Perämäki jatkaen edelleen (2014).

Sähköjen hankinta ja ylläpito Varpulassa, Heikki Alakarhu 2014

Sähköliittymä Varpulaan havaittiin välttämättömäksi hyvin pian kiinteistön hankinnan jälkeen. Sähköjen vetoa suunnittelemaan valittiin Heikki Alakarhu. Jonkinlainen ongelma oli kiinteistön sijainti lähes kahden kilometrin päässä lähimmästä muuntajasta. Hankkeeseen päätettiin varata vuosisuunnitelmassa 12000 mk, jonka riittävyttä kokouksessa vahvasti epäiltiin. Budjetti perustui lähinnä tarvikkeiden hintaan, työ olisi tehty talkootyönä. Kalliiksi olisi hanke tullut, elleivät mukaan hankkeeseen olisi tulleet entiset haapakoskelaiset Pertti Järvi ja Paavo Ylijoki, toinen sähköyhtiön johtaja ja toinen kaapelitehtaan johtaja. Metsästysseuran jäsen Pertti puhui Paavolle, että metsästysseuralle tarvittaisiin puolitoista kilometriä ilmajohtoa, mutta se ei saisi tulla kovin tyyriksi. Paavo totesi, että eiköhän asialle jotakin voida ja niin kaapelitehtaalta löytyi tarpeellinen määrä ilmajohtoa, jolle ei ollut muuta käyttöä, kuin romutus. Pertti sopi Paavon kanssa, että johdon hinta on 0 mk perille toimitettuna. Eikä mennyt montakaan päivää, kun rekkakuski soitti Heikki Alakarhulle, että täällä olisi tulossa rekkakuorma kaapelikeloja Varpulaan. Latva-Teikarin Pauli toimi tuolloin alueen puhelinlaitoksella ja sieltä järjestyivät käytetyt pylväät edullisesti.

Ongelmaksi meinasi muodostus sähköyhtiön taholta tuo pitkä oma kaapeli, mittari oli tarkoitus asentaa heti siihen, mitä sähköyhtiön liittymissopimukseen kuuluva johto-osuus loppui. Sähkölaitokselta epäiltiin, että ns. nollosehdot eivät noin pitkässä johdossa täyty. Aisasta painoi Kalevi Mäki selittäen sähköyhtiön edustajalle, että kyllä asioista huolehditaan määräysten mukaan, onhan seuran jäsenissä useampi sähköalan ammattilainen, joilla on A-urakointioikeudet. Johdoksi asennettiin 3x25+35 mm² ilmajohto ja sähköyhtiö hyväksyi hankkeen.

Seuraavaksi pidettiin kökkä, jossa pylväät pystytettiin, kökkäinto oli niin kova, että noin 30 pylvästä oli pystyssä suunnilleen silloin, kun kökän piti alkaa. Ammattikoulun oppilaat asensivat ilmajohdon pylväisiin Heikki Alakarhun ohjauksessa, samoin he hoitivat sisäjohtoasennukset. Hankkeeseen budjetoidut 12000 mk riittivät mainiosti hankkeen toteutukseen, koska maksettavaksi tulivat vain sähköliittymä ja sisäasennustarvikkeet. Liittymäksi otettiin pienin mahdollinen, eli 3 x 16 A:n liittymä. Tuolla pärjättiin, mutta jännite heit-

teli aika paljon kuormituksen vaihdella. Jo tuolloin hirvenkäsittelytiloissa oli teollisuuskäyttöön tehty lihamylly ja sähkökäyttöinen nosturi.

Kuvassa sähkömiehet mittaavat sähkölinjan kuntoa

Sähkön myyjän tariffipolitiikka muuttui ja käytöstä poistui tuo pienin pääsulaketariffi ja tilalle tuli 3 x 25 A:n liittymä. Pääsulakkeet suurennettiin saman tien liittymän koon mukaisiksi. Asiaa ei sen enempää sähköiseltä kantilta tarkasteltu, eikä sähkömiehet tienneet asiasta mitään. Suuremmat pääsulakkeet johtivat siihen, että kaikki sähkömääräykset eivät olleetkaan enää voimassa. Sähkömiehet tekivät laskelmia ja päädyttiin asentamaan toinen ilmajohto ensimmäisen rinnalle. Hanke toteutettiin 1998 jälleen kerran perinteisellä kökkäperiaatteella, toki nyt jouduttiin (ehkä) johdosta hiukan maksamaan, ainakin jatkostarvikkeista, asiaa edisti Kalevi Mäki, joka toimi silloin sähköyhtiön verkostopäällikkönä. Uudeksi lisäjohdoksi asennettiin 3x35+50 mm² ilmakaapeli, joka koottiin kuudesta

eri palasta. Sähkön laatu parani Varpulassa merkittävästi ja iso koiranruokamylykin saatiin toimimaan tähti/kolmiokäynnistimellä. Myllyllä on sittemmin jauhettu kymmeniä tonneja koiranruokaa pehmeämmistä hirven luista ja jätelihasta.

Vuonna 2012 havaittiin, että sähköihin oli tullut jokin häiriötila. Asiaa ryhtyivät selvittämään eläkkeellä olevat sähköalan ammattilaiset Kalevi mäki ja Heikki Alakarhu. Ensin tarkastettiin käyttömaadoitus ja havaittiin sen olevan huonossa kunnossa. Maan alta etsittiin käyttömaadoituselektrodiä ja se löydettiin, mutta johto oli kaivettu poikki keittiön viemäroinnin yhteydessä. Mittauksissa havaittiin, että vanha käyttömaa oli aikansa elänyt ja rinnalle asennettiin uusi syvämaadoitus, joka kaivettiin Varpuan peltoon pohjavesirajaan saakka, 3,5 m syvyyteen, 50 m kuparia ja jonne lisättiin vielä syvämaadoituselektrodeja. Seuraavaksi tarkastettiin syötössä olevien ilmakaapeli kunnossa. Silmämääräisesti todettiin yhden nollan jatkoksen luistaneen ja siksi päätettiin mitata johdon kaikki liitokset. Siellä sitä eläkeläiset alumiinitikkailta kiipeillen mittasivat johtojen kuntoa. Perämäen Jaskaa tarvittiin apuun etukuormaajan kanssa, että ulotuttiin tikapuilta mittauksia tekemään johdon korkeimmilla kohdilla. Yksi kriittinen vika löydettiin ja viat on korjattu. Oikosulkuvirta on Varpulassa johdon rakennusaikaisten määräysten mukaisessa kunnossa pääsulakkeet huomioiden, käyttömaa on kunnossa, eikä häiriöitä sähköissä syksyllä 2013 esiintynyt. Ilmajohto on ajettu muutaman kerran poikki pystyssä olleella puutavara-auton ja ajokoneen nosturilla. Katkokset on pikaisesti korjattu ammattilaisten toimesta.

Jonkin verran käytiin keskustelua koko sähkönsyötön uusimisesta Varpulaan. Tarjouskin sähkönjakeluyhtiöltä pyydettiin. Pienjännitesyötön hinnaksi oli tullut noin 66000 € + ojan kaivu ja täyttö ja suurjänniteluottomalle vastaavasti lähes 100000 €. Suuren sähkötehon tarve on kuitenkin niin lyhytaikainen, että investointi ei ole järkevä. Siitä on ainakin toistaiseksi luovuttu.

Varpulan vesiasiat, Hermann Sippola 2014

Omistus Varpulan majaan tuli Haapakosken metsästäjät ry:lle 9. kesäkuuta 1981 tehdyllä kauppakirjalla. Kauppa käsitti 0,80 hehtaarin määräalan sekä tilan pää- ja ulkorakennukset. Tilalla oli myös vesikaivo päärakennuksen takana.

Välittömästi kaupan jälkeen ryhdyttiin rakennuksia muuttamaan seuran käyttöön sopiviksi. Rakennettiin navetan yhteyteen hirven teurastustilat. Vesikaivosta kaivettiin johto keittiöön ja siitä edelleen teurastamoon. Pumppaus suoritettiin sähköpumpulla, joka tyhjättiin talviajaksi. Koska kaivo oli tehty aikana, kun ympäristön ojitus oli matalaa, niin siinä riitti vesi talon tarpeisiin. Myöhemmin on tienvarteen kaivettu syvä laskuoja, joka osaltaan kuivatti myös kaivoa. Täten kaivo jouduttiin syventämään jo 1980 luvulla. Kaivinkoneella menttiin aivan kariin asti ja pohjalle pantiin 120 cm:n renkaat. Yläosaan välikannen päälle pantiin entiset 80 cm:n renkaat.

Vuonna 2003 Vaasan ympäristökeskus suoritti Ruohomaan kankaalla koepumppausta pohjavesimäärän kartoittamiseksi. Kävin tiedustelemassa työtä vetävältä työnjohtajalta, miten olisi mahdollista tutkia veden saantia mahdollisimman läheltä Varpulan majaan. Vastaus oli, että kyllä he tutkivat, jos siihen saadaan lupa

yli-insinööri Hissalta Vaasasta. Otin häneen yhteyttä ja suusanallinen lupa tuli, josta sovittiin hinnaksi sopiva hirvipaisti syksyllä.

Näin syyskuulla sitten ryhdyttiin tutkimaan asiaa. Ensin porattiin takapihan kaivon vierestä. Tulos oli, ettei siinä tulisi koskaan vesi riittämään. Seuraavaksi kokeiltiin saunan ja riihen väliltä. Sitten riihen takaa pellolta. Molemmissa tulos oli, ettei vettä löytynyt. Sitten menttiin Pihlajaisen teitä 150 metriä majalta ja 10 metriä tien vasemmalle puolelle. Sieltä tulikin vettä vastaan, mutta koepumppauksessa se oli saven harmaata. Seuraavaksi menttiin tien toiselle puolelle. Jo alle neljässä metrissä alkoi vettä tulla poran reiästä. Pantiin pumppaus päälle ja noin minuutin kuluttua tuli kirkasta vettä. Sitä otettiin vajaa 200 litraa, jolloin työnjohtaja totesi, että tässä on teille kaivo. Sanoi jo porausvaiheessa huomanneen, että rahina ilmaisi vettä löytyvän.

Tällä paikalla sitten ryhdyttiin 6.10. kaivutöihin. Oja majalle tehtiin Martti Turjan metsän läpi teurastamon vierestä pihan läpi keittiöön. Kaivo kaivettiin ja laskettiin sementtirenkaat välittömästi, kun pohjaveden tulo pani hiekat keevimään. Kaivanto peitettiin kummuksi ja lopuksi tuotiin savikerros eristämään pintavesien valumista kaivoon. Lokakuun 8.-9. päivinä asennettiin sähköpumppu sekä tehtiin vesijohtotyöt majalla ja teurastamossa. Keittiöön lämpöeristettiin kaappi johtojen sulana pysymistä varten. Sähkötyöt teki Kalevi Mäki ja putkitukset Taisto Marttila. Edellisten apuna ja muissa tehtävissä olivat mukana Jaakko Perämäki, Jari Ulvila, Pauli Alakarhu, Matti Rajala, Markku Latva-Teikari, Arvi Välikkilä, Mauri Laurila ja Hermann Sippola.

Kun hirvenmetsästys alkoi 15.10. niin Varpulan majan vesiasiat olivat kunnossa. Korvauksena toimitettiin yli-insinööri Hissalle ja työnjohtajalle hirvipaistit sopimuksen mukaan.

Myöhemmin keittiön laitteet uusittiin keittiöremontin yhteydessä, jolloin keittiö pidetään lämpimänä koko talven ajan. Ja kaikki pelaa "kuin junan vessa".

9. Hirvikoiratoiminta

Laatinut Erkki Ampiala 1994, jatkanut Rauno Tiisjärvi 2014

Suomalaisen hirvenmetsästäjän paras kumppani on kautta aikojen ollut koira, ovathan koiran aistit monin verroin isäntänsä aisteja paremmat. Koira on tätä nykyä palaamassa ansaitsemaansa arvoon hirvijahdissa. Koiran ja isännän saumaton yhteistyö on johtanut ja johtaa helposti onnistuneeseen lopputulokseen. Suomalaisella metsästäjällä on ollut oma koirarotunsa, josta tarkemmin löytyy tietoa tästä julkaisusta kohdasta, jossa on esillä suomenpystykorva.

Hirvi on ollut vuosisatojen saatossa lähinnä kuninkaallisten etuoikeus ja hirvenmetsästys on saanut jollain tapaa väriä näistä jahdeista. Tavallista lienee ollut, että sotamiehet ovat ajaneet hirvet kuninkaallisten ammuttaviksi. Ns. rahvaan omatoimisesta hirvenkaadosta ovat rangaistukset olleet sitä luokkaa, että on tarvittu rohkeaa luonnetta ottaa kruunun hirvi. Rangaistuksina ovat olleet jopa kuolemantuomio tai omaisuuden menetys ja maasta karkotus.

Hirvijahtimme ovat alkuaikoina olleet ajometsästystä hyvin pienellä porukalla. Muutamia passimiehiä on sijoitettu maastoon sellaisiin kohtiin, joista hirvet luonnostaan liikkuvat. Hyväkuntoiset ja taitavat miehet ovat lähteneet etsimään ja seuraamaan hirveä pyrkien kaatolilanteeseen naakimalla, usein siinä onnistuenkin. Naakimista on tehty jopa ilman kenkiä, että on tunnettu, josko jalan alla on risu katkeamaisillaan. Laajoilla saloilla tämänkaltainen jahti on ehkä ollut pitkäveteistä passimiesten näkökulmasta ja toimintaan on pyritty saamaan lisää vauhtia. Ratkaisun tarjosi ajokoira.

Koirien käyttö hirvijahdissa alkaa

Seurueemme ensimmäisen pysäyttävän hirvikoiran hankki Hermann Sippola Ulvilasta Esko Nummijärveltä. Koira oli nhn Taika. Samaan aikaan Onni Vainionpää hankki jpu Zsazsan. Taika pelasi Hempan kanssa, mutta sai jo ensimmäisenä syksynään paukkukammon "loppusodan" alkaessa koiran ympärillä, koska koiraa ei vielä ehditty totuttaa ampumiselle. Taika loukkaantui myöhemmin auton alle ja jouduttiin lopettamaan. Zsazsa oli löysä haukkuja, haukahtelija, jonka avulla on muutamia hirviä kaadettu.

Tämän jälkeen jahdissa on mukana ollut Markku Mäenpään karjalankarhukoira, jonka menestyksestä ei ole mitään mainittavissa. Pentti Puolijoen karjalankarhukoiralta onnistuttiin tekemään muutamia kaatoja. Koi-

rajahdin ongelma oli kuitenkin seurueen uskonpuute koirajahdin toimivuuteen ja miesten osaamattomuus koirajahdissa. Koira määrättiin poikkeuksetta ajavien miesten eteen, jossa hirven seisauttaminen oli mahdotonta. Porukka odotti, että koira ajaa miesten tavoin hirviä passiketjuun.

Vähitellen kuitenkin puhtasoppisemmalle koirajahdille ruvettiin antamaan tilaa; koira sai hakea hirven ilman häiriöitä, ja vasta pidemmän rauhoittavan haukkujakson jälkeen kaatotilanteeseen lähdettiin hiipimään. Mm. Latvamäen Eskolla ja Ampialan Erkillä oli erinomaiset karjalankarhukoirat, joiden haukuista päästiin kaatamaan montakin hirveä samalle päivää. Varsinainen hirviseurue kuitenkin jahtasi toisaalla hirviä perinteisellä ajometsästyksellä, jonka laajat metsästysalueemme ovat mahdollistaneet. Heikki Alakarhu hankki -84 nhu Köpin, joka oli jo pennusta alkaen hirviverinen. Tammikuiselta penikalta ammuttiin seuraavana syksynä kaksi hirveä. Köpistä tuli kuitenkin ennen seuraavaa syksyä paukkuarka, eikä Köpi pysynyt haukulla, jos jostakin kaukaakin kuului laukaus. Heikki kuitenkin teki parisen vuotta töitä paukkupelon voittamiseksi. Köpin hirvenhaukkuinto säilyi ja vielä hirvikaato Köpille tehtiin. Köpi menehtyi kuitenkin pian keuhkotulehdukseen. Isoluoman Lasse ja Maunumaan Heikki hankkivat yhteisen Norjan harmaan hirvikoiran, jonka menestys ei ollut erityisen hyvää.

80-luvun lopulla alkoi Lapualla nopeasti yleistyä hirvijahti pysäyttävillä hirvikoirilla. Seurueemme jäsenistä muutamat hankkivat koiria, ja samalla koirajahtiin alettiin panostaa seurueen keskuudessa. Seurue jaettiin pienempiin ryhmiin, jotka passittivat kukin eri alueen vain lähinnä hirvien kulkupaikoilta. Koira laskettiin irti ja perässä olevat pari miestä lähtivät koiran perään. Tuloksia alkoi tulla. Sekä hirven haukulle hiipijät ja passissa istuvat saivat kokea ikimuistoisia elämyksiä haukun hiljakseen siirtyessä kohti omaa passipaikkaa. Kokemukset koirajahdistä olivat sitä luokkaa, että perinteiseen ajometsästyksen ei enää löytynyt halukkaita.

Kuvassa nuori harmaa norjanhirvikoira, seurueen yleisin hirvikoirarotu

Lyhykäisesti hirvenmetsästystä pysäyttävällä koiralla voisi kuvata seuraavasti. Koira hakee hirveä reippaasti ja riittävän laajalta alueelta. Löydettyä hirven paikalle jäämisen yksi perusedellytys on häiriötön löytö. Tällöin hirvi ei ole miesryhmästä tietoinen. Pysäyttävän koiran tavoitteena on pitää hirvi löytöpaikalla kiinteässä seisontahaukussa. Pysyykö hirvi samalla maastokuvilla, vai jatkuuko haukku siirtyvänä tai jopa karkona, on usein kiinni passimiesten aiheuttamista äänistä.

Hirvikoiralla tulee olla tietty sitkeys seurata pakenevaa hirveä, jotta koira saa siitä uusintahaukun jopa kilometrien mittaisen paon jälkeen. Seuratessaan koiran on pyrittävä pysäyttämään hirvi mahdollisimman nopeasti uuteen seisontahaukkuun. Hyvän hirvikoiran haukun tulee olla kuuluva ja kiinteä. Tällaisen haukun metsästäjä kuulee kaukaa ja osaa mennä haukulle. Hyvä haukku peittää lähestyvän metsästäjän aiheuttamat pienet äänet, jolloin ampumatilaisuuteen on helppo päästä.

Kuvassa hirvikoira työssään

Emä ja vasa kuuntelevat koiran haukkua

Hirvikoiratoimikunnan historiikki 1994-2014

Hirvenmetsästys muuttui nopeasti 1990 jälkeen, ajometsästyksestä pysäyttävillä hirvikoirilla tapahtuvaksi. Pysäyttävät hirvikoirat lisääntyivät. Metsästäjät olivat valmiit luovuttamaan hirvien etsimisen koirille. Tarvittiin

hyviä koiria. Jo vuonna 1993 Nhu Topi KV voitti E-P:n piirinmestaruuden, omistaja Jorma Ulvinen. Toinen koira, jolla kilpailtiin paljon, oli Jokikylän Naku KV omistaja Erkki Ampiala.

Kivennäiset edistävät sarvien kasvua

Kilpailutoiminnan lisääntyessä toimikunnan perustamin tuli tarpeelliseksi ja toimikunta perustettiin 1994. Toimikunnan tehtävänä oli edistää hirvikoiran käyttöä hirvenmetsästyksessä ja järjestää tätä tukevaa toimintaa, kuten kokeita. Eräs erityinen piirre, joka tuli kirjatuksi hirtiseurueen sääntöihin kuuluu suunnilleen seuraavasti; kun jäsenen nuorella hirvikoiralla on riittävät edellytykset hirtivityöskentelyyn, annetaan koiralle ja ohjaajille oma rauhallinen maasto, jossa koira saa rauhassa etsiä hirven ja haukkua sitä riittävästi ilman häiriötä ja kun ohjaaja haluaa kaataa hirven haukkuun, on se mahdollista.

Toimikunta hankki seuran koirille kiertopalkinnon, jonka saa vuoden paras hirvikoira. Kiertopalkinnon säännöt olivat lyhyesti seuraavat: Vuositainen huomioidaan kahden parhaan kokeen yh-

teenlaskettu pistemäärä. Voittaja on se, jonka pistemäärä on korkein ja saa kaiverruttaa koiran nimen ja pistemäärän kiertopalkinnon laattaan. Kiertopalkinnon saa omakseen, kun pyytyyn on saanut kolmen vuoden kiinnitykset samalla tai saman omistajan koiralla. Kiertopalkinnon voittaja hankkii uuden kiertopalkinnon. Kiertopalkinto on katkaistu kolme kertaa.

Toimikunta on järjestänyt yhden hirvenhaukkukokeet vuodessa. Hirvimiehet ovat tarvittaessa auttaneet kokeiden läpiviennissä ja toimineet toisena tuomarina ja oppaana aina vuoteen 2012. Silloin hirvikoesäännöt muuttuivat ja vaadittiin kaksi kortillista tuomaria. Tuomarikursseja on järjestetty tarpeen mukaan. Hirvenhaukkukoe antaa tietoa koirien jalostukseen ja palvelee täten metsästystä.

Hirvenmetsästyksen käytettävät koira rodut Harmaa Norjanhirvikoiria, Jämtlanninpystykorva, Karjalan-karhukoira, Suomenpystykorva, eri Laikkarodut, Vakoinen Ruotsinhirvikoiria ja Musta Norjankoira. Alkuaikoina lähes kaikki koirat olivat Norjanharmaita mutta muutosta on käynnissä ja Jämtlanninpystykorva on tulossa. Muitten rotujen osuus on pieni. Seuran jäsenillä on ollut kiinnostusta hirvikoirien hankkimiseen ja tulosta on syntynyt eikä ajometsästystä ole käytetty. Seuran maastot soveltuvat hyvin koira metsästyksen. Toiminnan tärkein tavoite ei ole kokeiden järjestäminen vaan saada toimiva hirvikoiria metsästyksen. Koiramiehet ja jahtivoudit ovat vuosittain käyneet koirajahtiin liittyvän neuvonpidon ennen metsästystä. Siinä on kuunneltu mielipiteitä puolin ja toisin ja pyritty kehittämään metsästysjärjestelyjä niin koiramiehille kuin passimiehillekin sopivaksi. Vanha sanonta pitää kuitenkin paikkansa: "mettä antaa sieltä ei oteta".

Eräs erityinen koe

Hirvitoimikunnan vaativin suoritus on tähän mennessä on olleet 60-Vuotisjuhlahaukut 18.9.2004. Koska kokeet olivat juhlahaukut päätettiin hakea KV kokeita ja pistää palkinnot kohdalleen palkintojen arvoksi sopivasti 10000 €. Kokeitten talous saatiin kuntoon sponsorit kisoille hommattiin Lapua- Etelä-Afrikka väliltä. Koepaikkana toimi Haapakosken Nuorisoseura. Kokeen teemana oli hyvä haku. Koiria ilmoitettiin 32kpl. Koepäivä valkeni ja aamun arvonnat suoritettiin ja koirat metsään. Koe vietiin rutiinilla läpi. Koirista 15 saavutti ykkösen. Tausta tietoa kokeesta. Loppukokous/peijaiset 2003 toimivat kivijalkana vuoden 2004 juhlahaukuille. Neuvoa antava siivitti ne vauhtiin. Yön aikana oli kirjoitettuna alustava sopimus kokeiden järjestämisestä, ja nimet paperissa ja olihan siitä helppo jatkaa kun ylituomarikin oli hommattuna samoilta lämpöisiltä. Arjen valjettua päätös piti. Pieniä kommelluksia. Kivääriä tuli kahden sovitun sijaan kolme kappaletta ja niiden maksaminen oli oma episodi loppu hinnaksi tuli se mitä tilaaja muisti ja maksoi. Myös maastopukujen kanssa oli toimitus ongelmia vielä perjantai iltapäivällä ei ollut tietoa olivatko puvut edes lähteneet tehtaalta, selkkaus päätyi kuitenkin hyvin ja puvut saapuivat ajoissa.

Toimikunnan jäsenenä on vuosien varrella olleet kulloinkin aktiiviset koirien omistajat ja alla kokoonpanoja ja kulloinkin metsästyksessä käytettyjä koiria ja niiden saavutuksia. Lista on pitkä ja mieleistä metsäkaveria on haettu. Kuitenkaan siinä eivät ole läheskään kaikki koirat.

Hirvikoiratoimikunnat ja seurueessa käytetyt hirvikoirat

Hirvikoiratoimikunta 1994-1997 Pj. Erkki Ampiala jäsenet Jorma Ulvinen, Pentti Ulvinen, Lasse Isoluoma, Rauno Tiisjärvi, Esko Latvamäki, Heikki Alakarhu ja Jussi Laurila

Nhu Nasku 1988 om Lasse Isoluoma ja Heikki Maunumaa

Nhu KV Topi 1989 om. Jorma Ulvinen E-P piirinmestaruus 1993, Lapuan mestaruus 1992, 1994, 1997. Vuoden hirvikoiria 1994. 1997. koekäyntejä 31kpl

Spu Timi 1989 om Heikki Maunumaa

Nhu KV Jokikylän Naku 1990 om. Erkki Ampiala koekäyntejä 14kpl

Nhu Pekko 1990 om Lasse Isoluoma

Nhn KV Jokikylän Mari 1992 om. Erkki Ampiala

Nhu Pörri 1992 om Esko Latvamäki

Nhu Aku 1992 om Rauno Tiisjärvi

Nhu KV Tatu 1993 om. Pentti Ulvinen. Lapuan mestaruus 1996. Vuoden hirvikoiria 1995. 1996. Koekäyntejä 19kpl

Nhn Pepi 1994 om Lasse Isoluoma

Nhu Kv Riitasaaren Kõrmy 1995 om. Susanna Alakarhu. Lapuan mestaruus 2000. Vuoden hirvikoiria 1998. 1999. 2000. 2001. Ensimmäinen vuoden hirvikoiria kiertopalkinto. Koekäyntejä 18kpl

Nhu Retu 1996 om Rauno Tiisjärvi

Nhu Pörri 1996 om Lasse Isoluoma . Hukkui pitkän yöllisen haukun jälkeen isään päivänä 2004 Tiisjärveen

Nhn Nysse 1996 om Marko Suokko

Jpn MV Niisku 1996 om Pauli Suokko

Hirvikoira-toimikunta 1998-2001 Pj. Heikki Alakarhu, jäsenet Jorma Ulvinen, Pentti Ulvinen, Lasse Isoluoma, Rauno Tiisjärvi, Esko Latvamäki, Erkki Ampiala, Jussi Laurila, Pauli Suokko ja Pasi Reinilä.

Nhn KV Jokijussin Anu 1999 om Pasi Reinilä

Nhu Vikki 1999 om Jouko Perämäki

Nhu Riekon Romi 1999 om Erkki Ampiala

Nhu Taavetinkankaan Tenu 2000 om Vesa Vuorenmaa

Kku Eräkairan Huru 2000 om Marko Suokko

Nhu Kv Tomi 2000 om Jorma Ulvinen. E-P piirinmestaruus 2004 ja 2006. E-P paras hirvikoira 2004. Lapuan mestaruus 2003. Vuoden hirvikoira 2002. 2003.2004.2006. Toinen Vuoden hirvikoira kiertopalkinto

Hirvikoira-toimikunta 2002-2005 Pj. Pasi Reinilä jäsenet Jorma Ulvinen, Pentti Ulvinen, Lasse Isoluoma, Erkki Ampiala, Jouko Perämäki, Rauno Tiisjärvi, Tuomo Karhu, Kaarlo Ylinen, Heikki Alakarhu ja Ilpo Pöntinen.

Nhu Otto 2002 om Tuomo Karhu ja Kimmo Kalasalmi

Kkn Jokikylän Sidi 2002 om Jari-Pekka Huhtala

Nhu KV Eteläselän Roki 2002 om Kaarlo Ylinen ja Tuukka Ylinen. Lapuan mestaruus 2004,2005,2006,2008,2009. Vuoden hirvikoira 2005,2007,2008,2010. Kolmas vuoden hirvikoira kiertopalkinto . Koekäyntiä 43kpl

Nhu Ojakorven Teri 2002 om Pentti Ulvinen

Nhn KV Titta 2002 om Rauno Tiisjärvi

Nhn Siiri 2003 om Pasi Reinilä

Nhn Emma 2003 om Pasi Reinilä

Mäyn Jekku2003 om Esko Mäkelä

Nhn KV Luhtalaakson Lulu 2003 Harri Hangasmäki

Nhu Remu 2003 om Timo Nimel .Lapuan mestaruus 2007

Nhu Zorro 2004 om Lasse Isoluoma ja Teuvo Korpi

Nhu KV Jekku 2005 om Lasse Isoluoma

Nhn KV Tiperin Nella 2005 Marko Suokko

Nhu Kallionahteen Aapo 2005 om Jari Ulvila

Nhu Taavetinkankaan Patrik (Mosku) 2006 om Jouko Perämäki

Hirvikoira-toimikunta 2006- Pj. Rauno Tiisjärvi jäsenet Jorma Ulvinen, Pentti Ulvinen, Lasse Isoluoma, Jouko Perämäki, Tuomo Karhu, Kaarlo Ylinen, Heikki Alakarhu, Ilpo Pöntinen, Harri Hangasmäki, Martti Sippola, Teuvo Korpi, Marko Suokko, Ville Karvala ja Janne Ojaniemi

Kku Helge 2006 om Jyrki Laurila

Nhu Esmeralda 2006 om Pasi Rintamäki

Nhu Kyrönmäen Kunkku 2007 om Jouko Perämäki

Nhu Kössi (Konsta) 2007 om Heikki Alakaruu. Kuoli 2011 hirven potkun seurauksena.

Nhu KV MV Vähäsalon Rölli 2007 om Rauno Tiisjärvi

Jpn KV Mira Mira 2007 om Juha Kontola. Vuoden hirvikoira 2009. (omistaja vaihtunut)

Nhu KV Kuorikan Rune 2007 om Santeri Sippola

Spu Hakojen Ripe 2007 om Risto Tiisjärvi

Nhu Vexi 2008 om Jaakko Keskinen

Nhu Peikko 2008 om Pasi Reinilä

Nhu Hongins Axu 2008 om Janne Ojaniemi

Jpu KV MV Långsjönäsets Japp 2008 om Juha Kontola. Lapuan mestaruus 2010

Nhu KV Kaivolän Kurko 2009 om Tuomo Karhu, Ville Karvala vuoden hirvikoira 2011

Nhu KV Vinku 2009 Jouko Perämäki

Nhu Kallionahteen Kurko 2009 om Jari Ulvila

Nhn Netta 2009 om Lasse Isoluoma (omistaja vaihtunut)

Nhu KV Kassu 2009 om Lasse Isoluoma. Lapuan mestaruus 2011

Nhu Larvmarkens Väinö 2010 om Oskari Vuorenmaa vuoden hirvikoira 2012

Nhu KV Larvmarkens Eemeli 2010 om Pasi Reinilä

Jpu KV Norrtrolls Atax 2010 om Janne Ojaniemi

Vrhk Kiekan Aave-Maria 2011 Pauli Suokko

Nhu Kyrönmäen Aku 2011 om Jouko Perämäki

Nhu Kyrönmäen Sysi 2011 om Jouko Perämäki

Nhu Eppu 2012 om Lasse Isoluoma

Nhu Roope 2012 om Rauno Tiisjärvi ja Risto Tiisjärvi

Nhu Jokioksan Mölli 2012 om Jaakko Keskinen
 Nhu Rane 2012 om Pauli Alakarhu
 Nhu KV Vähäsälön Remu 2012 Kaarlo Ylinen ja Tuukka Ylinen
 Jpu KV Norrtrolls Don Juan 2012 om Janne Ojaniemi
 Jpu Dami 2012 om Pasi Rintamäki
 Nhu Havulan Eppu 2012 om Heikki Alakarhu

10. Hirvenmetsästys

Laatinut Kaarlo Ylinen 1994, jatkanut Markus Turja 2014

Hirvenmetsästyksellä on Haapakosken metsästysseurassa vahvat perinteet, vaikka se ei aivan heti seuran perustamisen jälkeen pyörähtänytkään käyntiin. Ensimmäinen hirvilupa anottiin vuodelle 1948 nimellä Lapuan metsästäjät, joka nykyisin on Haapakosken metsästäjät. Seuralle myönnettiin yksi lupa, jota kuitenkin ei saatu monista yrityksistä huolimatta kaadetuksi. Mutta samalla voitiin tehokkaasti tarkkailla hirvien salametsästystä, joka oli ollut eräs perussyy seuran perustamiselle.

Kuvassa Haapakosken ensimmäinen hirvi (noin)

Vuonna 1949 anottiin lupaa kahdelle hirvälle, joista toinen onnistuttiin saamaan. Saannin vaikeutena ei ollut niinkään heikko hirvikanta, vaan miesten vähyys ja suuret tiettömät erämaat. K.o. vuonna sattui niinkin, että naapuriseuran miehet erehtyivät ampumaan kaksi hirveä seuramme alueelta. Tämä asia sitten puitiin loppuun Lapuan kihlakunnan oikeuden istunnossa. Hirvimiesten

vähyyden takia vuodelle 1950 ei anottu hirvilupia lainkaan. Syy haluttomuuteen johtui siitä, että hirvenmetsästykseseen vaadittava ase ei sen järeyden takia ollut kelvollinen muuhun metsästykseseen. Tuolloinhan oli lintu- ja oravakanta varsin hyvä.

Sitten vuodesta 1951 lähtien on hirvilupia anottu joka vuosi. Salakaadot saatiin melko hyvin kuriin ja kanta alkoi elpyä. Näin myös lupamäärät hiljalleen suurenivat. Vuonna 1962 suoritettiin ensi kerran hirvilaskenta, joka osoitti seuran alueella majailevan 42 hirveä. Tänä vuonna saatiin viisi kaatolupaa, joka oli selvitettyä heti ensimmäisenä aamuna vajaassa tunnissa. Seuraava hirvilaskenta tehtiin vuonna 1966, joka edelleen osoitti hirvikannan olevan nousussa. Tällöin alettiin kiinnittää huomiota myös vasojen metsästykseseen. Vuonna 1967 anottiin ensimmäisen kerran myös vasankaatolupaa. Kaatoprosentiksi tuli näinä vuosina aina 100

Vuonna 1970 hirvilaskenta suoritettiin ensimmäisen kerran lentokoneesta. Tällöin voitiin tarkkaan nähdä hirvien sijainnit talvioloissa. Kun laskennassa lennettiin samalla Ruhan metsästysseuran alueet, niin se johti siihen, että hirvilupaakin alettiin anoa yhteisesti. Parin vuoden jälkeen Ruha kuitenkin erkani yhteistyöstä, mutta myöhemmin on yhteislupa menty kaikkien Lapuan seurojen toimesta.

Hirvikanta kasvaa hurjasti

Tultaessa 1980-luvulle hirvikannoissa tapahtui valtava lisääntyminen. Vuonna 1979 oli seuralla kahdeksan aikuisen ja kahdeksan vasan lupa. Mutta jo vuonna 1982 oli lupa 30 aikuisen ja 15 vasaan, jotka kaikki saatiin hyvin helpon tuntuiseksi. Sitten vuoden 1985 luvassa oli 62 hirveä, joista puolet vasaaja. Tällöin kyllä jouduttiin metsästyksensä aivan viimeiseen päivään asti ja viimeinen hirvi saatiinkin vasta viimeisen päivän

iltahämärässä Ylikylästä. Kun hirvet lisääntyivät näin rajusti, niin myös niitten aiheuttamia tuhoja alkoi ilmetä. Tähän valtion toimesta tehtiin laki, että pelloille tulevia hirviä saatiin ampua käyttämällä jo syyskuun alusta nimismiehen myöntämällä luvalla. Saadut hirvet kuuluivat kuitenkin saatuun lupakiintiöön. Mm. mainittuna vuonna -85 ammuttiin jo pelloilta yhteensä kymmenen hirveä.

Kun tultiin 1990-luvulle, niin hirvikannat olivat huippuvuosista jonkin verran laskeneet vaihdellen eri vuosina. Samaten on käynyt lupamäärissä. Ainoastaan hirvenmetsästäjien määrä on tasaisesti kasvanut ja oli -93 yhteensä 67 metsästäjää. Viime vuosina on alettu kiinnittää enenevässä määrin huomiota hirvikannan rakenteeseen, koska on todettu, että se on hiljalleen nuortunut. Uroshirvien keski-ikä on nykyään alle 3 vuotta, kun se saisi olla noin 6 vuotta, kuten naarailla. Tämä johtuu paljolti siitä, että usein on ammuttu ensin vasat ja sitten myöhemmin on tullut eteen näitten emä ja tietenkin ilman vasoja. Käytännössä se on kanta-va lehmä, jolla on sikiöt sisällä. Mikäli se väittämä, että oli maho lehmä, pitäisi paikkansa niinkin useassa tapauksessa, kun kuulee sanottavan, niin hirvi olisi kuollut sukupuuttoon jo ajat sitten. Edellä kerrotusta johtuen on seurassamme ruvettu melko tarkkaan huolehtimaan ja seuraamaan sitä, mitä kulloinkin ja kukin ampuu. Aivan aluksi oli hirvenmetsästyksen seurassamme jäljittämistä ja passaamista. Myöskin vielä kun laki salli koiralla ajattamisen. niin seura hankki Ula-nimisen ajokoiran, joka ajoi hirvet passimiehille. Koiranhoitajina olivat Raimo ja Risto Vuorela. Mutta tästä piti luopua, kun ko. ajattaminen sallittiin vain koirilla, jonka säkäkorkeus on korkeintaan 28 cm. Tämän jälkeen metsästyksen suoritettiin siten, että ajomiehet ajoivat ja passimiehet odottivat passipaikoilla. Ajohomma oli usein nuorempien osalla ja varttuneemmat menivät istumaan passiin. Hirviseurueen kasvaessa jaettiin seurue ryhmiin, jolloin ajot ja passaamiset vaihdettiin vuoroin. Tällöin ei enää tarvinnut saman miehen toimia ajoporukassa koko päivää aamusta iltaan, kuten joskus oli käynyt.

Vuonna 1994 seurueen jäsenillä on jo useampi pysäyttävä hirvikoiria, jotka suorittavat hirvien hakemisen. Aloittavat naukun, jolloin koiranohjaaja pääsee joko ampumaan tai karkottaa hirvet liikkeelle passimiesten ulottuville. Usein hirvet lähtevät liikkeelle jo koiran tavatessa ne. Tällöin koiranohjaaja tutkalla seuraa koiran kulkua ja ilmoittaa radiolla tästä jahtipäällikölle sekä muille, joilla radiopuhelin on. Mutta jos hirvien liike on hidasta siirtymistä, niin koira seuraa haukkuen ja pyrkien pysäyttämään, jolloin kaikki lähellä olevat passimiehet kuulevat haukusta hirvien sijainnin. Viime vuosina on ajometsästyksestä luovuttu lähes kokonaan ja metsästyksen suoritetaan pysäyttävien koirien avulla.

Ensimmäisiä hirviä ja lähes koko hirviporukka

Ylläolevassa kuvassa on seuran ensimmäisiä hirvimiehiä: Ilmari Talosela, Martti ja Heikki Ojanperä sekä takana saalis, Jussi Paloniemi, Pentti Vuorenmaa ja Oiva Talosela.

Alkuun pieni porukka tarvitsi hevosta hirven siirrossa

Joskus hirvi pilkottiin metsässä...

...joskus jonkin portinalla

Hirvenlihat jaettiin -60 - 70 luvuilla Laajan teurastamolla

Teurastamo ja lihanjakotila -83 - 2010

Vuonna 2011 valmistuneista lihankäsittelytiloista

Varpula

Varpulan maja on nykyään Haapakosken hirsiseurueen ns. päätukikohta, jossa jahtiseurueen jäsenet koontuvat vuoden mittaan niin kokoustamisen kuin itse jahdin suorittamiseen liittyvien asioiden tiimoilta. Vielä 1980 luvun alussa hirvien nylkeminen ja lihojen paloittelu tapahtui Laajan teurastamolla, mutta kun teurastustoiminta Laajan tiloissa loppui, niin myös Haapakosken hirsiseurue joutui hakemaan uuden toimintamallin ja tilat lihojen käsittelyyn. Varpulan majan omistaa Haapakosken MS, mutta hirsiseurueen jäsenillä on ollut erittäin iso rooli kyseisen kiinteistöön liittyvissä rakennus ym. vastaavissa käyttöönotto hankkeissa.

Ensimmäisenä tehtävänä hirsiseurueen jäsenillä oli rakentaa sähkönsyöttö majalle ja kun sen oli saatu tehtyä, niin alettiin rakentaa lahtivajaa vanhan tilalla olleen navetta- ja ulkorakennuksen jatkeeksi. Ensimmäiset hirvenlihat jaettiin Varpulassa vuonna 1983 ja sama käytäntö jatkuu edelleen.

Myös itse majan (vanhan Varpulan talon) ja saunan puolella tehtiin välittömästi muutoksia, joten rakennustöitä / kökkävuoroja osui hirsiseurueen jäsenille siihen tahtiin, että joku koiranleuka vinoilikin, että Haapakosken hirvenmetsästys kausi alkaa 1.4 loppuu 31.12. Viimeisin eikä suinkaan vähäisin rakennusprojekti toteutettiin 2011, kun uusittiin lihojen leikkaukseen ja säilytykseen liittyvät tilat sekä sen jatkeena oleva puuliiteri.

Keväällä se pitää aloittaa...

...jotta syksyllä ollaan maalissa

Hirvenmetsästyksen vuosikello

Monesti hirvenmetsästys mielletään vain loka- marraskuun aikana tapahtuvaksi metsästys tapahtumaksi, mutta tosiasiaassa siihen liittyy pitkin vuotta erilaisia aktiviteetteja ja erityisesti metsästyksen johtajiksi nimetyt henkilöt ovat mukana niin lupa- kuin muissa metsästykseseen liittyvissä sopimusasioissa hyvissä ajoin ennen varsinaisen metsästys kauden alkua ja sen jälkeen.

Tammikuussa edellisen kauden jahtivouti esittää metsästysseuran vuosikokoukselle toimintakertomuksen, jossa ilmenee edellisen kauden kaadetut hirvet, jäävä kanta sekä ehdotus tulevan jahtikauden lupamääräksi

ja hirvitoimikunnan kokoonpano. Kun vuosikokous hyväksyy toimintakertomuksen, se samalla vahvistaa hirviseurueen tulevan kauden lupamäärä anomuksen, joka ilmoitetaan Lapuan yhteisluvasta vastaavalle henkilölle sekä Lapuan RHY:lle sihteerille.

Yhteislupa-anomus liitteinen toimitetaan riistanhoitopiirille ja RHY antaa oman arvionsa Lapuan hirvikannan tilasta ja sen kehityksestä, jonka perusteella piiri tekee omat päätökset ja kaatolupa esityksen.

Huhtikuussa on sitten yleensä ensimmäinen tulevan kauden hirvivoutien kokous, jossa käydään läpi kaatolupa esitys ja siihen liittyvät ns. peruslupa ja pankkihirvi asiat sekä sovitaan metsästyskauden aikana pidettävän voutien yhteispalaverin ajankohta.

Touko- kesäkuussa saadaan piiriltä sitten esitys / vastaus yhteislupahakemukseen.

Hirvimiehille valmistautuminen tulevaan kauteen riippuu sitten paljon siitä kuinka paljon haluaa satsata ampuma harjoitteluun ja mikäli omistaa koiran, niin sen valmennus on sitten kokonaan oma juttunsa. Viimeistään heinäkuun loppupuolella tai elokuussa on hyvä käydä ampumaradalla harjoittelemassa ja nykyään voi myös harjoitella ammuntaa Varpulan majalla olevalla ilma-ase radalla. Vaikka ilma-ase ammunta ei suoraan vastaa ruutiaseella / omalla aseella tapahtuvaa harjoittelua, niin on se paljon parempi ratkaisu kuin jättää harjoittelu kokonaan tekemättä.

Heinä- elokuussa jahtipäälliköllä aloittaa tulevan kauden aloituskokouksen valmistelut, joihin liittyy niin saaliin kuljetuksen, kuin nylkemiseen / leikkaamisen ja nahkojen myyntiin liittyvät asiat.

Jahtiseurueen aloituskokous pidetään yleensä syyskuun alkupuolella ja siinä käsitellään edellisen kauden tiliasiat ja tulevan kauden jahtiin liittyvät esitykset sekä valitaan seuraava jahtivouti (ns. 3-vouti seuraavalle kaudelle) ja nimetään hirvitoimikunta jota ehdotetaan seuran vuosikokoukselle.

Haapakosken hirviseurue on normaalisti aloittanut hirvenmetsästyksen lokakuun toisena viikonloppuna ja metsästys jatkuu yleensä marraskuun puolen välin paikkeille. Pyhäinpäivän viikonloppu on yleensä pidetty vapaata metsästyksestä tai sitten kyseisenä viikonloppuna on pidetty seurueen ns. yleiset hirvipeijaiset Haapakosken NS:llä. Voutien yhteispalaveri on nykyään pidetty jo toisen viikonlopun jälkeen eli silloin päätetään avataanko ns. hirvipankkiluvat ja käydään läpi Lapuan muiden hirviseurueiden kanssa kaatotilanne ja hivenmetsästyksen aikana tehdyt kanta havainnot.

Joulukuussa pidetään sitten hirvitoimikunnan kokous, jossa todetaan jahtikauden tilanne, arvioidaan jäävä kanta ja tehdään ehdotus tulevan kauden saalismäärästä ja päälle sitten vielä oman porukan hirvipeijaiset.

Siinä pähkinänkuoressa hirvenmetsästys ja siihen liittyvät toiminnot hyvin yleisellä tasolla kuvattuna.

Alla tietoa vuosien 2001–2013 hirvenmetsästyksen yhteydessä kaadetuista hirvimäärästä ja siitä kuinka paljon seurueessa on ollut jäseniä ko. vuosina.

Vuosi	Vouti	Aikuisia	Vasoja	Yht.	Jäseniä
2001	Pauli Suokko	23	17	43	64
2002	Arvi Välkkilä	33	30	63	72
2003	Ari Perälä	23	29	52	74
2004	Pentti Ulvinen	18	22	40	78
2005	Marko Suokko	25	23	48	77
2006	Martti Turja	20	25	45	78
2007	Heikki Alakarhu	15	15	30	83
2008	Teuvo Korpi	13	12	25	74
2009	Jyrki Laurila	20	21	41	73
2010	Jaakko Keskinen	19	29	48	75
2011	Tuomo Karhu	17	21	38	77
2012	Martti Sippola	14	17	31	78
2013	Markus Turja	19	16	35	81

Tuosta kun laskee, niin keskimäärin Haapakosken jahtiseurue ampuu vuodessa n. 40 hirveä ja seitsemän tunnin työpäivällä, kymmenenä metsästyspäivänä kaudessa ja keskimäärin 70 miehellä kertyy n. 2 miestyövuotta hirvenmetsästyksen käytettyä aikaa jokaiselle vuodelle.

Tekniikka vai taitolaji

Vuonna 2013 hirvenmetsästys on edelleen taitolaji vaikka tekniikka jyllää tässäkin harrastuksessa eli lähestulkoon jokaisella jahtiin osallistujalla on käytettävissä VHF puhelin, joilla jahdin kulkuun liittyvä ohjeistus ja informaatio saadaan kaikkien tietoon samanaikaisesti. Toista se oli joskus takavuosina, kun aamulla kerrottiin vaan missä on passi ja mistä lähtee ajomiehet ja kellonaika koska ajo alkaa.

Kokonaan oma lukunsa on sitten nykypäivän koirametsästyksen liittyvä mobiili laitteiden hyväksikäyttö ja niiden kautta tapahtuva tilanteen seuranta ja jahtiporukan informointi. Puhelimen tai tabletin näytöllä näkyy metsästysalueen kartta ja koira sekä sen liikkeitä /haukkua voidaan seurata lähestulkoon realiljassa. Niin kuin tekniikan kanssa aina, se on hieno juttu kun se pelaa, mutta aina silloin tällöin tulee myös tilanne jossa ollaan joko tietoverkon katveessa, verkko on ylikuormittunut tai muuten vaan virta pattereista lopussa, joko omasta puhelimesta tai koiran tutkapannasta, niin silloin täytyy luottaa perinteisiin aisteihin ja maastotuntemukseen.

Kaikesta huolimatta hirvenmetsästys on edelleen taitolaji. Apuvälineistä on kyllä hyötyä metsästyksen kulun seurannassa ja tietojen / tilanteen välityksessä jahtiin osallistuville metsästäjille, mutta hirven kaadon suorittaa loppuvaiheessa metsästäjä oman harkinnan, annettujen ohjeiden ja omien aistien varassa.

Haapakosken MS:n hirviseurueen vuoden 2013 voutina voin omasta puolestani vipittömästi todeta, että seurueessa vallitsee hyvä henki ja tekemisen meininki niin, että tulevaisuuden haasteisiin pystytään tällä porukalla varmasti vastaamaan, mitä ikään ne sitten ovatkaan. Erityisen hieno asia on nuorten hirvimiesten esiinmarssi kaikilla hirvenmetsästyksen liittyvillä osa-alueilla.

Sattuu ja tapahtuu

Monta hauskaa tarinaa ja juttua liittyy Haapakoskenkin hirviporukan metsästyksen ja kun on iso porukka, niin satuuhan sitä ja tapahtuu.

Kuluneiden vuosien aikana on joskus porukan kesken väitelty siitä onko ns. haavahirvi mennyt ”järveen” vai mihin se yhtäkkiä katosi ja onpa niitä joskus etsitty seuraavana päivänä järvenselkiä soutelemalla. Näin tapahtui ainakin kerran, kun Äijönnevässä ammuttiin komeaa sonnia. Verta löytyi jäljiltä ja kun Hirvijärvi oli sula, todettiin jälkien perusteella hirven menneen Veteraanirannasta järveen. Jahtipäällikkö antoi päivän lopuksi komennon, että ”Huomenna ajomiehet ottavat sukelluslasit mukaan”. Niin vain kävi, että sonnia ei koskaan löydetty.

Vuoden 2013 hirvijahdin aikana sattui kaksikin tapausta, joissa saalishirvi noudettiin veneellä rantaan, kuten kuvasta näkyy eli ei ihan tavaton juttu, ei ainakaan vuonna 2013

Kalastamassa...

Vai pilkillä

Haapakosken hirviseurueen ja hirvitoimikunnan velvollisuudet

Haapakosken hirviseurueen käytössä on n. 17000 ha ala, jonka hirvikannasta sen tulee huolehtia niin, että se täyttää lain ja asetusten sekä riistanhoitopiirin määräykset, kuin myös maanomistajien taholta tulevat vaatimukset taimikkotuhojen minimoimiseksi.

Tässä suhteessa Lapualla on jo useamman vuoden ajan onnistuttu määrittelemään hirvenmetsästyksen tavoitteet / lupamäärät sellaisiksi, että niiden pohjalta suoitietu hirvikannan verotus on ollut kestäväällä pohjalla. Takavuosien lupamäärän heittäly n. 60 luvan huippumääristä aina alle 20 lupaan on ainakin tois-
taiseksi ollut taakse jäänyttä elämää ja kaadettujen hirvien määrä on pysynyt tasaisesti n. 35 – 40 haarukas-
sa.

Tulevat vuoden näyttävät mihin suuntaan hirvikannat Etelä-Pohjanmaalla / Lapualla kehittyvät, sillä ihan pelkästään ”meidän Haapakosken” hirvistä ei ole kyse, silloin kun metsästyskausi loka-marraskuussa taas lähtee käyntiin.

Jahtiseurue mallia 2010

Vuonna 2010 toteutettiin sitten pitkään haaveiltu asia eli otettiin porukasta oikein yhteiskuva.

Ja kuten kuvasta näkyy, niin porukassa löytyy sekä kokemusta, että nuorempaa verta ja eikä pidä unohtaa alarivissä olevia ”nuorisoketjua”, jotka toivottavasti tulevaisuudessa innostuvat hirvenmetsästyksestä ja jatkavat seurueen perinteitä.

Kunniapuheenjohtaja ja kunniajäseneet pohtivat jahdin kulkua

ILKKA 23.10.1979

HIRVIPORUKAN MOTTO

”Köysi kaulaan ohilaukauksesta”

Metsikkö kahahtaa. Tulee suuri lapiosarvinen uroshirviperässään nuppa. Harvennettuun männikköön tullessaan ne pyörähtävät ja kuulostelevat. Lähistöllä seisoo passimies Mikko Turja. Hänen liikkeensä ovat varmat: 8,2 kaliiperinen lennähtää poskelle ja sormi taittuu liipaisimelle. -- Klik, iskuri sanoo, mutta laukusta ei kuulu. Metsän valtias kuulee äänen. Nostaa korvat pystyyn kääntää hieman itseään. Mikko, vinha konkari hirven metsästyksessä, ei hermostu. Lataa aseensa äkkiä uudelleen ja laukaisee. Nyt pyssystä kajahtaa normaali ääni ja 50 metrin päässä ollut 12.piikkinen lysähtää kertalaakista.

Lapuan Ylikylässä Haapakosken metsästäjien 44 miehinen porukka on hirvijahdissa. Porukalla on 16 lupaa, joista puolet aikuisia ja puolet vasoja varten. Päivän saalis: 4 aikuista ja 3 vasikkaa.

Köysi repussa

Porukka kokoontuu aamulla kello 7 Koivusaloa Aunon talon juo. Todettuaan, että kahta lukuun ottamatta kaikki muut on paikalla. – Nyt ammutaan sitten kalkkia muita, mutta ei nuppaa. Sitäkin on lupa ampua, mikäli koira pysäyttää, sanoo puhuttelua pitävä jahtivouti Tapani Pikkusaari. Jahtivouti jakaa monistettuja karttalehtiä, joihin on piirretty suunnitellut ajoreitit ja passipaikat, -- Onhan jokaisella sitten köysi repussa, jotta ohilaukauksen sattuessa voi tehdä sen viimeisen tempun, veistelee Pikkusaari. Määrätään ajomiehet ja passimiehet. Jokaiselle osoitetaan oma palkka maastossa. Mitään kinaa ei pääse syntymään, vaan tarpeellinen määrä miehiä on tuota pikaa molemmissa porukoissa.

Kettu ja auto

Päivän ensimmäiset kaadot tapahtuvat jo kahdeksan maissa, vaikka ajomiehet lähtivät matkaan vasta 8:30. Suokon Pauli kaataa nimittäin auton ojaan ja Ulvilan Masa ei malta olla ampumatta viereiselle kannolle istumaan tullutta kettua. Ketun ampuminen tuntuu olevan aika paha virhe, sillä siitä Masa saa kuulla pitkin päivää ankaraa vinoilua niin jahtivoudilta kuin muiltakin metsästäjiltä.

Asetun jahtivoudin vanaveteen ja menemme passiin Hautakankaan kydölle. Ajomiehet lähtevät Kuortaneen rajalta ja ajavat tänne linjaa Muurahaiskytö – Hautakangas. Aiemmin on vuosikymmenet ajettu toisin päin, mutta se ei ole mielestäni ollut hyvä, sillä olemme monet kerrat ajaneet hirvet Kuortaneen puolelle. Nyt emme aio ajaa hirviä ”nokiottille” valistaa Pikkusaari

Puheenjohtajan kuudestaista

Puoli tuntia ajon alkamisesta kuuluvat ensimmäiset laukaukset ja heti perään kolme nopeaa. Tämä on merkki aikuisen kaatumisesta. Päivän mittaan selviää, että tuon kaadon on suorittanut seuran puheenjohtaja

taja Matti Perälä, jolle kaato oli uransa kuudestoista. Hän on ollut myös porukassa saman aikaa vuosissa. En ole ennen päässyt ampumaan näin läheltä. Siinä ei ollut täyteen 50 metriä. Koira sen pysäytti ja minulla oli helppo tehtävä ampua. Kaksi muuta pääsi karkuun, sanoo Perälä. Puolijoen Pentin karjalankarhukoira pysäyttää iltapäivällä vielä toisenkin hirven, jonka Vainionpään Onni ampuu. Koira on niin omansa puolesta, että ottaa jahtiporukkaan kuuluvaa nimismiestä Pentti Kangasviertä kädestä tämän mennessä tarkastelemaan Perälän ampumaa urosta.

Ei viinaa

Haapakosken porukka on hyvin kurinalainen ja täysin raitis hirviporukka. Nykyisin ei suvaita viinaa näissä touhuissa. Se on armoton lähtö kotiin, jos rikkomuksia tapahtuu, sanoo porukan vanhin Erkki Annalla. Hänen mukaan metsästyksen kuva on muuttunut täysin niiden lähes neljän vuosikymmenen aikana, jotka Annala on ollut hirven metsästyksessä mukana. Ennen oltiin kuin lammaslauma. Saatettiin olla ankarasti juovuksissa ja räiskiä sinne sun tänne. Onneksi vahingoista säästyttiin, toteaa Annala.

15.000 ha

Haapakosken metsästäjät ovat vuokranneet maita peräti 15.000 hehtaaria ja jäseniä seurassa on yli 200, joista hirviporukassa 44. Seuran jäseneksi pääsee, mikäli asuu seuran alueella tai vuokraa omistamaansa maata seuran käyttöön. Hirviporukkaan on mahdollisuus päästä kaikilla armeijan käyneillä jäsenillä, kunhan vaan suorittaa hirvenammuntakokeen. Poissa hirvenmetsästyksestä saa olla ainoastaan erittäin pätevän syyn takia. -- Tällaiseksi syyksi katsotaan omaisten hautajaiset, seuran edustus esim. koira kilpailut tai vakava sairaus Ennen oltiin poissa krapulan takia ja tultiin sitten lihoille teurastamolle. Tällainen ei tule enää kysymyksen, sanoo puheenjohtaja Perälä. Hirvenammuntakoetta Perälä pitää tarpeeksi vaikeana -- Se teettää joskus töitä liikaakin. Kyllähän koe sellaiselle on helppoa, joka käy usein radalla ampumassa mutta syrjässä asuville se saattaa tuottaa suuriakin vaikeuksia, totena Perälä.

Tonni lihaa

Päivän aikana suoritetaan kaksi ajoa. Aamupäivällä saadaan uros ja kolme vasaa. Iltapäivän saalis on puolestaan kaksi urosta ja naaras. Saaliin yhteispaino lihoissa ylittää 1.000 kilon rajan. Hirviä haapakoskelaisten alueella näyttää olevan runsaasti, sillä seitsemän ammutun lisäksi porukka havaitsee 5 muuta päätä ja haravoimamme alue on ainoastaan noin 2.000 hehtaaria.

Ja lopuksi juttu vuosien takaa: Kerran oli eräs metsästäjä ampunut jossain Ylikylän kallioilla hirveä jalkaan ja antanut hetken kuluttua armon laukausta. Myöhemmin, kun haettiin luodin jälkeä ei sitä löytynyt. Oli hirviraukka ilmeisesti kuollut säikähdykseen.

Kaikella ystävyydellä

Teksti ja kuvat

PENTTI ANTTILA

Tapahtumia hirvimetsällä: Kirjoittanut Hermann Sippola

Se ensimmäinen hirvi

Tosin se ensimmäinen hirvi jäi 1947 kaatamatta, mutta -49 oli kaksi lupaa. Puolet saatiin, josta mukana ollut Pentti Vuorenmaa kertoili.

Meitä oli vain kuusi miestä porukassa. Kuljettiin Ylikylän ja Hirvijärven välisiä maastoja yhdessä ja yksinkin. Viestiä annettiin huutamalla, jos joku kuuli. Oltiin vielä sulanmaan aikana Isoomaassa, kun Ojanperän Martti pääsi ampumaan uroshirviä noin 300 metriä Hirvijärvestä. Hirvi pakeni haavakkona järven suuntaan. Jälkiä seurattiin rantaan asti, mutta hirviä ei näkynyt. Sitten haettiin yhdestä talosta koira, joka myös seurasi jälkiä rantaan. Rannassa oli risuaita pitkälle järveen. Siinä asiaa ihmetellessä Paloniemen Jussi aprikoi, jotta tuolla aidan vieressä järvestä on jotain hirven sarvien näköistä. Niin otettiin rannasta lotja, ja menttiin katsomaan, niin siellähän se oli vedessä kuolleena. Ojanperän Heikki haki traktorin, jolla se vedettiin maihin ja pantiin kärryille. Sitten tultiin Haapakoskelle ja ajeltiin pitkin kylää näytellen saalista, ennekuin ruvettiin lahtaamaan. Näin se suurinpiirtein tapahtui, kertoili Pentti.

Hirvijahtia edelleen.

Edellä kerrotun jälkeen on hirvimetsällä oltu vuosittain. 1950-luvulla porukka oli pieni, koska siihen ei kovin innolla oltu mukaan lisää haluamassakaan. Metsästeltiin Ylikylän ja Hirvijärven välisillä alueilla. Usein hirviä

tuli Kuortaneelta patiskalaisten karkottamina, joista usein saatiin kaatoja. Mutta meni niitä sitten meiltäkin karkuun Nurmon puolelle, kertoili Pentti Vuoremaa. Saaliit paloiteltiin joskus metsässä, mutta myöhemmin Vainionpään portin alla Ylikylässä. Jako oli melko summittaista ja koko porukka pakkasi olemaan melko juovuksissa, koska peijaisia alettiin pitää jo kaatopaikalta lähtien.

Silloin tällöin miehiä eksyikin metsälle syystä tai toisesta, josta niitä sitten palaili joskus pyhäiltana kotiin päin. Kuitenkin joka vuosi saalista saatiin joko osa tai kaikki lupahirvet.

Ensimmäinen kaato

Vuonna 1960 Matti Perälä oli ensimmäistä kertaa mukana hirvijahdissa. Metsästys aloitettiin Pettuvuoresta. Matti huomasi passipaikalleen, kun puskat liikkui. Siellä hirvi söi koivun lehtiä. Masa tähtäsi ja ampui. Laukaus katkaisi selkärangan ja hirvi kaatui siihen paikkaan. Välittömästi siitä lähti tulemaan kaksi mullia kohti ja Masa ampui aivan ääreen toisen ja hieman kauemmas toisen. Näin oli luvat sillä kertaa käytetty. Annalan Eka vähän moitti Mattia, kun mullit oli sen mielestä liian pieniä. Kuitenkin piti peijaiset panna pystyyn välittömästi. Viinaa kun ei ollut, niin sitä lähdettiin hakemaan Seinäjoelta, jossa miehet olivat jo ovelta, kun niitä avattiin kymmeneltä siihen aikaan. Tämäkin jahti meni eri vaiheihin niin pitkäksi, että joskus keskiyöllä viimeiset palailivat kotiinsa.

Ula

1960-luvulla sai hirvenmetsästyksessä käyttää ajavaa koiraa. Niilo Vuorelan toimesta seuralle hankittiin ajokoiria, joka ajoi hirviä. Koiran ohjaajina toimivat Raimo ja Risto Vuorela. Yleensä miehet menivät passiin Kuortaneen rajalle sekä muihinkin kulkupaikkoihin. Ula etsi hirviä, ja kun löytyi, niin ajo pelasi, jos hirvet lähtivät matkaan. Tarvittaessa koiran ohjaajat karkottivat hirvet. Näin monta kertaa hirvi tuli kaadetuksi ajosta. Ajan oloon Ulan ääni tuli niin käheäksi, ettei se oikein kuulunut. Sitten tuli laki, joka kielsi koiralla ajattamisen. Se sallittiin vain sellaisilla koirilla, jonka säkäkorkeus on enintään 28 cm. Tämä kielto on edelleen voimassa ajavaa koiraa käytettäessä.

Näin tästä lähtien hirvenmetsästys suoritettiin miesajona passiin päin. Nykyisin käytetään lähes aina pysäyttäviä hirvikoiria, joita seuran jäsenillä on riittävästi

Alkoholi

Väkevien käyttöön tuli 1970-luvulla jopa ehdoton kielto metsästyksen yhteydessä. Tästä piti eritoten Wille Kuusisaari tiukasti kiinni, ja joskus jopa omin valtuuksin pani miehiä kotiin kesken jahdin, vaikka virallisesti asiasta oli vastuussa jahtipäällikkö.

Hirviporukassa oli tuolloin mukana ja aina 90-luvulle saakka nimismies Pentti Kangasvieri. Kerran Pentti hyväntahtoisesti esitti Järviluoman Kalevalle, joka oli pikku tuiskeessa vielä sunnuntainakin: "Anna nyt Kaleva se pysy minulle, ettei tässä tuu mitään kummempia juttuja." Kaleva iloisena vastasi: "Joo ota vaan. Sitä onkin nyt mukavampi kantaa kun Kuusisaari otti siitä jo aamulla lukon pois."

Kiven jako

Kerran ajettiin miehissä Pitkältämäeltä Lepistöön päin. Kuljettiin pääosin rajoja pitkin. Minun vieressäni ajoi Hoskosen Jukka. Ehdittyämme noin puoleen väliin, Jukka ampui. Kun tapausta ryhdyttiin tutkimaan, niin hirviä ei löytynyt mistään, vaikka niin laukauksen kuulleet kuin Jukkakin esitti, että kyllä se varmasti otti. Kaikki kyseiset paikat kun tutkittiin, niin jopa varmuudella todettiin, että Jukka oli ampunut ojan penkassa olevaa melkoisen kokoista kiveä, jossa myös oli osumajälki. Tähän Jukka välittömästi totesi: "Kivi Kontolan murskalle ja jako tiistaina". Komennon kuulutti vielä koko porukalle jahtipäällikkönä toiminut Tapani Pikkusaari ja juttua on kerrottu jo yli 20 vuotta ja aina sille nauretaan. Kyllähän Jukka joskus sitten totesi kuultuaan jutun parikymmentä kertaa, että huonompihermoinen mies, kuin hän oli, olisi jo käskenyt unohtaa koko asian.

Hirvi passipaikan ohi

On muutamia tapauksia, kun hirvi on kulkenut passimiehen ohi hyvinkin läheltä. 60-luvulla entinen haapakoskelainen Matti Peltola toimi Helsingissä autokoulun opettajana. Vuorelan Niilo järjesti asian niin, että Matti pääsi seuraamme jäseneksi ja hirviporukkaan. Tästä kiitollisena toi Peltola Niilolle palkkiona wiskipullon vuosittain. Kun menttiin passiin, niin Niilo sanoi menevänsä useat kerrat niinsanotulle Vinkkelitolopalle. Istui siellä koko päivän wiskipullon kanssa. Eikä turhaan, sillä usein hirvet menivät juuri sinne, joista Niilo sai ammuttuakin hirven. Kerran oli kuitenkin hirvi mennyt aivan Niilon selän takaa, jota Niilo ei ollut huomannut. Tämän oli tutkinut Pikkusaaren Tapani pitäen siitä sitten omat juhlapuheet. Kerran

Reinilän Pasi Ylikylässä seurasi lumikelillä hirven jälkiä, jossa hänen koiransa kulki hirven mukana. Kun tuli Fossin Heikki -vinaan tielle, niin totesi, että täällä on hirvi mennyt tien yli ja vieressä on jonkun reppujakkara. Asia oli niin, että Rajalan Matti oli mennyt henkilökohtaiselle tarpeelleen pusikkoon todeten tähän: "En minä nyt reppuni päälle paskanna."

11. Riistalaskennat

Laatinut Hermann Sippola 2014

Hirvilaskenta

Ensimmäinen hirvenkaatolupa seuraa tuli 1947, joka jäi kaatamatta. Seuraavana vuonna ei anottu, mutta 1949 saadusta kahden hirven luvasta toinen onnistuttiin saamaan. Tämä oli ensimmäinen hirvenkaato seurassa. Tämän uroshirven kaataja oli Martti Ojanperä., josta on kuva edellisessä lehdessämme. 1950 ei anottu lainkaan, mutta siitä lähtien on hirviä metsästetty joka vuosi. Arviot hirvikannasta tehtiin "mutu" tuntumalla. Kaatoilmoituksiin tuli merkitä arvioitu jäävä kanta, joka oli pohja uudelle hakemukselle. Nyt todettiin, että kanta lisääntyi jatkuvasti, ja täten v. 1962 suoritettiin ensimmäinen jälkilaskenta. Tulokseksi saatiin 42 hirveä seuran alueella. Tällä tiedolla mentiin muutama vuosi. Mutta 1967 suoritettiin seuran ensimmäinen lentolaskenta. 1970-luvulla suoritettiin muutamia kertoja myös lentolaskentaa sekä muutamana vuonna jälkilaskenta. Tulokset hämmästyttivät siinä suhteessa, että tulos molemmin menetelmin antoi lähes saman tuloksen. Täten kallista lentolaskennasta on luovuttu. 1980-luvulla käyttöön tullut RKTL:n havaintokortti ja hirviseurueen tekemä kanta-arvio ovat antaneet riittävän tiedon jäävästä kannasta, jonka pohjalta seuraava lupahakemus tehdään. Lisäksi otetaan huomioon koko Lapuan Riistanhoitoyhdistyksen alueelle jäänyt hirvikanta, sillä Lapualaiset seurat ovat kaikki nykyisin seurojen yhteisluvassa. Seurassa toimii nykyisin hirvitoimikunta, jonka tehtävänä on tehdä arviot hirvikannasta, joka pohjaa havaintokorttiin ja kanta-arvioon metsästyksen yhteydessä tehtyyn laskentaan.

Sellainen piirre on havaittavissa, että kun kanta pienenee, niin arvio on ylimitoitettu. Ja kun taas kanta vahvistuu, niin arviot ovat alakantissa. Seuran historiassa on kahteen kertaan käynyt niin, että lupamäärää on voimakkaasti jouduttu pudottamaan, kun on yliarvioitu jäävä kanta. Ei ole esimerkiksi huomioitu sitä, että hirviä muuttaa alueelta pois, vaan on ilmoitettu se kanta, joka alueella olisi ilman muuttoa. Ei ole huomioitu, että seuran alueella on vähän varsinaisia hirvien talvehtimisalueita. Hirvilaskennassa tehdään valtakunnallisia uudistuksia ja uudistetaan mm. hirvitalousalueet. Samalla laskentaa monipuolistetaan ja on jo monipuolistettu ja esimerkiksi seuran ilmoittama alueelle jäävä kanta on vain yksi vaikuttava tekijä, eikä se ole edes erityisen merkittävä.

Metsäkauris- ja peuralaskenta

Metsäkauriista ja valkohäntäpeurasta on seuran alueella ollut havaintoja ainakin 1970-luvulla. Havainnot ovat olleet lähinnä jälkihavaintoja, mutta myös muutama näköhavainto on saatu. Mm 1995 oli kahden metsäkauriin näköhavainto Vuorenkallion kupeessa. Tämän tiedon pohjalta riistapäällikkö Jukka Bisi tiedusteli, olisiko seura valmis ottamaan siirtoistutuksena muutamia metsäkauriita. Tähän suostuttiin, ja 1997 siirrettiin Riistanhoitopiiriin kustannuksella Yli-Torniosta kolme urosta ja viisi naarasta, jotka vapautettiin Sippolanmäen maastoon. Tämä siirtoistutus elvytti varsin nopeasti kantaa seuran ja koko Lapuan alueella. Täten jo 1999 metsästettiin muutama metsäkauris jahtiseurueen toimesta. Kanta-arvio on tehty vuosittain toimikunnan puitteissa sekä metsäkauriista että valkohäntäpeurasta. Tällöin kartoitetaan eri alueitten arviot ja ne yhdistämällä saadaan kannan kokonaismäärä arvioiduksi. Perusteena on metsästys ja alueella tehdyt havainnot. Nämä ilmoitetaan myös RKTL:n havaintokortille, joka antaa niistä tietokantaan perustuvan arvion.

Vesilintulaskenta

Vesilintujen laskenta tehdään RKTL:n ohjeitten mukaan seuraavasti. Kohteet valitaan vesialueesta (yleensä yksi tai kaksi kohtaa). Seuramme alueella kohteita ovat Hirvijärven altaalla kaksi, Tiisijärvi, Vähäjärvi ja Rasvalampi kussakin yksi kohde. Toukokuun alussa ja lopussa tehdään kanta-arvio, jolloin lasketaan kohteessa kiikarilla nähdyt vesilinnut 15 minuutin aikana. Heinäkuulla käydään laskemassa samoista

paikoista nähdyt poikueet sekä poikuekoot. Nämä tiedot lähetetään sitten RKT:lle. Tätä laskentaa on tehty 1989 vuodesta lähtien.

Riistakolmiolaskenta

Ennen vuotta 1989 tehtiin metsäkanalintujen kanta-arvioita reittilaskentamenetelmällä. Tällöin kuljettiin vuosittain elokuun alussa sama reitti kolme henkilöä rinnan 20 m:n etäisyydellä toisistaan, jolloin koko arvion leveydeksi tuli 60 m. Matka tuli olla noin 10 km. Havainnot tehtiin metsäkanalinnuista sekä poikueista. Seuran toimesta reitti oli Ylikylässä lähtien Hautakankaalta kämpän ohi Peränevan niemeen, edelleen Muurahaiskytö ja Hautakangas. Reitin vetäjänä toimi Onni Vainionpää. Muina laskijoina ovat olleet Tarmo Kauppila, Hermann Sippola sekä seuramme jäseniä Ylikylästä. Tätä reittiä laskettiin 1970-luvulta alkaen. Toinen reitti kulki Lepistön kydön ympäri metsiä pitkin. Laskijoina toimivat mm. Mauno Salo ja joskus Esko Karhu ja Heikki Alakarhu.

Vuonna 1989 RKT:n riistantutkimusprofessori FT Harto Lindén kehitti riistakolmiolaskennan. Laskentareitti on kartalle merkitty tasasivuinen kolmio, jossa sivun pituus on 4 km. Koko pituudeksi tulee siis 12 km, joka myös lasketaan kolmen henkilön rintamassa 60 metrin leveydeltä elokuun alussa. Laskenta-alaksi tulee tällöin 72 ha. Seuramme alueella on Kolistajan kolmio ja Ylikylän kolmio. Koko Suomessa kolmiota on n. 1000 kpl. Seuran kolmiot on merkitty siten, että ne voidaan katkoa tien ylityksillä kolmeen osaan. Näin kesälaskentaan tarvitaan 9 henkilöä. Laskennassa kirjataan havainnot kanalinnuista kuten reittilaskennassakin oli tehty. Samoin kirjataan reitin ulkopuoliset havainnot. Tuloksia käytetään jo saman syksyn metsästystä määriteltäessä seuran kesäkokouksessa.

Talvella lasketaan samat reitit jälkien perusteella. Laskennassa kirjataan vuorokauden aikana reitille ilmaantuneet jäljet kuvan 45 esimerkin mukaan.

Päivä: 19/1
 Laskenta-aika: 12:30 - 15:30
 Lämpötila aamulla: -2 °C klo 8:00 ja laskennan aikana: -3 °C Tuuli: tyyni / heikko / kohtalainen
 Laskettavat jäljet: jätet: metsäjänis eli jänis, rusakko, orava, läbi-orava, majava, piisari, susi, kettu, naali, supikoira, karhu, kääpä, lumikko, minkki, hiltti, näätä, ahma, mäykä, saakko, örs, vilttiä, valkohintajänne, hirvi, metsäpeura, metsäkuoris
 nähdyt: metsä, teeri, pyy, riekko, pohoppy, lasaari, kanahaukka, korppi

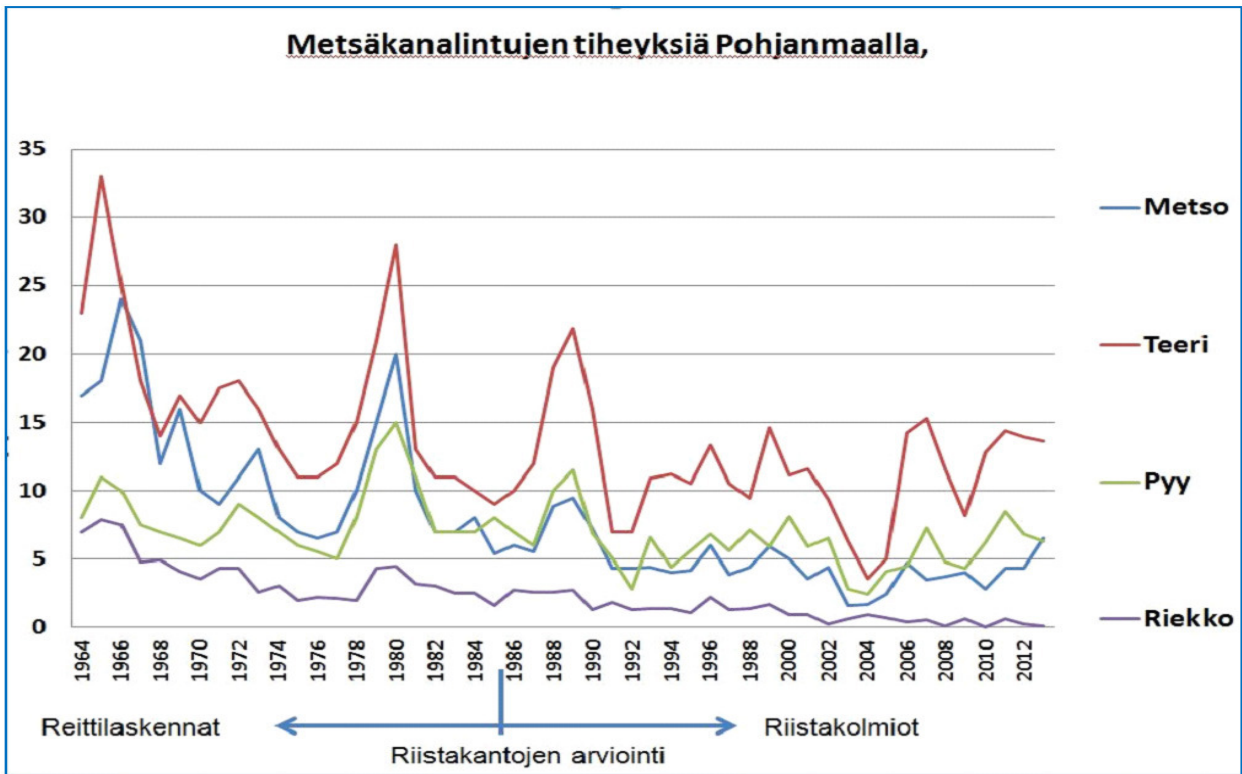
Laji ja lukumäärä	Laji ja lukumäärä	Laji ja lukumäärä
1. Jänis 1	21. Jänis 3	41. Kettu 1
2. Kettu 1	22. Kettu 1	42. Ruokkol
3. Jänis 2	23. Hirvi 3+1	43. Kauris 2
4. Jänis 2	24. Jänis 1	44. Orava 1+1
5. Hirvi 1	25. Kettu 1+1	45. Lumikko 1
6. Kettu 1	26. Jänis 1	46. Jänis 1
7. Jänis 1	27. Kanahaukka 1	47. Näätä 1
8. Jänis 1	28. Kettu 1	48. Kettu 1
9. Kettu 1	29. Kääpä 1	49.
10. Supikoira 2	30. Kettu 1+1	50.
11. Kettu 1	31. Jänis 2	51.
12. Supikoira 2	32. Kettu 1	52.
13. Supikoira 2	33. Kettu 1	53.
14. Hirvi 1	34. Jänis 1	54.
15. Hirvi 1	35. Jänis 1	55.
16. Jänis 1	36. Kettu 1	56.
17. Korppi 2	37. H. ahki 1	57.
18. Teeri 4	38. Hiltti 1	58.
19. Hirvi 1	39. Kettu 1+1	59.
20. Orava 1	40. Jänis 2	60.

Kuva 45 Riistakolmion osa 2013 ja havainnot

Yleensä on pystytty laskemaan jäljet edellisen lumisateen jälkeen vrk:n kuluttua. Muuten tulisi edellisenä päivänä harjata jäljet pois, ja seuraavana päivänä laskea ilmaantuneet jäljet. Talvilaskenta on tehty myös kolmessa osassa. Näin laskentaan kuluu aikaa noin kaksi tuntia.

Riistakolmioiden tulokset ilmoitetaan Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle, jossa tehdään laskelmat laskentojen havaintojen perusteella. Yksi kolmio ei ratkaise esimerkiksi lintutiheyksiä, vaan paikan lintutiheys annetaan huomioiden pienemmällä osuudella kaikkien kolmioiden tulokset aina 50 km etäisyydelle saakka. Esimerkiksi koko Riistakeskus Pohjanmaan alueella on tehty pitkään seurantaa, aluksi siis riistan reittiarvioina ja myöhemmin, vuodesta -89 riistakolmioiden avulla.

Allaolevassa kuvassa Pohjanmaan kanalintutiheyksien vaihtelu alkaen vuodesta -64, vasemmalla tiheys yksilö/km².

Peltokolmiolaskenta

Peltokolmiolaskentaan on ryhdytty 2005, joka suoritetaan vain talvilaskentana. Siinä on kolmion sivu 2 km, eli reitti yhteensä 6 km. Tämä laskenta suoritetaan samoin perustein talvilaskentana kuten edellinenkin. Paikka valitaan kartalta siten, että siinä on noin puolet metsää ja peltoa. Tässäkin lasketaan vuorokauden aikana reitin ylittävät eläinten jäljet. Samalla kirjataan reitin ulkopuoliset näköhavainnot.

Seuran alueella on ns. Hirsinevan peltokolmio. Reitti kulkee Erkkilän kohdasta Lapuanjoen rannasta voimalinjaa pitkin Viitalan laskuun, siitä Hirsinevan läpi Keltamäelle ja täältä Vuorenkallion ohi jokirantaan. Reitin voi suurimmaksi osaksi kulkea moottorikelkalla, joten jalan kuljettavaa matkaa tulee vain muutama sata metriä. Riittävän lumen aikana laskennan ehtii tehdä tunnissa.

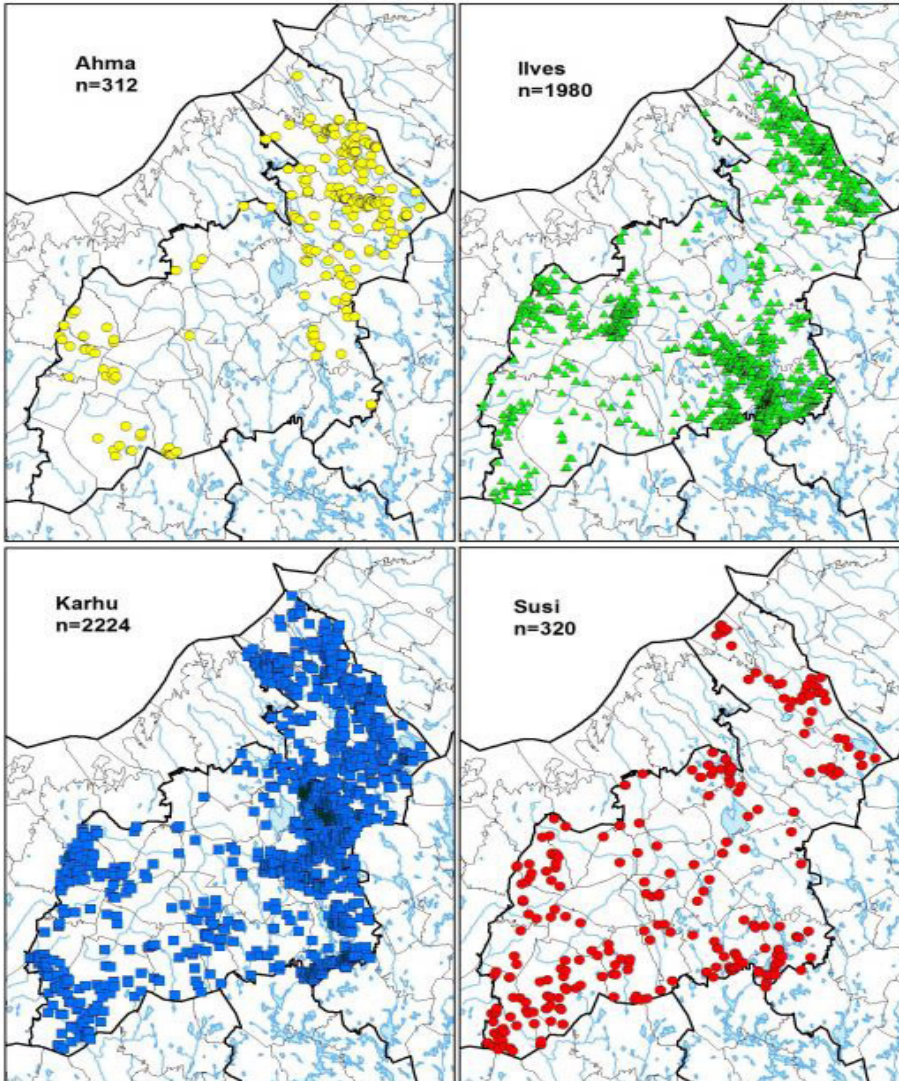

Peltokolmio 2013 ja havainnot

Kolmiolaskentaan osallistuu vuosittain Suomessa noin 8000 vapaaehtoista metsästyksen harrastajaa. FT Harto Lindén palkittiin elokuussa 2013 Brysselissä IUG Biologists Award palkinnolla riistakolmiolaskennan kehittäjänä, jota kuvattiin Euroopan parhaaksi laskentajärjestelmäksi. Palkinto jaettiin tällöin ensimmäisen kerran. Olen ollut reittilaskennassa mukana vetäjänä ja laskijana 1980-luvulta alkaen. Varsinkin kesälaskenta antaa mieluisan tunteen metsästyskauden alkamiselle. Talvilaskenta taas päätää tavallaan metsästyskauden. Suosittelen kernaasti jäseniä ilmoittamaan halukkuudesta päästä mukaan laskentaryhmiin.

Suurpetohavainnointi

Kuvassa suurpetohavainnot Pohjanmaalla 2012

Susi, karhu, ilves ja ahma kuuluvat niihin suurpetoihin, joista on tehty merkinnät sekä jälkien että näköhavaintojen pohjalta. Usein jälkihavainto käydään toteamassa paikan päällä, mikäli se mm. säitten takia on mahdollista. Aikaisemmin ne kirjattiin Riistanhoitoyhdistyksen toimesta vuoden aikana saatujen havaintojen perusteella, jotka sitten ilmoitettiin RKTL:lle kerran vuodessa. Tehtävää hoiti Lapualla Rhy:n toiminnanohjaaja. Tällä systeemillä toimittuna tiedot kulkivat julkaistavaan muotoon puolesta vuodesta vuoteen jälkikädessä.

Niinpä RKTL kehitti "Tassu-ohjelman", jossa havainnon voi kirjata kartalle välittömästi reaaliajassa paikkaan, jossa havainto on

tehty. Systemi otettiin käyttöön 1.9.2009. Ohjelmalle pääsevät kirjautumaan Rhy:n Riistanhoitopiirille ilmoittamat henkilöt, jotka saavat sitten asiaan kuuluvat tunnukset. Kyseiset henkilöt voivat tehdä merkinnän saadusta havainnosta missä päin Suomea tahansa. Myöskin näillä on mahdollisuus seurata koko tasavallan havaintotilannetta. Haapakosken metsästäjistä käyttäjätunnuksen omaavat: Hannu Karhu, Hermann Sippola ja Pasi Reinilä. Tietenkin Rhy:n toiminnanohjaaja Jarkko Posti on käytettävissä, ja hänelle voi myös havainnot ilmoittaa.

Havaintoja voi käydä toteamassa netistä seuraavasti: www.rctl.fi; [Suuspedot](#); [Suurpetohavainnot](#); [Petoyhdyshenkilöiden ilmoittamat havainnot](#); [Pohjanmaa](#), jossa näkyy kirjaukset tällä hetkellä vuosilta PO2004-PO2012.

12. Dreeveritoiminta

Laatinut Henna Pohjanoksa 1994 ja Jyrki Vierula 2014.

Dreeverien historia lyhyesti

Sodan jälkeen vuonna 1945 aloitettiin Ruotsissa paljon varoja vaatinut siitostyö, jonka yhteydessä luotiin mustamanttelinen dreeveri. Kun koira oli saanut runsaasti jalansijaa Ruotsissa, ristittiin se siellä vuonna

1947 dreeveriksi ja rekisteröitiin itsenäisenä kansainvälisenä rotuna vuonna 1952, jolloin myös Suomeen tuotiin ensimmäinen dreeveri. Pohjanmaalle dreeveri tuli vuonna 1959, kun Olavi Laiho hankki itselleen narttupennun Ruotsista. Ajokoiramiehet nauroivat tälle "otukselle" Seinäjoen näyttelyissä 1960 ja sanoivat tämän olevan herrain koira, joka repussa viedään metsään ja päästetään suoraan jäniksen perään. He epäilivät koiran juuttuvan lumeen ja uupuvan jo ennen jäniksen jalkeille saantia. Mutta dreeverihän on järjestelmällinen ja sillä on hyvä riistan etsimis- ja löytämiskyky, peräänantamaton metsästysinto kaikissa olosuhteissa, rauhallinen ja sujuva ajotapa kuuluvalla monisointuisella haukulla, joka kertoo minkälainen yhteys ajettavaan on. Nain sanotaan dreeverijalostuksen ohjesäännössä.

Kuvassa Pentti Puolijoki koiriensa Joiku II ja Ritan kanssa.

Dreeveritoiminta metsästysseuran alueella

Dreeveritoiminta alkoi Haapakoskella vuonna 1974, jolloin järjestettiin ensimmäiset ajokokeet Lakaluomalla. Kokeisiin otti osaa 6 koiraa. Ylituomarina toimi Eino Latvala. Lapualaiskoirien tulokset olivat seuraavat: NAPU voittajaluokan 1. palkinto omistaja Sakari Tattari KIRI avoimen luokan 1. palkinto omistaja Paavo Luoma-aho Dreeveritoiminnan alullepanija oli Sakari Tattari, joka 1975 esitti Lapuan Metsästäjät r.y:n johdokunnalle seuraavaa: "Ystävällisesti haluaisin esittää seuraavaa, koska seuramme alueella on pienajokoira ja nimen omaan dreeverikanta huomattava sekä määrällisesti että laadullisesti. Toivoisin, että seuran sisälle voitaisiin valita dreeverijaosto; tuollainen 6+1 olisi ehkä käyttökelpoinen kokoonpano. Tänäkin vuonna tarvittaisiin kovasti ko. jaostoa. Mm. kennelpiiri on ajatellut, että dreeverien PM- jokie on Lapualla ja että Lapuan Metsästäjät järjestäisi ko. kilpailun 26.10.1975 Tuomarikoulutusta täytyisi vielä lisätä ja kaikenlainen koekilpailu ja valistustyö tehtävä. (Mm. vuonna 1974 E-P:n kennelpiirin ajomestaruuden voitti Sakari Tattarin NAPU.

Seinäjoen alueen dreeverikerhon mestaruuden voitti Paavo Luoma-ahon KIRI. KIRI kilpaili itsensä käyttöväliksi kuluneen kauden aikana.) Mikäli olette samaa mieltä, esittänette yleiselle kokoukselle dreeverijaoston nimeämisen. (Esitän dreeverijaostoon seuraavia: Paavo Luoma-aho, Antti Latvala, Leevi Viita, Heikki Iso-luoma, Seppo Paavola, Veikko Kuisti ja Sakari Tattari puh.joht.) Valitettavasti en todennäköisesti voi olla tänään kokouksessa läsnä, koska näytti siltä, että joudun kättilöksi koiralleni. Tulen kyllä, jos vain pääsen."

Ensimmäinen dreeveri Haapakosken alueella oli Paavo Luoma-ahon KIRI, joka syntyi 70-luvun alkupuolella. Lapuan Metsästäjät r.y., Antti Latvalan johdolla liittyi Suomen Dreeverijärjestön yhdistykseksi 70-luvun loppupuolella. Vuonna 1975 dreeveri SM-kilpailut olivat Sodankylässä, joissa KIRI sijoittui kuudenneksi. 6.12.1975 järjestettiin Suomen Dreeverijärjestön 20-vuotisjuhla Lapualla ja seuraavana päivänä Suomi Ruotsi maottelu kokoontumispaikkana Haapakosken nuorisoseura. Kyseisenä vuonna päätettiin myös perustaa dreeveritoimikunta. Toimintakertomuksessa kerrottiin seuraavaa: Jaostoon ovat kuuluneet Sakari Tattari, Seppo Paavola, Leevi Viita, Paavo Luoma-aho, Antti Latvala. Dreeverien metsästyskoetuomarikortin ovat suorittaneet Jaakko Luoma-aho, Mauri Kuisti, Tapio Kalliokoski, Antti Panula, Veikko Kuisti, Leevi Viita, Seppo Paavola ja Sakari Tattari, jotka ovat kaikki toimineet kertomusvuonna lukuisia kertoja tuomari-

tehtävissä. Jaoston jäsenet ovat kilpailleet myös omilla koirillaan ahkerasti niin käyttö- kuin ulkomuotokeissa ja voi sanoa, että hienolla menestyksellä, sillä Sakari Tattarin omistama dreeverinarttu NAPU saavutti kaksoisvalion arvon. KIRI oli SM-ajokokeissa kuudes ja E-P:n kennelpiirin mestaruusajoissa toinen. NAPU voitti Pohjanaan dreeverikerhon mestaruuden

Lokakuun 26. päivänä järjesti jaosto Lakaluoma keskuspaikkana E-P:n kennelpiirin mestaruusajot. Joulukuun 7 päivänä oli jaosto Suomi-Ruotsi dreeverien ajokoe maaottelun paikallisena järjestäjänä. Kokeiden keskuspaikka Hotelli Lapua. Kilpailumaastot olivat kaikki Lapualla, joihin kilpailuun osallistuneet olivat erittäin tyytyväisiä. Varsinkin Ruotsin joukkue oli haltioissaan mainioista koealueista, joissa riistaa esiintyi hyvin ja maastot olivat koirille sopivia.

Tuomarikurssit järjestimme Urheiluhallilla 5.9.1975, joissa oli kymmenen osanottajaa.

SM-kilpailut pidettiin Lapuan Haapakoskella 1976. Kokeisiin otti osaa 19 koiraa. Sakari Tattarin NAPU ajoi avoimen luokan ykkösen ja Paavo Luoma-ahon KIRI voittajaluokan kakkosen lauantaina. Sunnuntaina NAPU ajoi myös avoimen luokan ykkösen ja KIRI voittaja luokan ykkösen. NAPU saavutti myös kaksoisvalion arvon kyseisenä vuonna. Käyttövalio KIRI sijoittui maaottelussa kolmanneksi.

NAPU sijoittui kuudenneksi SM-kilpailuissa Kouvolassa ja neljänneksi Suomi-Ruotsi maaottelussa.

Dreeveritoimikuntaan kuuluivat 1977-1978 Sakari Tattari, Antti Latvala, Pentti Puolijoki, Leevi Viita, Heikki Isoluoma ja Veikko Kuisti. Sakari Tattari kuului Suomen Dreeverijärjestön hallitukseen vuodesta 1977 lähtien vuoteen 1987 asti. Hän toimi järjestön sihteerinä ja tehtäviin kuului myös lehden teko. Haapakoskella järjestettiin ajokokeet, joissa ylituomarina toimi Jussi Mäkynen. Sakari Tattarin KVA JOPI saavutti avoimen luokan 1. palkinnon ja Pentti Puolijoen JOIKU II avoimen luokan 2. palkinnon.

1980 Lapualla järjestettiin dreeverien suurkatselmus. Järjestäjinä toimivat Suomen Dreeverijärjestö ja Haapakosken Metsästäjät. Näyttelyissä oli yhteensä 115 koiraa, joista dreevereitä 36. Lapualaiskoirien tulokset olivat seuraavat: Sakari Tattarin omistama SULTAN sai NUO 1 ja NUK 3. Hannu Tattarin omistama PEPI NUO Leevi Viidan VIINO NUO 1. Sakari Tattarin RITA NUO 1 ja NAPU sai VAL 2. VET 2. KÄY 3. EKL 1. KUPI Näyttelyn kauneimmaksi valittiin SF K&MVA PELLA omistaja Seppo Lampi, Kuortane.

Etelä-Pohjanmaan kennelpiirin dreeverien mestaruuskokeet järjestettiin Haapakoskella 7.11.1981. Sakari Tattarin RITA saavutti voittaja luokan 1. palkinnon sijoittuen kisassa toiseksi. RITA sai myös kiertopalkinnon, Vähäniityn Torven, Suomen Dreeverijärjestön vuosikokouksessa, joka annettiin parhaalle alle 3-vuotiaalle koiralle. Dreeverilehdessä oli luettelo dreevereistä, jotka olivat syntyneet 1971 tai sen jälkeen sekä saavuttaneet käyttövalion arvon 1980 loppuun mennessä ja luettelosta löytyi sijalta 12 KIRI, jolla oli ajokoekertoja yhteensä kolmetoista ja joista voittajaluokan 1. palkintoja 7 kpl sekä sijalta 27 NAPU, jolla ajokoekertoja oli 31 ja niistä voittajaluokan 1. palkintoja 8 kpl.

Dreeveripäivät ja samalla tuomarikurssit pidettiin metsästysmajalla 31.8. 1984

Sakari Tattari kirjoitti dreeverilehdessä nro 4/84 NAPUn kuoltua seuraavaa: "Koekäynneistä kirkkaimmaksi jäi käynti Ruotsin Laganissa 1976. Siellä NAPU todella loisti ajaen kokeissa 2x90 min ja 360 min klo 8.00-15.00 välisenä aikana tuloksen, johon oli ennen NAPUa yltänyt vain kaksi dreeveriä, eikä ole tietävästi vieläkään joukko kasvanut. SM-kilpailuihin NAPU otti osaa kuusi kertaa ja ajoi yhteensä 15 kertaa voittaja luokan 1. palkinnon." Metsästäjäliiton hopeinen ansiomerkki myönnettiin Sakari Tattarille, Pentti Puolijoelle ja Antti Latvalalle. Metso-merkin sai Paavo Luoma-aho.

1985 Pentti Puolijoen omistama uros ROLLE saavutti kaksi CACIBia ja RO-Pia Helsingin Messukeskuksessa ja useita ryhmäkilpailuja pienemmissä näyttelyissä. Maaliskuussa 1987 ROLLE kuoli liikenneonnettomuudessa ehtimättä tulla valioksi.

1980-luvun lopusta alkaen dreeveritoiminta on ollut melko hiljaista metsästysseuran alueella.

Sakari Tattarin lahjoittaman kiertopalkinnon sai Henna Puolijoen omistama käyttövalio PIMU metsästyskausina 1988-1991. 1990 KVA PIMU oli SM-kilpailuissa viides.

PIMUn pentu PAMELA saavutti yhteensä 8 SERTiä, joista ensimmäinen tuli 12.8.1990 sekä muista näyttelyistä 2 CACIBia ja 4 ROPia. Dreeveritanssit järjestettiin Haapakosken nuorisoseuralla 28.4.90 ja musiikista vastasi Panama-yhtye. Tauolla seuran omat soittajat eli Mauri Laurila ja Henna Puolijoki tanssivat yleisöä. Pentti Puolijoki valittiin Pohjanmaan dreeverikerhon johtokuntaan jatkaen seuraavan vuoden rahastonhoitajana Henna Puolijoen toimiessa seuran sihteerinä. PAMELAN isä SF K&MVA, MV-91, KANS MVA GUTEÖNS MIKO omistaja Martin Backlund, Vaasa, saavutti Saksan maailmannäyttelyssä maailmanmestaruuden.

Vuonna 1992 KVA PIMU Sijoittui kolmanneksi PM -ja kerhonmestaruuskilpailuissa. PAMELA kuoli liikenne-onnettomuudessa ehtimättä tulla valioksi koetuloksen puuttuessa.

Dreeverit esittäytyvät näyttelykehässä

Koiran kymmenen pyyntöä ihmiselle

Elämäni kestää ehkä kymmenen, kaksitoista vuotta. Jokainen ero Sinusta merkitsee minulle kärsimystä. Ajattele tätä ennenkuin hankit minut. Anna minulle aikaa käsittää mitä vaadit minulta. Isäntäni, älä anna minun pettyä, istuta luottamusta siitä elän.

Jos et ole minuun tyytyväinen, älä ole kauan vihainen minulle, äläkä sulje minua sisään rangaistukseksi, sillä Sinulla on työsi, **huvisi ja ystäväsi - minulla on vain Sinut. Puhu** joskus kanssani. Vaikka en täysin ymmärrä sanojesi merkitystä, niin ymmärrän - joka solullani - äänesi sävyn, joka puoleeni kääntyy. Tiedä, isäntäni, miten minua kohtaan käyttäydyt - sitä en unohda koskaan. Pyydän, harkitse, ennen kuin lyöt minua. Leukanit voisivat satuttaa Sinua ja murskata kätesi pienet luut - mutta en koskaan halua käyttää niitä tähän. Ennen kuin haukut minua työssäni haluttomaksi, vastahakoiseksi tai laiskaksi, ajattele: ehkä sopimaton ruoka kiusaa minua, ehkä olin pakotettu olemaan liian kauan auringossa tai kuumassa autossa, tai saattaahan minulla olla murtunut sydän. Isäntäni, huolehdi minusta, kun tulen vanhaksi - myös Sinä tulet kerran olemaan vanha. Rakas isäntäni: Kulje jokainen vaikea matka kanssani. Älä koskaan sano: "En voi sellaista nähdä" tai "Sen on tapahduttava poissaollessani". Minulle on kaikki helpompaa Sinun kanssasi - myös viimeinen matkani. Kiitos.

Dreeverilehti 3/1975

Tauon paikka

Pentti Puolijoen dreeverimuistelmia

Elettiin 1970-luvun alkupuolta, kun tuli aika luopua suomenajokoirasta sen sairastuttua. Pentillä oli ollut jo pidempään haaveena pienikokoinen ajava koira. Kun hän tapasi Rintamäen Väinön ja kertoi haaveestaan, sanoi Väinö, että minulla on koira sinulle! Niin sovittiin, että lähdetään kokeilemaan koiraa metsään. Koira oli jo toimiva jäniksenajuri ja niin Pentti päätti ostaa Joiku II itselleen. Joiku II kanssa Pentti kilpaili kokeissa ja näyttelyissä. Vuonna 1977 Joikusta tuli Suomen muotovalio.

Vuonna 1983 syntyi Lampin Sepon omistamalle Viking Jessimanille Kuortaneelle pennut ja sieltä Pentti osti Rolle -nimisen uroksen. Rollen kanssa Pentti kilpaili myös kokeissa ja näyttelyissä. Rolle astui kolme narttua

ja näin tytär Henna sai ensimmäisen oman koiransa Pimun vuonna 1986. Pimulla tehtiin kahdet pennut. Ensimmäisestä pentueesta itselle jäi Pamela niminen narttu, joka menehtyi nuorena liikenneonnettomuudessa. Pamelan veli Pepi menestyi niin näyttelyissä kuin kokeissakin ja oli dreeverien historiassa ensimmäinen kansainvälinen käyttövalio, joka oli kasvattajalle myös hieno saavutus. Toisesta pentueesta itselle jäi Jatta ja Millamari-nimiset nartut, joilla ei kuitenkaan kilpailtu aktiivisesti. Pepillä kävi muutamia narttuja ja sieltä otimme urospennun, Napoleonin. Napoleon menestyi myös näyttelyissä, mutta koetulos jäi uupumaan muotovalion arvoon.

Tällä hetkellä Pentillä on Vilunvainun Rolle-niminen uros, joka on muotovalio. Peräkkäisinä vuosina 2012 ja 2013 Rollen jälkeläisryhmä on valittu päänäyttelyssä parhaaksi jälkeläisluokaksi.

Otteita juttutuokiosta Sakari Tattarin kanssa

Rodun parissa on vuosien varrella toiminut useita mainitsemisen arvoisia harrastajia, joista tässä jokunen. Sakari Tattari tunsu Sauli Kuusisaaren pystykorva-ajoilta. Kerran heidän tavatessaan ja puidessaan koiramaisia asioita Saulilla oli dreeveripentue jossa emänä oli Taru ja isänä Jeppe. Sakari valitsi pentueesta nartun, jonka nimeksi tuli Napu. Koiran varttuessa ja ajojen pidentyessä myös osallistuminen ajokokeisiin alkoi kiinnostaa. Napu ajoi monia ykköstuloksia Suomessa ja Ruotsissa. Mainittakoon eräs koe jonka koira ajoi län-sinaapurin puolella vuonna 76, ollen paras dreeveri kyseisissä kokeissa voittaen ylivoimaisesti. Ajot 2x90min ja 3x60min klo 8-15 välisenä aikana. Sakarilla on ollut monia muitakin dreevereitä mutta ei enää Napun vertaista. Suomen Dreeverijärjestössä mies toimi useita vuosia aktiivisesti ja aikaa riitti myös tuomari- sekä ylituomaritehtäviin.

Dreeverikokeita Haapakoskella alettiin pitää 70-luvun alkupuolella Tapaninpäivänä pidettävistä kokeista tuli pitkään jatkunut perinne. Erityisellä lämmöllä Sakari muistelee Leevi Viitaa ja monia ystäväysten tekemiä koereissuja ympäri Suomea.

Jo edesmennyt Antti Latvala oli innokas rodun harrastaja vaikka ei näyttelyissä tai kokeissa koiriaan juuri käyttänyt. Vävy Marko Välimäki jatkaa hyvää perinnettä dreevereillään. Haapakoskella on ollut vuosien saatossa useita kyseisen rodun harrastajia, mutta syystä taikka toisesta he eivät ole ottaneet uusia pentuja. Nykyiset dreeveritoimikunnan jäsenet omistavat tai ovat omistaneet rodun koiria ja kasvattaneet pentueita. Elämme siinä toivossa että jäniskannat voimistuisivat ja voisimme järjestää ajokokeita tulevinakin vuosina.

Dreeveritoimikunta 2013: Jyrki Vierula, Tapio Nikkari, Mika Nikkari, Henna Pohjanoksa, Ari Metsäpelto, Mauno Salo, Marko Välimäki, Lasse Isoluoma, Hannu Tattari ja Seppo Pohjanoksa.

13. Kantoja ja karikkoja

Laatinut Hermann Sippola 2014

Kaikessa on aina ollut ja tulee olemaan omat synnytystuskansa. Ja matkan varrella on pienempiä ja ehkä suurempiäkin tulehduksia. Näin voi sanoa olleen Haapakosken Metsästäjät ry:lläkin.

Kun metsästysseuraa elokuussa 1944 perustettiin, niin se oli tietenkin pois Lapuan Metsästysseurasta, johon Haapakosken alueet silloin kuuluivat. Tiedossani ei ole, miten suurta närää eroaminen ko. seurasta aiheutti, mutta edustivatpa silloin Haapakosken alueet lähes kolmas osaa Lapua pinta-alasta. Nimittäin aluksi siihen kuului myös nykyisen Ruhan metsästysseuran alueet. Seura perustettiin Lapuan Metsästäjät ry. nimiseksi metsästysseuraksi, joka nimi myöhemmin muutettiin Haapakosken Metsästäjät ry:ksi. Vuonna 1958 Ruha perusti oman metsästysseuransa, jolloin rajaksi lännessä tuli Kirkonkylän kyläraja lähtien Lapuan Tuomikirkosta Nurmon kunnan rajaan saakka. Tässä Ruhan seuran perustamisessa ei liene ollut mitään sanomisia puolin ja toisin.

Yhdistymis- ja uusjakoehdotuksia

Vuonna 1962 metsästysorganisaatioissa tapahtui seuraava muutos. Suomen Metsästäjäliitto jäi metsästyksen aatteelliseksi edustusorganisaatioksi. Metsästäjien Keskusjärjestöstä tuli lakisääteinen organisaatio, jossa piiritasolla toimi Riistanhoitopiiri ja pitäjätasolla mm. Lapualla Riistanhoitoyhdistys. Tässä vaiheessa Lapualla perustettiin vielä muutama metsästysseura, jotka erkanivat Lapuan Metsästysseurasta.

Tässä vaiheessa 60-luvulla on tullut esille, että Haapakosken ja Tiistenjoen metsästysseurat yhtyisivät, koska haapakoskisilla on noin 4000 ha:n metsäalueet Lakaluomalla erillään Haapakosken pääkylästä. Tämä kuitenkin tiisteläisten osalta melko alkuvaiheessa torpattiin.

Sitten on lähinnä yksityisten henkilöitten esittämänä ajatus, että Lapua jaettaisiin kolmeksi seuraksi rajoina joet, eli Lapuanjoen etelä- ja pohjoispuoli sekä Nurmon- ja Lapuanjoen länsipuoli. Tämä ajatus ei ole edennyt juuri puheita pidemmälle koskaan.

70-luvulla, kun ei ollut metsäautoteitä lainkaan, vaan osin pahaisia kylä- ja talviteitä. Sattuipa kerran niin, että traktorilla hirviä vedettäessä se upposi tiehen sotkien liuhtarilaisten käytössä olevaa tietä. Tästä aiheutui suukopua ja vaatimuksia koko metsästyksen kieltämisestä näillä alueilla. Silloin seuran taholta esitettiin, että jätetään koko kylä seuran ulkopuolelle ja jäsenet sen mukana. Tämä johti siihen, ettei ko. asiasta puhuttu sen koommin mitään.

Seurasuunnitelma hirvien myyntiin

Hirvikannat lisääntyivät rajusti 80-luvulla. Tämä johti myös hirvien tekemisiin tuhoihin viljelyksille. Lisäksi ilmeni himoa saada hirvistä tuloja maanomistajille. Minulle esitettiin oman seuran perustamista Viitalan, Sippolan, Harrin, Erkkilän ja Ampialan numeroille. Alue on melkoinen Kolistajan ja Ylikylän alueilla. Esitettiin, että myydään luvat kovasta hinnasta "helsinkiläisille" tai metsästetään ja myydään lihat itse. Asetuin tässä kohdin heti vastahankaan, koska kyseiset henkilöt eivät tokikaan olisi olleet jakamassa tuottoa koko alueen metsäsomistajille, vaan itselleen. Pidin tätä esitystä yhtenäisiä metsästysalueita rikkovana ja kylää hajottavana sekä kokonaisuutena riistakantojen hoitoa haittaavana asiana. Niinpä tästä suunnitelmasta ei sitten syntynyt mitään eri metsästysseuraa.

Omia metsästysseuroja

Toisen kerran 80-luvulla seuran sisällä ilmeni ristivetoa, joka johti pariinkin kertaan koko johtokunnan vaihtumiseen. Tätä seurasi jälleen esitys oman seuran perustamisesta Haapakosken seuran sisälle. Ehdotus esitettiin, että Kuusenmäen ympäristössä oleville metsille tulisi oma seura. Tähän hankkeeseen oltiin minuakin kosimassa. Sitä en tiedä, miten laajalle tätä ehdotusta oltiin viemässä, mutta oma kantani oli vastustaa asiaa. Niinpä sitten totesin, että tämäkin hanke raukesi. Kuitenkin samalta taholta sitten lähdettiin tositoimin perustamaan Hirvijärven maanomistajien metsästysseuruetta. Siihen hankittiin ja mahdollisesti kirjattiinkin alueita Hirvijärven altaan ympäristöstä sekä altaan alla olevia maita. Pinta-alaksi ilmoitettiin 1017 ha, jolle haettiin hirvenkaatolupia useampana vuonna. Hakemuksesta ilmeni aikanaan, että pinta-alaa kuului alueita Kuusenmäestä, Ruhasta ja jopa Nurmosta saakka. Näinollen yhtenäistä vähintään 1000 ha:n aluetta ei hakemukseen löytynyt. Eikä täten johtanut kaatolupiin, vaikka valitettiin aina MMM:öön saakka. Myöskään seuruetta ei haluttu ottaa lapualaisten seurojen yhteislupaun, koska riitoja mahdollisesti aiheuttavaa toimijaa ei haluttu mukaan. Lisäksi pyrittiin torppaamaan haapakoskelaisten sorsastus Hirvijärven altaalla, siinä kuitenkin sanottavasti onnistumatta, koska vuokrasopimuksemme sisälsivät runsaasti altaan alla olevia alueita sekä vanhan Hirvijärven alueet. Muuten alueena tämä ei oikeastaan ollut mikään haitta Haapakosken seuralle, mutta alinomainen aggressiivisuus oli haitta seuramme metsästäjille. Kuitenkin hanke hiljalleen kuivui sisäisiin riitoihin sekä siihen, että alue ei täyttänyt hirvenmetsästyksen edellyttämää yhtenäistä aluetta, eikä sinne saatu koskaan hirvenkaatolupaa. Ajan oloon on aktiivisuuskin kadonnut luonnollisen poistuman kautta koko maanomistajien hankkeesta. Mutta koko edellämainittu prosessi tiivistä seuramme yhteishenkeä.

Tällaisia tapahtumia olen kokenut ja saanut tietooni seura 70 vuoden ajalta, joista huolimatta seuramme on ollut ja on edelleen yhtenäinen ja toimiva metsästysseura, jossa jäsenillä on mahdollisuus harrastaa metsästyksiä eri tavoin. Tämän mahdollistaa seuralle vuokratut lähes 20 000 ha:n metsästysalueineen. Voikin sanoa, että seuramme on jäsenistöltään entistä tiiviimpi ja yhtenäisempi näiden kokemusten jälkeen.

14. Kansainvälisyttä

Kirjoittanut Juhani Kristola ja Hermann Sippola 2014

Yhteistyö virolaisten metsästäjien kanssa

Tämän vuosituhannen alkupuolella ei ollut kovin yleistä, että Suomessa kuuli ympärillään eestinkieltä. Erämessuilla, taisi olla 2002 Riihimäellä, erään aseliikkeen osastolla korviini sattui virolaisen miesporukan jutustelua ja asiantuntevaa arviointia esillä olevista aseista. Virolaisia metsämiehiähän siinä.

Itselläni oli siihen aikaan hyvä eestinajokoira. Olin tuonut sen pentuna Pärnusta muutama vuosi aikaisemmin. Mieleeni juolahti, että eräs jahtituttavani oli kysellyt samanlaista pentua.

Kysäisin vieressäni seisovalta, pitkältä eestimieheiltä, josko heillä olisi hyvää pentuetta tiedossa. Odotapa vähän, hän sanoi, haen seuramme puheenjohtajan, hän voi tietää.

Sieltä tuli arvokkaan oloinen herrasmies. Esittäydyimme, hän oli Madis, pitkä mies oli Toomas. Myös Sandor jäi mieleeni.

Aloimme jutella koirista, niitä kyllä löytyisi. Myöhemmin teinkin tuttavani puolesta pentukauppaa Tallinnassa.

Miehet olivat Ääsmäe Jahiseltsin metsästäjiä Tallinnan läheltä. Madis pj. Toomas ja toiset miehet seuran jäseniä. He olivat ensi kertaa Suomessa ja erittäin kiinnostuneita metsästysoloista täällä. Vertailimme jahtimahdollisuuksia ja riistakantoja maittemme välillä.

Sitten Madis sanoi, että he ovat eläneet viisikymmentä vuotta kuin säkissä. (Neuvostoaika, ellei joku enää muista). He eivät sinä aikana voineet matkustaa vapaasti edes omassa kotimaassaan. Heillä ei ole minkäänlaista kuvaa naapurimaiden metsästystavoista ja -menetelmistä. Täällä messuilla ne ovat tietysti hyvin esillä, mutta käytännössä!?

Madis kysyi, tiedätkö jossain Etelä-Suomessa metsästysseuraa, jonka alueella he voisivat käydä metsästä-mässä vastavuoroisesti, ilman suuria maksuja. En tuntenut muita kuin Helsingin Merilinnustajat, jonka jäsen olin ollut. Se ei heitä erityisemmin kiinnostanut. Kerroin sitten nykyisin metsästäväni Lapualla, 400 kilometriä Helsingistä pohjoiseen. Lapua oli heille tuttu nimi historiankirjoista ja patruunarasioista. Itse paikkakunnasta ei ollut mitään tietoa, mutta heidän mielenkiintonsa heräsi.

Samoin heräsi oma mielenkiintoni heidän mahtavia riistakantojaan kohtaan; villisikaa, kaurista, satamäärin. Ihmettelin sellaisia lukuja, mutta he sanoivat, että kyllä niiden eteen täytyy tehdä paljon työtäkin, ja kantojen verotuksessa pitää olla järki mukana.

Sanoin alueellamme olevan vain hirviä, pari teeriparvea ja muutama metso, jäniksiä ja kettuja, ehkä joku-nen kauris. Jäniksille he hymähtivät ja hirvijahdistista heillä on kokemuksia omasta takaa, kettujakin yli oman

tarpeen. Mutta kanalintujahti kyllä kiinnostaisi, niitä heillä siellä ei ole, eikä niitä ole enää Etelä-Suomessakaan. Samalla he näkisivät vähän Suomea ja elämää täällä.

Juteltiin siinä pitkät tovit, lopuksi lupasin esittää asian oman seurani kokouksessa. Samalla he kutsuivat seurastamme neljä-viisi miestä jahtivierailulle.

Kuvassa: Isäntien vieraanvaraisuutta, Hemppa kiittää, Jari käden takana

Kuvassa virolaiset ystävät juttutuokiolla Varpulassa 2013, toinen oikealta Madis

Seuramme johtomiehet kiinnostuivat asiasta ja kävivät seuraavana talvena villisikajahdissa Ääsmäessä. Tästä se alkoi. Seuraavana syksynä olivat Ääsmäen miehet täällä lintujahdissa. Sen jälkeen ovat vierailut toistuneet vuosittain, vastavuoroisesti ilman turistikassamaksuja. Yhteyshenkilönä Haapakosken ms:n puolesta on toiminut ja toimii Jari Ulvila.

Kokoontuminen jahdin päätteeksi yhteiseen grilli-iltaan Ääsmäen jahtimajalla on ollut joka kerta metsämiehen huippuhetkiä. Siellä ei grillata mitään makkaroita, vaan parhaimpia paloja riistaeläimestä! Kanssakäyminen heimoveljien kesken on mukautonta. Osalle on syntynyt myös henkilökohtaisia ystävyyssuhteita.

Monet hienot jahtimatkat on naapurimaahan tehty, omin silmin satapäiset kaurislaumat nähty. Villisikojaikin kymmenittäin kerralla. Yhtään kertaa sieltä ei ole tarvinnut tyhjin repuin palata. Myös heille ovat vierailut täällä tarjonneet erilaisia kokemuksia. Muunmuassa riekkojahti Lapissa oli heille mieluisa elämys, jota he muistelevat. Ääsmäen seuran 25-vuotisjuhla jahti ja iltajuhla viime talvena oli meille mieliinpainuva kokemus.

Itse muistelen kaiholla aikaa, kun omalla kylällämmekin pyöri kymmenpäinen kaurislauma. Ihastelin, että muutaman vuoden kuluttua on meilläkin riistakanta, josta riittää paistivärkkiä joka metsämiehelle. Metsäkauris vapautettiin pyyntiluvanvaraisuudesta Suomessa meidän kauriskantamme osalta liian aikaisin. Meillä saadaan odottaa pari kolme vuosikymmentä, ennenkuin päästään lähellekään samanlaista kauriskantaa kuin Ääsmäessä.

Saalistakin saatiin

Muuta kansainvälisyyttä vuosien saatossa

Hermann Sippola

Lapuan kaupungin ystävyysuhteet saksalaisen Hohenlocksedin kanssa johti siihen, että sieltä halusi tulla metsästysseuramme vieraaksi Jobst von Steuben -niminen herra. Pyyntö oli saada osallistua hirvenmetsästyksen seurueessamme. Pyyntö hyväksyttiin, ja niinpä Hän oli mukana yhden viikonlopun vuonna 1980. Ampumaan ei Jobst päässyt, mutta muuten saalista tuli ja elävänäkin Hän pääsi näkemään vilahduksen hirvestä. Kokonaisuutena vieraamme oli jahtiin erittäin tyytyväinen.

Tästä vierailusta kolme vuotta eteenpäin tuli jälleen Saksasta hirvijahtiimme kaksi Deutsche Jagtzeitungin toimittajaa. Tällöin meillä oli ennätyselliset 62 kaatolupaa, jotka onnistuttiin saamaan kolmen viikonlopun jahtina. Vieraistamme molemmat Klaus ja Gerhard pääsivät kaatamaan hirven. Jos hirven kaataja Suomessakin on ylpeä kaadosta, niin saksalaisten tyytyväisyyttä on jopa vaikea kuvata. Gerhard ei malttanut pyyhkiä edes verta pois koko viikonloppuna, joka suolistamisen yhteydessä sattui tulemaan hänen poskeensa.

Viron itsenäistymisen aikaan Metsästysseurassamme oli vierailuvaihtoa Rakveren suunnalta, joka niin ikään on Lapuan ystävyyskaupunki. Lähinnä sieltä olivat Tiit, Erik, Heino ja Ilmari täällä jänisjhdissa. Vastavierailumme Viroon sattui varsin jännittävään aikaan. Sillä ollessamme siellä sikajhdissa, meinasi neuvostoeliitti kaapata vallan takaisin Venäjällä ja mm. Tallinnan edustalla oli runsaasti venäläisiä sotalaivoja. Me kaikki tiedämme, kuinka tilanne päättyi ja mekin jhdissa olleet pääsimme kotiin. Metsästyksen lisäksi oli siis muutakin jännittävää maassa saman aikaisesti.

Tiisteläinen Risto Mäki oli mennyt naimisiin tsekkiläisen Janitan kanssa, ja muuttanut sinne asumaan. Hänen välityksellään tuli tiedustelu, että olisiko sieltä mahdollisuutta tulla seuramme vieraaksi metsälle. Täten on Mira Darek ollut muutaman kerran mukana hirvijhdissa ja muutakin metsästystä päässyt kokeilemaan saaden yhden metson, joka on Tsekissä suuri harvinaisuus.

Miroslav työhuoneessaan

Paukun vieraita hirvijahdissa, joista osa ulkolaisia

Tsekissäkävijä kaataa muflonin

Romanian valtiollisten tapahtumien jälkeen oli MMM:n kautta Romanian suurriistan metsästysasioista päättävät henkilöt tutustumassa suomalaiseen metsästyskulttuuriin ja -lainsäädäntöön. Lähinnä metsäkanalintujen metsästystapoihin tutustuen. Saaliina He saivat metson ja kolme uros teertä, jotka aikanaan toimitettiin täytettynä Transilvanian yliopistolle.

Lapuan Patruunatehtaan asiakkaita sekä edustajia on ollut hirvijahdeissa muutaman kerran, jotka ovat edustaneet monia Euroopan maita aina Italiaa ja Sloveliä myöten.

2000-luvulla virisi vierailuvaihto virolaisen Ääsmäen metsästysseuran kanssa. Tämä on johtanut molemminpuoliseen vierailuvaihtoon lähes vuosittain. Näissä on moni seuramme jäsen päässyt kokemaan lähinnä sikajahtia sekä käyttämällä, että seuruemetsästyksenä. Myös hanhijahdissa on muutamat seuramme jäsenet Virossa käyneet.

Osin on sitten muitakin vastavierailuja ollut eri maihin seuramme jäsenillä, joista muutamia kuvakertomuksia ohessa.

Lisäksi on Jorma Ulvisen toimesta käyty jopa Etelä-Afrikassa safarilla. Jorma itse useampaankin otteeseen, joista hänellä on ollut tuomisina muutamia troфеita.

Afrikassa trofeehuoneessa

ja leirissä, vasemmalta Pentti, Risto, Hannu, Jorma ja Hemppa

15. Ampuma- ja kilpailutoiminta

Laatinut Mauno Salo 1994, jatkanut Harri Nurmesniemi 2014

Metsästykseen kuuluu oleellisena osana ampuminen, vaikkakin metsällä siihen tulee tilaisuus melko harvoin. Kuitenkin aina puhutaan hyvistä ja vähemmän hyvistä ampujista. Jokainen metsämies pitää yleensä itseään vähintään keskitasoa parempana ampujana. Asian testaamiseksi kannatta osallistua ampumakilpailuihin, joka armotta osoittaa miten sillä kerta kävi. Rehellinen ampuja usein toteaa, että olisi vielä tarvetta harjoitella. Hyväkin ampuja tarvitsee harjoittelua taidon ylläpitämiseksi. Metsästyskavereitten kanssa tutussa porukassa harjoittelu on varsin mielekästä. Tähän metsästysseura tarjoaa hyvän mahdollisuuden järjestämällä harjoitusammuntoja sekä jäsentenvälisiä kilpailuja.

Pöytäkirjoista ilmenee, että Haapakosken metsästäjät on järjestänyt ensimmäiset kilpailut jäsenilleen jo vuonna 1947. Kilpailun johtajana toimi tuolloin Ilmari Talosela, joka oli käynyt sitä varten tuomarikurssit. Sitten ei olekaan pitkään aikaan mainintaa kilpailujen tai harjoitusten järjestämisestä. Vuonna 1969 vuosikokouksessa valittiin ampumatoimikunta, johon valittiin Ville Kuusisaari puheenjohtajana, Tapani Pikkusaari, Seppo Paavola, Waldemar Varpula ja Erkki Koukkari. Toimikunnan tehtävänä oli järjestää harjoitusammuntoja sekä erilaisia metsästykseen liittyviä kilpailuja seuran jäsenille. Kilpailuihin päätettiin kustantaa palkinnot. Lisäksi päätettiin maksaa seuran varoista osallistumismaksut seurojen välisiin ampumakilpailuihin.

Aluksi kilpailut piti järjestää riistanhoitoyhdistyksen nimissä, koska seuran säännöissä ei ollut mainintaa ampumakilpailujen järjestämisestä. Mutta vuonna 1977, kun säännöt uudistettiin, haettiin myös kyseinen lupa ja siitä saakka tähän on seuralla ollut virallinen oikeus.

Kilpailuja onkin sitten järjestetty vuosittain. Talvella hirvenhiihdot, keväällä juoksut ja kesällä yleensä elokuun alussa metsästysammunnat, johon kuuluvat haulikko, luodikko ja hirvi. Kesäkuukausien ajan ampumatoimikunta järjestää joka torstai harjoitusammunnat. Tässä yhteydessä voivat jäsenet suorittaa ammunnan, joka edellytetään hirtiseurueeseen osallistumiseksi. Lisäksi kesän aikana on yleensä kaksissa harjoituksissa riistanhoitoyhdistyksen hirvenammuntakoe, joissa jäsenet voivat suorittaa ns. hirtimerkin. Hirvenammuntakokeen valvojakortin omaavia seurassa on kolme henkilöä (1994)

Edellä kerrotusta johtuen ovat hirtiseurueen jäsenet innokkaimpia harjoituksissa kävijöitä, mutta myös haulikkoampujia käy radalla melko ahkerasti, josta johtuen seurassa on aivan paikkakunnan kärkipään ampujia. Osoituksena tästä on saadut kiertopalkinnot Varpulan majalla, joita on joukkueena voitettu eri ammuntalajissa Lapuan riistanhoitoyhdistyksen ammunnoista.

Syksyllä kilpailevat vielä hirviseurueen jäsenet ns. Pokaalikilpailun, jossa on pelkästään kiertopalkinto, johon voittajan nimi kaiverretaan. Pokaalikilpailun "isä" on Pertti Järvi, itsekin aktiivikilpailija. Pokaalikisassa ammutaan hirvikuviota siten, että ensin hirvi ajetaan juuri näkyville ampuma-alueen reunaan, johon ammutaan ensimmäinen laukaus, laukauksesta hirvi lähtee liikkeelle ja toinen laukaus ammutaan tähän juoksuun. Laukauspareja ammuttiin alkuun kuusi sadalta metriltä, myöhemmin ammuttiin viisi paria 75 metrin matkalta.

Kursseja

Metsästysseuralle hankittiin latausvälinesarja ja yleisimmin käytössä olevien kaliiperien holkkisarjat. Hankinta tuli ajankohtaiseksi, kun hirvenmetsästyksessä sai ruveta käyttämään itse ladattuja patruunoita metsästyslain 1993 muutoksella. Seura järjesti myös useamman kerran patruunoiden latauskursseja, joiden vetäjiä toimi ainakin Arvi Välkkilä.

Jäsenten muuta kilpailutoimintaa

Muutamit seuran jäsenistä ovat ryhtyneet kilpailemaan kasa-ammunnassa. Taso tässä lajissa on heillä aivan valtakunnan huippua. Etenkin 300 ja 600 metrin matkoilla on ollut menestystä. Paras saavutus on Erkki Häyhän Suomen mestaruus 300 metrillä, mutta aivan lähelle kärkeä ovat sijoittuneet myös Seppo Aro, Mauri Laurila ja Arvi Välkkilä. Näistä Aro, Häyhä ja Välkkilä osallistuvat 14.8. Ruotsissa Euroopanmestaruusammuntaan 300 metrin matkalla, joista Välkkilä ampuu myös Suomen joukkueessa. Heikki Alakarhu on ampunut kasa-ammunnan 600 metrin matkalle 10 laukauksen suomenennätyksen kilpailussa, joka oli ensimmäinen ennätyskelpoinen kilpailu ko. matkalla. Ennätyskasa oli 136 mm. Jonkin verran on seuran kilpailuihin osallistunut myös nuorten sarjojen ampujia, mutta vain muutaman jäsenen voimin. Siksi toivotaankin, että nuoret ottaisivat osaa aktiivisesti harjoituksiin ja seuran amuntoihin. Kukaan ei ole syntyjään mestariampuja. Hyvää tulosta ei oteta, vaan se saadaan. Vain harjoittelemalla ja taas harjoittelemalla tullaan hyväksi ja erinomaisiksi ampujiksi.

Ampumatoimikunta v. 2013

2000-luvulle tultaessa ampumatoimikunnan tehtävät ja toimintatarkoitus eivät ole juuri muuttuneet vanhoista ajoista. Sen sijaan toimintaympäristön muutokset ovat viime aikoina olleet hyvinkin merkittäviä metsästäjien ja ammunnanharrastajien näkökulmasta. Uudet ympäristöluvut ja aselait ovat tehneet harrastuksesta huomattavasti tarkemmin säädettyä toimintaa.

Ampumaradalle tiukkoja käyttörajoituksia

Tällä hetkellä metsästysseuran ammunnanharrastajien kannalta hankalin asia on Isoluoman ampumaradan tiukat rajoitukset. Pitkään käytössä olleen radan uusi ympäristölupa rajoittaa suuresti normaalia ampumaharrastusta. Haulikkoradat on suljettu täysin ja kivääriradalla ampuminen on sallittua vain äänenvaimentimella varustetuilla aseilla. Poikkeuksena on ampumakokeen suoritusta varten rakennettu "putki", jonka läpi saa ampua myös vaimentamattomalla aseella. Myös pistooliradalle on rajoitus, joka kieltää ampumisen yli .22 kal aseilla. Tämän lisäksi rata on ollut viime vuosina täysin käyttökiellossa kesän ns. hiljaisen ajan juhannuksesta heinäkuun loppuun. Lähimmät normaalissa käytössä olevat radat ovat Ylistarossa ja Kauhavalla. Uusi ampumarata on suunniteltu rakennettavaksi Ruhan Kivimäkeen. Hankkeen toteutus ja aikataulu ovat kuitenkin vielä avoimina ympäristölupien ja rahoituksen keskeneräisyyden vuoksi.

Ampumaradalla on käytön rajoituksia

Talvikaudella sallitut ammutpäivät ja kellonajat ovat vielä tiukemmat kuin kesäkaudella.

Aseluvan ehdot tiukkenevat

Aselain muutokset vaikuttavat varsinkin nuorten metsästäjien harrastustoimintaan. Nykyään aseiden hallussapitoluvan saamisen alaikäraja on 18 vuotta, kun ennen sen sai jo 15-vuotiaana. Alle 18-vuotiaskin voi tulla metsästämään ja ampua radalla. Hallussapitolupien myöntämisperusteita on muutenkin tiukennettu siten, että alle 18-vuotias saa vain rinnakkaisluvan holhoojansa omistamaan aseeseen. Näin silloinkin, vaikka holhooja ei itse ampuisi lainkaan. Hakijoilta vaaditaan mm. selvityksiä harrastustoiminnasta ja soveltuvuustestejä. Käsiaseisiin lupien saanti on erityisen hankalaa. Hankintalupa on alle kahdeksantoistavuotiaalle erityisen kallis, jos myös holhoojan täytyy hankkia tätä varten aseiden hankinta- ja kantolupa.

Ampumakokeen säännöt ovat muuttuneet 2000-luvulla. Ennen ammuttiin vapaalta kädeltä sekä seisovaa, että liikkuvaa hirveä, 3+3 laukausta ja osumien oli oltava taulussa numeroilla, osuma-alueen halkaisija oli 65 cm. Uuden säännön mukaan ammutaan vain 4 laukausta seisovaan hirveen. Uusilla säännöillä ampuessa saa käyttää tukea ja kaikkien laukausten on osuttava kassin rinkiin, jonka halkaisija on 23 cm (karhumerkissä ysin rinkiin, joka on halkaisijaltaan 18 cm).

Ampumääniä vaimennetaan mm. rengasputkella ja olkipaaleilla

Rengasputken läpi saa ampumakoesuorituksen ampua myös ilman vaimenninta.

Ilmakivääri ja rata harjoituskäyttöön

Ampumatoimikunnan toiminta on viime vuosina ollut hirvenammuntaharjoitusten, ampumakoekiden ja kilpailujen järjestämistä. Kesällä 2013 Varpulan majalle hankittiin ilmahirvirata ja ilmakivääri. Rata ja ase ovat kaikkien halukkaiden vapaassa käytössä, lukuun ottamatta syksyn hirvenmetsästysaikaa, jolloin lahtivaja on varattu teurastuskäyttöön. Kuluneena kesänä järjestettiin myös haulikkokurssi Ylistaron Järvirannan radalla. Kurssi sai liikkeelle mukavat pari-kymmentä lajista kiinnostunutta seuran jäsentä. Kiitokset hyvin järjestetystä kurssista Turjan Markukselle ja Sinnemäen Juhanille!

Seuran mestaruusammuntoihin osallistuvien määrä on ollut laskusuunnassa, ampujia on saatu radalle vain kymmenkunta/laji. Kahtena viimeisenä vuonna mestaruusammuntoja ei ole järjestetty lainkaan edellä mainitun ampumaratongelman vuoksi. Hirvimiehet ovat edelleen syksyisin ampuneet Järven pokaalin. Vuonna 2013 Pokaalikilpailu ammuttiin poikkeuksellisesti ilmakiväärillä Varpulan ilmahirviradalla. Myös hirvenammuntaharjoituksiin osallistuminen on parina viime vuotena ollut vähäistä. Harjoitteluvollisuutta hirvenmetsästykseseen osallistumiselle ei ole voitu edellyttää, koska kaikilta ei voida vaatia äänenvaimentimen hankkimista.

Toivottavasti saamme lähiaikoina Lapuulle ampumaradan käyttöömme ja ampumaharrastukselle taas asianmukaiset olosuhteet. Riittävän ampumataidon ylläpito on metsästäjille tärkeää onnistuneiden riistalaukausten lisäksi myös harrastuksen yleisen hyväksyttävyyden säilyttämiseksi.

Ampumatoimikunta vuonna 2013: Pj: Harri Nurmesniemi. Jäsenet: Arvi Välikkilä, Heikki Alakarhu, Tuomo Karhu, Jaakko Keskinen, Harri Hangasmäki, Risto Tiisjärvi, Jussi Laurila, Rauno Tiisjärvi, Jaakko Perämäki, Kaarlo Ylinen, Jari Ulvila, Markus Turja, Juhani Sinnemäki, Jari Lepistö, Pauli Alakarhu, Martti Sippola, Jouko Perämäki

16. Kauris- ja peuratoiminta

Laatinut Jari Ulvila 2014

Haapakosken metsästysseuran historian ensimmäinen kauriinmetsästyksen aloituskokous pidettiin 26.8.2001. Ensimmäinen kaurisjahti suoritettiin pääosin ajojahtina samaan tapaan kuin hirvenmetsästys, mutta myös Mäkelän Eskon mäyräkoira Manta oli metsästyksessä mukana. Ensimmäisenä vuonna metsästysseuralla oli kaksi kaatolupaa, joista toinen käytettiin. Jahtipäällikkönä toimi Jarmo Rantanen.

Varsinainen kauris- ja peuratoimikunta perustettiin vuosikokouksessa seuraavan vuoden tammikuussa. Toimikunnan ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Jarmo Rantanen.

Vuonna 2003 päätti joukko aktiivisia kauriinmetsästäjiä hankkia kaurissukuisen mäyräkoiran. Tähän hankkeeseen oli metsästäjiä innostanut Inari Kuisma, joka oli menestyksellisesti vierailut seurueen jahdeissa mäyräkoiriensa kanssa.

Kimppakoira

Suomesta toivotunlaista koiraa ei tahtonut löytyä, joten Kalevi Mäki haki Ruotsista saakka synnyinmaansa kuningattaren mukaan nimetyn karkeakarvaisen mäyräkoiran, Varpulan Silvian, jota tuttavallisemmin kutsuttiin vain Silviaksi. Omistajia koiralla oli lähes kaksikymmentä.

Ensimmäisinä metsästysvuosina saalista ei jaettu, vaan se laitettiin porukan aktiivisten toimesta ruuaksi ja tarjottiin metsästäjille ja heidän perheilleen.

Kauris lupavapaaksi

Kaurisjahti muutti luonnettaan vuonna 2005 metsästyslain muuttuessa kauriinmetsästyksen osalta. Enää ei kaatolupia tarvinnut hakea, vaan seura sai itse päättää kaatokiintiöt, samoin kuin muunkin pienriistan metsästyksen osalta. Seurassa tehtiin omat kauriinmetsästyssäännöt, joiden mukaan metsästystä jatkettiin. Vuonna 2005 ammuttiin seuran historian toistaiseksi suurin kaurismäärä, viisitoista kappaletta ja toimikunnan puheenjohtajaksi vaihtui Jari Ulvila, joka on toiminut tehtävässä siitä lähtien.

Vuonna 2006 kaadettiin seurueen alueelta ensimmäinen valkohäntäpeura. Kaato tapahtui seuruejahdissa "Silvian porukalla" ja kaatajana toimi Jouko Perämäki. Varsinaisesti matkaan oli lähdetty kaurismetsälle, mutta aikuisen kauriin ja valkohäntäpeuran vasan yhdennäköisyyden vuoksi oli varustauduttu myös valkohäntäpeuraluvalla ja jahdille oli asiaankuuluvasti määrätty jahtivouti. Näin ollen, kun valkohäntäpeuran vasa kaatui Ylikylässä Pelanterin takana, ei asiasta tarvinnut ilmoitella virkavallalle.

Seuran ensimmäinen valkohäntäpeura, kaataja Jouko Perämäki

Koska kauriskanta oli kovasti mennyt alaspäin, lopetettiin vapaa kauriinmetsästys vuodeksi 2008. Kauris- / peuratoimikunta järjesti kuitenkin kolme yhteisjahtipäivää.

Vuonna 2009 muodostettiin kauriskannan turvaamiseksi viisi kauriinmetsästysaluetta, joille määriteltiin aluekohtaiset kiintiöt. Aluekiintiöt olivat voimassa vuoteen 2011 saakka. Samana vuonna metsästysseurassa aloitettiin virallinen valkohäntäpeuran metsästys. Jahtipäällikkönä toimi Jari Ulvila ja varapäällikkönä Jaakko Perämäki.

Kuvassa metsäpeura, on muuten uljas ilmestys

Nykyään kauriin- ja valkohäntäpeuran metsästys on löytänyt paikkansa metsästysseuran toiminnassa. Viime vuosina kauriiden kaatokiintiö on ollut noin kymmenen kappaletta ja valkohäntäpeuralupia on ollut yksi kappale. Tätä kirjoitettaessa on Jouko Perämäen vuonna 2006 ampuma valkohäntäpeura edelleen ainoa tiedossa oleva seuran alueella kaadettu valkohäntäpeura.

Kuvassa metsäkauris nuolukivellä

Tänä päivänä kauriin- ja valkohäntäpeuran metsästystä harrastetaan yksin ja porukalla, niin kyttäys- kuin ajojahtinakin ja yhtä hyvin haulikolla kuin kivääreillä. Onpa porukassa jokunen joustakin käyttävä metsästäjä, joten tulevaisuudessa voidaan kauriita saada myös jousimetsästäjien saaliiksi. Kauriskanta seuran alueella on tällä hetkellä

varsin hyvä ja valkohäntäpeuratkin lisääntymään päin. Muutama aktiivinen metsästäjä ylläpitää kauriiden ruokintapaikkoja ja seurassa on jo useita toimivia kaurista ajavia mäyräkoiria.

Tulevaisuudennäkymiä? Metsäkauris on ottamassa oman paikkansa riistaeläimenä meidänkin seuran alueella ja myös valkohäntäpeura tekee vahvasti tuloaan ja jopa metsäpeurasta on tehty havaintoja ainakin useana talvena. Ehkä suurin uhka molemmille on valtion petopolitiikka (ilveksen, suden ja ahman kantojen järjetön kasvattaminen).

17. Riistanhoitotoiminta

Laatinut Jorma Karhu 1994, jatkanut Hannu Karhu 2014

Jo seuran perustamiskokouksessa -44 todettiin metsästysseuran tarpeellisuus riistanhoidon saamiseksi oikealle tolalle. Metsästys haluttiin saattaa järjestyneeksi, määrättyjä metsästysaikoja noudattavaksi ja mm. koirakuria haluttiin parantaa.

Kuvassa Eino ja Onni Vainionpää koirineen -50 luvulla

Riistanhoito 40-luvulla painottui vahinkoeläinten vähentämiseen, johon kannustettiin maksamalla tapporahoja ketusta, pentuketusta, kanahaukasta ja kanahaukan munista. Myös rauhoitustoimien riistanhoidollista merkitystä korostettiin. Seuralle perustettiin riistanhoidon mallialue ns. Huviretken maastoon, joka paremmin tunnetaan nykyään Välimäen tai 'Välinurkan' alueena. Se, minkälaista riistanhoitotoimintaa mallialueilla harjoitettiin, ei yksityiskohtaisesti arkistopapereista selviä.

50-luvun alussa nähtiin ketunpyynti niin tärkeäksi riistanhoidolliseksi keinoksi, että parhaalle ketunkaatajalle päätettiin antaa näyttävä kiertopalkinto. Kilpailu muuttui vuonna -56 tuhoeläinten hävityskilpailuksi, jolloin myös kanahaukasta ja sen munista sai pisteitä. Nykypäivänäkin saa seurassa riistanhoitopisteitä vahinkoeläinten vähentämisestä.

Seura etsi ensikerran vuonna -55 halukkaita Riistanhoidolliselle peruskurssille (5 pv), ja ensimmäiset kurssilaiset Onni Vainionpää ja Raimo Vuorela lähtivät matkaan -56. (Seuraava merkintä koulutukseen lähettämisestä löytyy pöytäkirjasta vasta vuodelta -85.) Kevään -57 vuosikokouksessa tehtiin päätös ensimmäisten ruokintakatosten rakentamisesta talviruokintaa varten.

Kun katsotaan kokonaisuutena 50-luvun riistanhoitoa, niin painopiste oli yhä selvästi tuhoeläinten vähentämisessä ja erilaisissa rauhoituspäätöksissä. Silloin tehtiin myös rauhoitusalueita ja määrättiin yleisistä metsästysajoista poikkeavat rauhoitusajat ja mm. kiikariväärin käyttö oli pitkään pannaan julistettuna.

Insinööri Kaipainen Linnavuorelta, joka oli seuramme jäsen, aloitti 60-luvun vaihteessa alueellamme pelto-tyiden talviruokinnan omalla kustannuksellaan. Hän oli jo vuosia harrastanut kanakoirakoulutusta seuramme alueella. Tähän aikaan otettiin käyttöön saaliskiintiöt riistakantojen suojelemiseksi, sekä aloitettiin poikuearviointit. Vuonna -62 jäsenille annettiin kehoitus ryhtyä riistan ruokintaan.

Ensimmäiset suunnitelmat riistaistutuksista tehtiin -64 Johtokunnalle annettiin oikeudet hankkia pohjoisesta 10 jäniksenpoikaa istutettavaksi Keron rauhoitusalueelle, mutta dokumenteista ei ilmene löytyikö jäniksenpoikia. Ensimmäiset fasaanit istutettiin -68 Keronmäen rauhoitusalueelle. Vuonna -69 tiedusteltiin yleiseltä kokoukselta oliko kukaan nähnyt fasaaneja, ja joku ilmoitti nähneensä viimeksi joulukuussa -68.

Seurassamme otettiin käyttöön riistanhoitosuunnitelmat 70-luvun alussa. Samaan aikaan luotiin myös riistanhoidon ansiopistejärjestelmä, jolla palkitaan seuran toiminnassa ahkerasti mukana olevat jäsenet. Lisäksi ohjelmaan tuli riistapelot, sekä metsäkanalintujen talviruokintapaikkoja lisättiin huomattavasti.

Riistanhoitotoimikunta alottaa

Riistanhoitotoimikunta perustettiin seuraamme vuonna -78 ja ensimmäisenä puheenjohtajana toimi Benjamin Pöntinen, joka tunnetaan nykyisin luontokuvaajana. Toimikunnan tehtäväksi määriteltiin riistahoidon suunnittelu ja toteutus.

Ensimmäinen konkreettinen päätös tehtiin vuonna -46, joka koski vahinkoeläinten vähentämisestä. Silloin alettiin maksamaan tapporahaa ketuista ja haukkalinnuista. Vuonna -48 seuran toimesta tilattiin kudet ketunraudat, sekä päätettiin panna käyntiin "**Variksen surma**", jossa variksia vähennettiin myrkytetyillä syöteillä, myrkkynä mm. fosforihappo ja syöttinä silakat. Variksen surmaa käytettiin melko pitkään, mutta fosforihappo kiellettiin liian 'julmana' myrkkynä, mutta sen tilalle sallittiin joksikin aikaa alfakloraloosi, joka on voimakas narkoosiaine. Vuonna -46 seura hankki kaksi haukkahäkkiä, joiden käytössä tuntui olevan vaikeuksia olemattomista saalis-määristä päätellen.

1980 -luvun alussa pienpetokannat, erityisesti minkki ja supi lisääntyivät rajusti. Tähän seura reagoi hankkimalla loukkuja ja aktivoi tätä kautta peto-pyyntiä. Vuosikymmenen puolivälissä lisättiin riistanhoidon resursseja ja tämän avulla on järjestetty erilaisia talkoita, joissa on valmistettu mm. varishäkkeitä, vesilintujen ruokintalauttoja, ja tempauksia esim. varisjahtipäiviä.

Jo 80 -luvulla talviruokinnan painopiste on selvästi siirtynyt peltopyyhyn ja fasaaniin, joskin myös metsäkalanalinnut ja jänikset huomioidaan. Jäniksille on vuosien saatossa koottu, suolattu ja kuivattu kerppuja, sekä tehty kuivaa heinää. Mm. kuluvana vuonna (-94) on jäniksiä varten tehty parin hehtaarin kesantoheinät, jotka on paalattu pikkupaaleihin. Paaleja on lähes ladollinen. Fasaaneille on tehty siirtoistutuksia, ostoistutuksia, sekä on ollut seuran omaa poikastuotantoa. Vuonna -90 osallistuttiin Oulun yliopiston johdolla Peltopyyprojektiin (Ahti Putaalan väitöstutkimus), jossa yritettiin mm. kasvattaa peltopyy-poikue ladossa ennen luontoon laskemista, tosin tulokset olivat heikohkoja, joskin tietoa karttui. Saman projektin toisena osana on ollut peltopyiden radioseuranta. Seurannan avulla on peltopyyn elinpiiriä kartoitettu, sekä sitten kuolleitten peltopyiden löytymisen helpotuttua määritetty kuolinsyitä. Lapuan tutkimuksessa kanahaukan osuus yksittäisistä peltopyiden kuolinsyistä on ollut suurin.

Seuramme jäsenet ovat toimittaneet kuolleina löydettyjen tai huonokuntoisten eläinten näytteitä tutkittavaksi taudin tai kuolinsyy selvittämistä varten.

Kuvassa ruokintalaitteet odottavat talven tuloa

Arkistoissamme ei ole tietoja riistan ruokinnan ja muun vastaavan toiminnan määrittäminen kuin n. kymmeneltä viimeiseltä vuodelta. Tätä voi pitää jonkinlaisena vahinkona, sillä olisi mukava tietää, kuinka suurina ovat panostukset riistaan olleet aikojen saatossa. Metsästyslaki vuodelta

-93 asettaa keskeiseksi metsästyksen järjestämisen periaatteeksi ns. kestävän käytön periaatteen. Kovin tarkasti ko. määräystä ei ole vielä konkretisoitu, mutta voi arvioida, että kyse on siitä, että metsästyksen ei saa vaarantaa minkään metsästettävän eläinlajin säilyvyyttä. Toisinpäin ajateltuna metsästäjien on riistanhoitotoimin lisättävä riistan tuottoa metsästyspaineen aiheuttaman poistuman kompensoimiseksi. Metsästysseurassamme on vuoden -94 alussa otettu käyttöön uudet säännöt ja ohjesääntö, jossa määritellään erilaisten riistanhoito- ym. toimien arvo pisteinä. Säännöt mahdollistavat nyt myös varsinaisen riistanhoito- ja toimintaveloitteen asettamisen ja jos velvoite jää täyttymättä, joutuu siitä maksamaan. Tällaista asetelmaa voi pitää kestävän käytön metsästyksen periaatetta tukevana.

Riistanhoitotoiminta on ajan myötä muuttunut, mutta koko sen ajan pienpetojen vähentäminen on ollut tärkeä painopistealue, koska luonnontilassa petojen ja saaliseläinten määrä on tasapainossa aaltoillen systemaattisesti. Ihminen on aina toiminut luonnossa yhtenä 'petona' ja tässä roolissa osaltaan vähentänyt kilpailevia petoja. Tilanne on pienriistan hoidon kannalta mennyt hankalaan tilanteeseen, koska jokseenkin kaikki siivekkäät pedot on rauhoitettu. Mitä ilmeisimmin esim. kanahaukkakanta on ollut muutenkin viimeiset kymmenen vuotta keskimäärin lähellä maksimiaan ravinnon määrän määrätessä kannan suuruuden. Kannalle on ollut kasvunvaraa vain sellaisilla alueilla, joissa on riistanhoidolla pidetty pienriistakannat suurina ja samalla kanahaukkakannat pieninä. Kun nyt kanahaukkakannan säätely on jokseenkin mahdotonta poikkeuslupakäytännön toimimattomuudesta johtuen, on mielekkään pienriistan hoidon teko vaikeaa, koska riistanhoitoalueen haukkakanta kasvaa saaliseläinkannan kasvun myötä välittömästi. Riistanhoidon asiantuntijatkaan eivät voi oikein antaa mitään neuvoa haukkaongelman voittamiseksi.

Kokonaisvaikutelma seurassamme on tällä hetkellä se, että jäsenemme ovat valmiit tekemään runsaasti mielekkästä riistanhoitotyötä täyttääkseen metsästyslain kestävän käytön periaatteen.

Riistanhoito jatkoa: laatinut Hannu Karhu 2014

Motto: Riistanhoitoa riistan ja luonnonhyväksi

Riistanhoidon tavoitteena on ylläpitää riistaeläinkantoja ja turvata eri riistalajien elinmahdollisuudet myös tulevaisuudessa. Metsästyslainsäädäntö edellyttää kestävän käytön periaatetta, jonka tulisi ohjata myös metsästyseurojen päätöksentekoa. Kestävän käytön periaate tarkoittaa metsästyksessä sitä, että riistanhoidossa pyritään säätelemään, säilyttämään ja parantamaan riistaeläinkantoja. Riistanhoitoa voidaan toteuttaa sääntelyllä ja erilaisilla rauhoituksilla. Siirtoistutuksilla ja riistan ruokinnalla pyritään parantamaan ja turvaamaan kantojen pysyvyys. Riistanhoito kuuluu jokaisen metsästäjän velvollisuuksiin ja metsästäjien tulee toiminnassaan noudattaa metsästyksen eettisiä periaatteita. Kiintiöiden noudattaminen ja luonnon kunnioittaminen mahdollistavat kestävän käytön periaatteen metsästyksessä.

Riistan ruokintaa

Seuramme jäsenet ylläpitävät aktiivisesti ruokintapaikkoja joka vuosi. Jyviä jaetaan keskimäärin 4500 kiloa vuodessa, ja suurin osa ruokinnasta kohdistetaan fasaaneille ja peltopyille. Myös kauriiden ja metsäjänisten talvuruokintaa on järjestetty, mutta pienemmässä mittakaavassa, ruokintapaikkoja on kuitenkin kymmenkunta. 2000-luvun alkupuolella vesilintujen ruokinta yleistyi seurassamme, vaikka tänä päivänä vesilintujen metsästysmahdollisuudet ovat seuramme alueella aika heikot.

Kuvavassa tammikuista (2014) riistapeltoa lumen alta paljastuneena.

Ruokinnan lisäksi riistanhoitoon kuuluvat myös siirtoistutukset ja riistapeltojen ja suojapaikkojen teko. Riistapeltojen määrä on pysynyt suurin piirtein samana 90-luvulta 2000-luvun alkupuolelle saakka. Vuonna -97 siirtoistutettiin kauriita seuran alueelle Sippolanmäelle.

Kuusi naarasta ja kaksi urosta saapui MS Vojakkalan Erästä Tornioista. Tämä on saattanut edesauttaa sitä, että nykyään seurallamme on varsin hyvä kauriskanta.

Riistapeltoja lisää

Vuonna 2004 seuramme osallistui Annalankyrön raivaukseen, joka on pinta-alaltaan noin 5 ha ja jonne perustettiin uusi riistapelto, kasvilajeina ovat olleet kaura ja rehukaali. Samana vuonna hirvenmetsästys sillä alueella osoittautui hyvin tuloksekkaaksi, mikä voidaan olettaa johtuvan uudesta riistapellostä. Vastaava riistapelto on ollut vuosia Laksonkydössä, jota ovat ylläpitäneet Rauno Tiisjärvi ja Jaakko Keskinen ja pito jatkuu toistaiseksi Metsästyseuran alueella on runsaasti peltopinta-alaa (yli 3000 ha). Maanviljelijät ovat varsin aktiivisesti tehneet luonnon- ja riistanhoitopeltoja niistä saatavan kohtuullisen tuen johdosta. Yhteensä luonnonhoitopeltoja seuran alueella on noin 250 ha.

Peltopyytutkimusta

Vuonna 2007 Suomen riista- ja luonnonhoitosäätiö järjesti Lapualla tiedotustilaisuuden, jossa paikallisia metsästyseuroja haastettiin peltopyyhankkeisiin. Haapakosken metsästäjät olivat mukana hankkeessa, ja hankkeen myötä perustettiin pieniä riistapeltoja peltopyille ympäri seuran aluetta, pellot sijoitettiin vähintään parinsadan metrin etäisyydelle metsän laidasta ja samoin etäälle isommista teistä. Peltopyyhankkeen riistapeltoja on ylläpidetty tähän päivään saakka aktiivisesti. Seuran alueella on noin 15 ha tällaisia riistapeltoja, lähinnä siis peltokanalintuja varten.

Pienpetopyyntiin lisää potkua

Seuramme historian aikana on ollut aina aktiivista pienpetopyyntiä, ja varsinkin 2000-luvulla pienpetopyyntäjien määrä on kasvanut. Syynä tähän on voinut olla se, että pienpetojen pyyntiä ei ole hirveästi rajoitettu

seurassamme, mikä on lisännyt pienpetopyynnin kiinnostavuutta jäsenten keskuudessa. Myös gps -paikantimien ja vhf -radiopuhelimien käytön lisääntyminen on muuttanut pienpetopyynnin luonnetta. Gps ja vhf ovat helpottaneet pienpetopyyntiä ja tuoneet mielekkyyttä pyyntiin. Uutta ovat myös riistakamerat, joilla voidaan seurata ruokintapaikoilla ja haaskoilla käyviä eläimiä. Lakaluomalla kauriin ruokintapaikalla vieraili emokarhu kahden erauspennun kanssa vuonna 2011. Riistakamerat luovat uuden mahdollisuuden kaikkeen riistan tarkkaillun ja myös laskentaan.

Kuvassa: taas on yksi supikoira vähemmän

Vuonna -98 Varpulan majalla järjestettiin pienpetopyynnin koulutustilaisuus, jossa perehdytettiin seuran nuorimpia jäseniä pienpetopyynnin saloihin. Samana vuonna järjestettiin pienpetopyynti-kilpailu seuran jäsenille. Kilpailu järjestetään joka vuosi, ja jokainen pienpedon saaja osallistuu kilpailuun. Kilpailuun osallistuu keskimäärin noin 15 henkilöä ja pienpetojen saalismäärä vaihtelee vuosittain 40:stä 70:neen yksilöön. Saaliseläimiä kilpailussa ovat kettu, näätä, supikoira ja minkki. Kilpailun ohella on voitu seurata pienpetojen kannan vaihtelua. Hyvinä myyrävuosina tavanomainen kettusaalis on ollut 30 – 40 kettua. Myös supikoiran saalismäärät ovat kasvaneet vuosien aikana, mistä voidaan päätellä kannan kasvavan vuosi vuodelta.

Kyllä se täällä on

Menestystä SML:n piirin kilpailussa

Osa seuramme jäsenistä on osallistunut SML:n Pohjanmaan piirin pienpetokilpailuun, jossa seuran jäsenet ovat menestyneet hyvin. Varsinkin seuran nuoret jäsenet ovat menestyneet pienpetokilpailussa erittäin hyvin. Tästä voimme olla hyvin ylpeitä, sillä silloin seuramme riistanhoidon tulevaisuus on taattu. Päätoimitajan lisäys: näistä nuorista riistanhoidon aktiiveista voi erikseen mainita riistanhoitotoimikunnan vetäjän Hannu Karhun ja toisena Toni Perälän. Riistanhoidon edistämiseksi seurassamme on ollut pitkät perinteet muistaa niitä jäseniä, jotka ovat keränneet eniten riistanhoito- ja toimintapisteitä. Varsinaisia riistanhoitopisteitä saa ruokintapaikkojen ylläpidosta, pienpetojen harventamisesta ja varislintujen vähentämisestä.

Riistanhoidolla on merkittävä rooli seuramme toiminnassa, ja jäsenten aktiivisuus vaikuttaa merkittävästi siihen, kuinka riistanhoitoa voidaan järjestää seurassamme. Ruokinnan ja ruokintapaikkojen järjestäminen, pienpetopyynti, varislintujen vähentäminen ja siirtoistutukset luovat kestävä pohjan metsästykselle. Näillä toimenpiteillä voidaan edesauttaa sitä, että metsät ja pellot ovat riistarikkaita myös tulevaisuudessa.

Nuoret miehet ja pienpetosaalista

Nuolukivien sijoittelulla ohjataan hirviä pois teiden varsilta

Erilaisia metsästysseuran pienpetoloukkuja esittelyssä

18. Kanakoiratoiminta

Laatinut Seppo Rantamäki 1994, jatkanut Juha Karhu 2014

Kanakoiraharrastus käynnistyy

Ehkä tunnetuin Lapualainen pointterikasvattaja on urkuri Yrjö Ketola. Yrjö Ketola oli myös metsästysseuramme perustajajäsen. Hänen koiraharrastuksensa alkoi saksanseisojien parissa. Hänen ensimmäinen seisojansa oli karkeakarvainen saksanseisoja Touhu. Varsinainen kasvattajaura alkoi pointtereilla v. 1951. Kantanartuksi valittiin pointterinarttu Heidi. Heidistä tuli muotovalio, mutta kentillä se ei erikoisesti menestynyt. Jälkeläisistä sen sijaan tuli jo tähtiä. Lakian Laikku oli ensimmäinen kenttienvoittaja 1957. Pointteriveli Leo voitti kultamaljan 1952. Seuraavasta pentueesta tuli narttu Lakian Mervi kultamaljan voittajaksi 1953. Kultamaljan voittoja kennelin kasvatit ovat saavuttaneet neljänä vuonna. Derbyn voittoja on tullut kaksi, kenttienvoittoja viisi kertaa, ja Elit voittoja kolmasti. Lakian kennelin perinteitä on jatkanut Lakianpellon (Aatos Alanko) ja Aukian (Simo Hietikko) kennelit hyvällä menestyksellä. Lakianpellon Mascot on esimerkiksi moninkertainen kenttien voittaja, ja monia muita arvokisojen voittajia löytyy näiden kennelien kasvateista.

Toinen edesmennyt kova kanakoiramies oli Erkki Annala joka, Tsarka (lempinimi Jesse) koiransa kanssa Haapakosken peltoja kulkien on monelle vanhemmalle Haapakoskelaiselle ollut tuttu näky. Erkki oli pitkäaikainen seuran puheenjohtaja. Erkin kaverina näillä reissuilla on paljon ollut Reima Katajamäki. Reimalla on tähän aikaan ollut koirana Rukan Api. Jesse on Reiman muistojen mukaan ollut tosi hyvä linnun löytäjä. Lapuan mestaruuskokeissa Jesse on tullut kerran toiseksi, olisi kuulemma pärjännyt paremminkin mutta, ei jaksanut iltapäivällä enää juosta koska, akat oli syöttänyt vähän tukevaan kuntoon.

Erkki Annala ja kanakoira

Haapakoskella on pidetty Riistakoirakilpailu (kanakoirien Suomenmestaruus). Kilpailun järjesti Saksanseisoja-kerho 16.-17. 10. 1971. Koiria oli ilmoittautunut 8 kpl. Riistana peltopyitä joita oli erittäin niukasti, maastosta löytyi jonkinverran fasaaneja, joita ei kuitenkaan saanut ampua. Koetoimitsijana, oppaana ja ampujana Reima Katajamäki. Peltoaukeat oli kävelty aivan Kuortaneen rajaa myöden. Riistakoirakilpailusta muistetaan juttu kun, fasaaneja oli koko Lapualla vähän ja kun, Kyösti Kielon Halli oli saanut fasaanin kiinni oli Reima hädissään huutanut että "Halli saatana irti". Tästä säikähtäneenä koira oli heti päästänyt linnun irti. Vähiä lintuja on pitänyt suojella joka lailla. Tarinan mukaan tästä linnusta on Haapakoskelle aikoinaan muodostunut hyvä fasaanikanta.

Lapuan erikoiskokeet on pidetty 8.-9. 10. 1977 Lapuan Haapakoskella, järjestäjänä OMH -metsästysseura ja Saksanseisojakerho. Kokeisiin otti osaa 6 avoimen luokan koira. Koetoimitsijana Heikki Laakeri.

Nykyään seurassa on jo kanakoiratoimikunta joka, piti ensimmäisen palaverinsa 3. 12. 1991 Varpulan majalla. Toimikuntaan valittiin vetäjäksi Seppo Rantamäki muiksi jäseniksi, Mauno Turja, Juhani Sinnemäki, Pentti Erkkilä, Heikki Alakarhu, Esko Kiviniemi, Jorma Karhu, Martti Peltonen, Veikko Koukkari ja Jukka Koukkari.

Päätettiin esittää seuran vuosikokoukselle hyväksyttäväksi edellä mainittuja henkilöitä kanakoiratoimikuntaan. Toimikunta on kokoustanut tarpeen vaatiessa. Syksyisin on pidetty kahtena päivänä kokeet, näihin on osallistujia ollut yli 30 koira. Kaksi kertaa on pidetty kanakoirien koulutuspäivät, näissäkin on ollut mukavasti osanottajia, yhtenä koulutusneuvojana näissä tilaisuuksissa on ollut seuramme oma jäsen, Martti Peltonen. Koulutustilaisuuksien suosio on ollut sitä luokkaa, että niitä varmasti jatkossakin niitä tullaan järjestämään; tärkeä osa tilaisuuksia on tavata tuttavilla ja vaihtaa ajatuksia itselle tärkeän toiminnan piirissä. Myös Varpulan maja on sopiva paikka koulutustilaisuuksille nyt laajennuksen jälkeen riittävien tilojen ansiosta.

Fasaaneja kokeisiin

Fasaanien siirtoistutuksia on tehty vuosittain. Olemme pyydystäneet luonnosta fasaaneja maan ollessa vielä lumen peitossa. Linnut on munitettu on emolinnut laskettu takaisin maastoon. Saadut munat on haudotettu koneellisesti. Untuvikot olemme kasvattaneet itse tekemässämme keinoemossa. Kun untuvikot ovat kasvaneet riittävästi siirretään ne takaisin tarhoihin, josta ne lasketaan luontoon noin kolme viikkoa ennen kokeiden alkamista.

Riistatyö lakokaurassa -60 luvulla, ampuja vasemmalla

Alueellamme on kanakoirille suotu erityisoikeuksia riistan otossa; jäsenen kanakoiraa kohti on yleensä annettu sekä peltopyynnin että riekon saaliskiintiö. Tavoitteena on ollut mielekkään koulutusmahdollisuuden (huipentuman) toteuttaminen koiran koulutuksessa. Riekkokantamme ei ole erityisen suuri, mutta kun paikat tietää, löytyy niitä aina. Vaikka saaliskiintiö onkin annettu, on saaliin otto ollut äärimmäisen varovaista; onhan usean kanakoiramiehen motto: "Kuollut kanalintu on lähes arvoton verrattuna elävään lintuun." Kanakoiraharrastukselle metsästysseuramme tarjoaa vähintään kohtuulliset puitteen laajoine peltoalueineen peltokanalintuineen ja kohtalaiset metsämaastot harrastuksen toteuttamiseen.

Knallapporttens Elsa vauhdilla vaikka järven yli

Kanahaukka ongelmana

Peltopyy ja fasaanikin menestyvät kohtuullisella talviruokinnalla alueillamme. Ongelma on tolkuton tilanne kanahaukan kanssa, jonka pyyntilupia annetaan vain äärimmäisen harvoin. Kanahaukkakanta on kuitenkin selvinnyt Suomessa vuosisatoja ilman minkäänlaista suojelua. Ei ole kovin pitkä aika, kun kanahaukan pesät ja munat sai hävittää ja niistä maksettiin jopa tapporahaa. Nykyään kanahaukkakanta on lähellä maksimiin ja säätelee lähinnä ravinnon määrää. Tästä seuraa luonnon julmalta tuntuva järjestys, jossa poikastuoton ylimäärä menehtyy nälkäkuolemaan talven aikana, ensin kuitenkin verotettuaan osan saaliseläinkannasta. Tietysti haukkakantaa verottaa jonkinverran myös huuhekaja, jonka senkin kanta on rauhoituksen aikana paisunut käytännölliseen maksimiinsa. Jos 'ylimääräinen' haukka-kanta voitaisiin poistaa luonnosta jo alkusyksystä pian pesän jätön jälkeen, olisi tilanne parempi jäljelle jääville parempi ja parempi myös metsästäjille. Voisi ajatella, että on 'inhimillisempää' tappaa ampumalla nuori haukka, kuin antaa sen riutua nälkäkuolemaan talven mittaan ensin huononnettuaan lajitoveriensakin selviytymismahdollisuuksia. Sallitun pyynnin aikana voi arvella, että häkki-pyynnillä poistettiin lähinnä juuri sitä haukkakantaa, joka olisi muu-

tenkin talven mittaan menehtynyt. Kaikkiaan viimeisiä haukanpyyntivuosina Lapualla saatiin häkeillä keskimäärin 100 kanahaukkaa. Pyydetyissä kanahaukoissa oli paljon läpi muuttavia haukkoja.

Kanakoiratoimintaa Haapakoskella 1994 - 2014, Juha Karhu

Kanakoiratoiminta jatkui Haapakoskella koko 90-luvun hyvin saman tyyllisenä mitä se oli vuosikymmenen alussa ja jatkuu samanlaisena edelleen. Toki kanakoirien määrä on seurassa kasvanut tasaisesti sitten 90-luvun alun. Toiminta keskittyy metsästyksen lisäksi koirien koulutukseen ja kokeiden järjestämiseen. Metsästäminen seisovilla kanakoirilla kohdistuu seuran alueella pääasiassa pelloille, joissa riistana ovat fasaanit, peltopyyt ja miksei rusakotkin.

Kanakoirien metsästyskausi alkaa kuitenkin jo varis- ja kyyhkyjahdeista, joissa koiria käytetään noutavina koirina. Sorsastuksessa kanakoirien ominaisuudet nousevat parhaiten esiin haavakojen löytäjinä haastavistakin olosuhteista. Heti viljojen puintien alkamisen jälkeen alkaa koirien treenaaminen syksyn metsästysretkiä ja kokeita silmällä pitäen.

Parhaat ajat pelloilla metsästämiseen ovat siihen asti, kun ensimmäiset traktorit kyntöauroineen saapuvat pelloille. Tosin nykyään peltoja kevytmuoktataan syksyisin tai jätetään kokonaan muokkaamatta. Maatöiden alkamisen jälkeen fasaanit alkavat siirtyä talvisijoilleen kylien reunamille, mistä niitä on vaikeampi hyödyntää. Peltopyytkin ovat jonkin aikaa vähän kateissa, kun syksyn vakioasuinpaikan pelto käännetään.

Pispanmäen Urpo2 vauhdissa

Peltopyy elinvoimainen

Nykyään seuran alueella on hyvä ja elinvoimainen peltopyykanta, joka on vielä vahvistunut 2000-luvulle tultaessa. Seuran alueella oleva peltopyykanta on käytännössä täysin luonnonvarainen. Istutuksia ei ole tehty pitkiin aikoihin. Peltopyykannan hoidossa talvinen ruokinta on ollut tärkeässä osassa, kuten myös viime vuosina todella aktiivinen pienpetojen pyynti ja riistapellot. Seura on tarjonnut hyvät mahdollisuudet ruokintaan antamalla jyviä kaikille niille, jotka ovat viitsineet/halunneet pitää ruokintapaikkoja talven yli. Erityisen tärkeää ruokinta on sellaisina talvina, kun lunta on paljon ja hanki tulee paksun lumen välikerrokseksi. Tällöin pyyt eivät itse pääse kaivautumaan lumen läpi ja luonnonmukaisen ravinnon saanti hankaloituu. Hyviksi ruokintapaikoiksi on todettu tyhjät ladot, metsäsaarekkeet ja lakean reunalla olevat kuusikot. Myös riistapellot ovat peltopyille mieluisia talvehtimisaikoja, mistä ne saavat samalla ruokaa ja suojaa. Viime vuosina on tullut huomattua peltopyiden viihtyvän talvella yllättävänkin syvällä metsässä (~150m pellon reunasta), luultavasti paremman suojan vuoksi.

Fasaanien siirtoistutuksia ei ole tehty 90-luvun jälkeen. Uudella vuosituhannella seura on istuttanut jonkin verran fasaaneja, yleensä syksyisin ennen metsästyskauden alkua. Nykyisin fasaani-istutukset keskittyvät seuran alueella järjestettäviin kokeisiin, joita on muutamia vuodessa. Myös aktiivisimmat koirien kouluttajat istuttavat itse fasaaneja harjoitusolojen parantamiseksi. Fasaaneja on kyllä hyvin kylissä ja jokirannoissa,

mutta siellä metsästäminen on käytännössä mahdotonta asutuksen ja mökkien vuoksi. Koirien kouluttaminen näissä paikoissa onnistuu jollain tavalla, kun käy kyselemässä lupia mökkien omistajilta ja talojen asukkailta. Koiria kouluttaessakin kun pitää muistaa, että toimimme muiden mailla ja edustamme toiminnallamme muitakin metsästäjiä.

Metsässä kanakoiramiehen ja -naisen riistana ovat lähinnä teeri ja metso. Pyy harvemmin kestää riittävän kauan koiran seisonnalla. Metsämaastot ovat näillä leveyksillä aika tiheitä kanakoiralla metsästämiseen, mutta sekin onnistuu, kun välillä kulkee vähän heikompiakin maastoja.

Kanakoiraharrastajan toivesaalis, riekko

Riekkojakin vielä seuran alueelta löytyy. Ei toki mitenkään kehuttavasti, mutta joitain pikku tokkia on joka syksy joku löytänyt. Mukavan lisän metsämaastossa metsästämiseen tuovat lehtokurpat, joita voi löytyä etenkin muuttoaikaan pieneltä alueelta useampiakin. Kurppia löytyy myös peltojen reunoilta ja metsäsaarekkeista. Kurppa on niin ikään hyvä harjoituslintu koiralle ja samasta tilanteesta "tuplakurpat" ampunut metsästäjä voi pitää itseään todellisena pyssymiehenä.

Seura on järjestänyt pidemmän aikaa yhdet omat kanakoirakokeet syksyissä. Lisäksi seuran alueelta on vuosittain maastoja mm. Saksanseisojakerhon järjestämässä nuorille koirille tarkoitetussa Junkkari -kilpailussa, missä seuran jäsenet toimivat maaston tuntevina oppaina. Muitakin Saksanseisojakerhon kilpailuja on järjestetty seuran alueella. Vuosituhannen vaihteen molemmin puolin järjestettiin Nokkalan Ralli useamman kerran Haapakoskella. Myös Riistakoira-kilpailun maastoja on ollut Haapakoskella vuosina 2007 ja 2013. Kanakoirakerhokin on järjestänyt joitain kokeita seuramme alueella. Seuran jäsenet ovat kilpailleet ja kilpailleet edelleen hyvinkin aktiivisesti koiriensa kanssa.

Peltoluonto muuttuu

Viime aikoina on valtakunnallisestikin paljon puhuttu peltopyykannoista ja niiden hoidosta. Seuran alueella haasteita peltopyykannan hoidossa tuovat ainakin koko ajan kehittyvä maatalous, pienpedot, haukat ja varislinnut. Kehittyvä maatalous vaikuttaa eniten peltopyyden elinympäristöön, onneksi kuitenkin luonnonhoitopelloista on tullut kohtalaisen haluttuja viljeltäviä, kiitos hyvien tukien. Latoja puretaan pelloilta, ojjia putkitetaan, kanavia ruopataan ja metsäsaarekkeita raivataan. Nämä toimenpiteet vaikuttavat olennaisesti peltopyyden suojapaikkojen vähenemiseen ja jonkin verran luontaisten ruokailupaikkojenkin vähenemiseen. Tämän vuoksi tulevaisuudessa on aina vain tärkeämpää luoda ja ylläpitää suhteita maanomistajiin, että pystytään jotenkin huolehtimaan hyvästä peltopyykannastamme.

Knallapportens Elsa2 tiukka seisonta

Pienpetokantaan voi vaikuttaa kaikki metsästäjät omilla teoillaan. Jo yhden supiloukun pitäminen on parempi kuin ei mitään. Pienen haaskan teko supikoirille ja sen ympäristössä iltaisin kanakoiran kanssa kulkeminen tuovat mukavaa vaihtelua linnun metsästykseseen, samalla se voi olla tehokasta riistanhoitoa. Haukoista pahin vihollinen niin peltokana- kuin metsäkanalinnuille on kanahaukka, mutta myös varpus- ja sinisuohaukka pyytävät varsinkin lintujen poikasia. RKT:n radiotelemetriaseurannan mukaan aikuisten riekköiden kuolinsyynä 68% tapauksista oli kanahaukka. Tutkimustulos on varsin tuore.

Haukkojen rauhoituksen jälkeen haukkakannalle ei olla pystytty tekemään mitään. Syksyllä haukkojen muuton aikaan samalla peltolakialla voi nähdä samalla kertaa jopa kymmenkunta haukkaa, siinä on linnuilla selviäminen. On myös jotenkin käsittämätöntä miten naakka pysyy vuodesta toiseen rauhoitettujen lintujen listalla. Kesäisin on vaikeaa katsoa, kun kymmen- jopa satapäiset naakkaparvet pyöriivät peltojen yllä ja alkavat tekemään syöksyjä peltoon, itse tiedostaen, että siellä on peltopyy- tai fasaanipoikue kohta mennyt ja mitään et pysty tekemään.

19. Ajokoiratoiminta

Laatinut Matti Perälä ja Seppo Paavoa 1994, jatkanut Ilpo Pöntinen 2014

Suomenajokoiratoiminta

Suomen ajokoirat ja pystykorvat ovat olleet yleisimmät metsästyskoirat koko seuran toiminnan ajan. Ensimmäisenä ajokoiratuomarikurssin kävi Ilmari Talosela 16.2.1947 Seinäjoella. Etelä-Pohjanmaan kennelkeskuksen jäseneksi seura liittyi 17.8.1947 tehdyllä päätöksellä. Kilpailuihin ja kokeisiin jäsenten koirat osallistuivat jo 1950-luvulla.

Mutta vasta syyskokouksessa 18.8.1961 valittiin ensimmäiset koetoimikunnat. Ajokoiratoimikuntaan valittiin Jaakko Tala puheenjohtajana, Erkki Annala, Ilmari Talosela, Niilo Vuorela, Jaakko Kurunsaari, Tapani Pikkusaari, Pentti Vuorenmaa ja Arvi Viita.

Toimikunta järjesti jo syksyllä 8.11.1961 ensimmäiset jäsentenväliset ajokokeet. Mukana oli kaikkiaan 10 koiraa, joista palkinnoille pääsivät uros Tenu ajoaika 190 min. ansiopisteitä 23,5 om. Jaakko Kurunsaari ja uros Tutka ajoi 130 min. ansiopisteitä 21 om. Jussi Salo. Kokemus oli siksi kannustava, että ajokoiramiehet tekivät juhlallisen päätöksen järjestää joka vuosi ajokokeet. Ja tämä päätös on siitä lähtien pitänyt eli kokeet on ollut joka vuosi. Mainittakoon myös, että liikemies Eino Häyhä lupasi lahjoittaa kiertopalkinnon,

joka sitten kulkikin pitkään "Häyhän maljana" mieheltä toiselle. Lopuksi palkinto jäi Roope-uroksen ansiosta Talan Jaakolle.

Jaakko Talan Roope

Nykyisin (1994) kiertopalkinnosta kilpaillaan kaikkien ajavien koirien kesken ja viimeisen Sakari Tattarin lahjoittaman palkinnon otti omakseen Henna Puolijoki dreeverinarttu Pimulla. Tyytyväisenä voitosta lahjoittivat Henna ja Pentti Puolijoki uuden kiertopalkinnon kilpailtavaksi edelleen kaikkien ajavien koirien kesken, jossa Hennalla on nyt jo yksi kiinnitys.

Vuosien saatossa ovat seuran jäsenet kasvattaneet ja kouluttaneet menestyneitä ajokoiria aina kaksoisvaloksi asti. Seuraavassa luettelo valioista, jossa xxx kaksoisvalio, xx käyttövalio, x muotovalio. Uros Erä xxx om. Paavo Toppari, narttu Taru xxx ja ur. Jurri xxx om. Matti Perälä, ur. Kössi xxx om. Seppo Vuorenmaa, na. Ruska xxx om. Harri Kantola, ur. Hessu xxx om. Seppo Hiipakka, na. Nanu xxx om Seppo Vuorenmaa ja Aki Vainionpää, Jallu xx om. Erkki Annala, na. Haunheli xx om. Eino Häuhä, ur. Tutka xx om. Jussi Salo, ur. Roope xx om. Jaakko Tala. na. Mellu xx om. Yrjö Suokko, na. Mimmi xx, Taru II xx ja ur Raiku xx om. Matti Perälä, na. Lilli xx om. Risto Kangasluoma, ur. Poka xx om. Martti Vuorenmaa, na. Huli xx om. Tapani Pikkusaari, ur. Karo xx om Pentti Vuorenmaa, ur. Parpo om. Martti ja Seppo Vuorenmaa, Raikuli x om. Matti Perälä, ur. Laikun Lukko x om. Tauno Mäkelä.

Edellä mainituista koirista ovat monet voittaneet Lapuan mestaruuksia sekä olleet edustamassa Lapuaa tai maakuntaa monissa eri otteluissa. Etelä-Pohjanmaan piirin mestaruuteen ovat yltäneet Jaakko Talan Roope, Tapani Pikkusaaren Huli ja Seppo Vuorenmaan Kössi.

Kettukoira toiminta alueillamme, Seppo Paavola 1994

Kettua on metsästetty ajokoiraa hyväksikäyttäen jo ennen sotia. Haapakoskella asuva Y.E. Ojaniemi metsästi kettuja ns. risteytetyllä ajokoirilla. Perimätiedon mukaan hän etsi ketunjälkiä hevosella, myrskylyhty oli reen karikassa kiinni valoa näyttämässä.

Kerrotaan, että Ojaniemen metsästys oli tulokseen johtavaa, samoin kerrotaan hänen lopettaneen koirien pidon, kun hänen koiransa olivat tappaneet lampaista. Ojaniemi oli maksanut lampaat ja hävittänyt koirat. Lampaista pidettiin siihen aikaan ja paljon vielä sen jälkeenkin "kytöhaassa" näitä lampaitten tappamisia sattui toisillekin koirille.

Vainionpään kettukoirat -50 luvulla

Ketunpyytäjä

Lapuan Ylikylässä on aina ollut innokkaita ketunmetsästäjiä. Heti sotien jälkeen veljekset Eino ja Onni Vainionpää hankkivat Jyry nimisen risteytetyn ajokoiran. Yleensä nämä risteytetyt olivat yli 60 cm korkeita, valkoisen kirjavia ja muistuttivat lähinnä Englannin kettukoiraa. Jyry muistutti väritykseltään lähinnä suomenajokoiraa ja korkeuskin oli vain noin 59 cm. Myöhemmin veljekset hankkivat toisen Melu nimisen ajokoiran, jonka isä oli Kohtalan Leon Tero ja emä Mäki-Ämmälän Jussin Visu. Tero oli puhdasrotuinen suomenajokoira, mutta Visu oli risteytetty. Melu oli 65 cm korkea ja armoton ketuntappaja, kuten sen emäkin Visu. Muistan vieläkin hyvin kun vuonna 1952 olin 13 -vuotiaana poijankloppina mukana, kun vikaan ammuttu kettu meni tervahautaan. Visu kaivoi tervahaudassa ketun perässä ja haukkui ja jos toiset koirat menivät lähelle niin lähtö tuli. Jyryllä ja Melulla veljekset Eino ja Onni saivat ketut melkein sukupuuttoon. 50-luvulla ketun nahoista sai vain 5 mk jos ostaja yleensä löytyi, joten Eino ja Onni keräsivät yhden huoneen seinille ammutut ketun nahat, tarkkaa määrää en muista mutta yli 50 nahkaa seinillä riippui. Melu jäi junan alle Alavuden Sydänmaalla.

Einon ja Onnin metsästysalueet olivat laajoja, kävellen veljekset lähtivät Hautakankaatta liikkeelle ja jos ketunjäljet löytyi, niin perään mentiin. Monet kerran joutui veljekset yöpymään Nurmassa ja Alavudella ja aamulla ketunmetsästyks taas jatkui. Vainionpään veljesten mukana oli joskus myös Pauli Mestari, josta tuli heidän työnsä jatkaja. Muistaakseni vuonna 1966 Pauli hankki Kauhavan Pelkkikankaalta Lahden Pentiltä Raila nimisen risteytetyn narttupennun, josta Paulin mukaan tuli yksi hänen parhaita koiria. Myöhemmin Pauli hankki Kuortaneelta Honkolan Jussilta risteytetyn urospennun jota sanottiin "karvakoiraksi" (koiralla oli erikoisen pitkä karvapeite). 70- luvulla Pauli hankki vielä 3 valkoisen kirjavaa, kookasta urosta, joiden suvusta ei ole tarkempia tietoja. Näillä koirilla Mestarin Pauli hävitti ketut, kuten Vainionpään veljekset lähes sukupuuttoon. 1980 luvulla Pauli hankki vielä 2 narttukoiraa. Paulilla oli parhaimmillaan 5 kettukoiraa, joten koiria riitti joka lähtöön. Usein hän piti nopeinta koiraa kiinni, ja sopivan tilaisuuden tullen hän päästi tämän irti ja ketulle alkoi välittömästi lähtölaskenta. Toisin, kuin Vainionpään veljekset, Pauli pyrki yöksi kotiin vaikka aamu tulisi, ja usein siinä aamu tulikin.

Näin oli ennen nykyisin käytetään ketunmetsästyksessä puhdasrotuisia suomenajokoiria, jopa vannoutu- neet risteytetyn koiran kasvattajat ovat siirtyneet suomenajokoiriin, ei kuulemma ole saatavana hyviä risteytettyjä ja suomenajokoirasta on jalostamalla saatu hyvä kettukoira.

Kettukoetoiminta käyntiin

Näinhän siinä kävi 70-luvun alussa kettukannat nousivat ja oli puutetta hyvistä kettukoirista, kokeiltiin tuoda ulkomailta kettukoiria, tulos oli kuitenkin huono. Joten Etelä-Pohjanmaan ja Vaasan kennelpiirin kettukoiramiehet päättivät järjestää epävirallisia ketunajokokeita, saadakseen selville koirien koeajominaisuudet jalostusta varten. Tulosten rohkaisemana päätettiin kehitellä sääntöjä ja anoa kokeita viralliseksi Suomen Kennelliitto -Fsk hyväksyi säännöt vuonna 1978 ja kokeita on järjestetty vuodesta 1979.

Haapakosken metsästäjien jäsenet ovat myös osallistuneet ketunajokokeisiin seuraavasti:

1980 uros Reku, om. Seppo Paavola, tulos AVO-1984, uros Karo, om. Pentti Vuorenmaa, tulos AVO 1 1986-90 uros Ralli, om. Seppo Paavola, 4 kertaa AVO 1 Vaikka virallisia ketunajokokeita on järjestetty vasta 14 vuotta on Lapualla jo 4 kettukäyttövaliotta näistä kaksi on kirjoittajan tarhassa nimittäin urokset Ralli ja Turbo, yksi on Tiistenjoella Siltakoskella uros Jallu ja nuorin on Hirvijoella A. Hirvelän uros Hussein.

Koetoiminnan lisääntyessä on myös kettukoirat lisääntyneet ja vastaavasti ketut vähentyneet. Viime kaudella oli Etelä-Pohjanmaalla järjestettyjen ketunajokokeiden maastoista 10 tyhjiä ketuista. Harrastuksen laajuutta kuvaa se, että vielä vuonna 1980 kun ammuimme omat ketut pois niin naapuripitäjistä tuli lisää, nyt ei ole tulijoita. Ketunmetsästys on Vainionpään veljesten ja Mestarin Paulin ajoista muuttunut huomattavasti helpommaksi. Nyt on metsäautotiet, maastoautot, koirilla tutkapannat, miehillä puhelimet, on luolakoirat ja niilläkin tutkapannat, joista selviää kuinka syvällä koira on maan alla, ja miehiä lähtemässä passiin, sinne kun nykyisin pääsee autolla.

Vanha sanonta "Kettua kannattaa pyytää vaikka sitä ei saataisikaan" pätee vieläkin, vaikka sen nahasta ei enää saa lehmän hintaa, niinkuin ennen sotia.

Ajokoiratoiminnasta, Ilpo Pöntinen 2014

Ensiksi historiaa ajokoirista. Koiria on pääsääntöisesti käytetty jäniksen ja turkiseläinten metsästyksen, Suomessa ja Venäjällä saalina jopa susi. Ensimmäiset ajokoirat ovat syntyneet jo 4000 eKr. Suomessa ensimmäinen Koiranäyttely pidettiin 1891. Ensimmäinen jäniksen ajokoe 1893. Ensimmäinen kettukoe 1979.

Amerikankettukoira on työnsä tehnyt

Historian saatossa on järjestetty useita jänis- ja kettukokeita, joista voisi mm mainita SM-kokeita, aluekarisintoja jne.

Uusia koemuotoja

Toimikunta on ideoinut ja järjestänyt niin sanotun ajo-ottelun tai rotujen ottelun, joissa samaan kokeeseen on osallistunut useampia rotuja, kuten dreeveri, beagle, suomenajokoira, venäjänajokoira ja mäyräkoirat kukin omilla säännöillään. Koe on ollut ainakin ensimmäisellä kertaa kutsuottelu, joka järjestettiin metsästyseuran 60 -v juhlan kunniaksi vuonna 2004, järjestelyvastuun kantoivat Pentti Puolijoki ja Ilpo Pöntinen. Järjestetty ottelu on ollut ensimmäinen pohjoismaissa. Kustakin rodusta sai kokeeseen osallistua kaksi koiraa. Kaikki rodut ovat kilpailleet siis samassa ottelussa ja rotujen mestari on ollut se, minkä rodun kahden koiran yhteistulos on ollut paras. Eikä ole aamulla ollut lainkaan selvää minkä rodun edustaja kilpailun voittaa.

Toimikunta järjesti myös epävirallisen "Suomi-Venäjä" -ottelun. Otteluun osallistui suomen- ja venäjänajokoiria.

Valtakunnallisesti tunnetuksi ja odotetuksi kisaksi muodostui Perävau-
nuajot, ensimmäinen koe pidettiin
1997. Nimensä koe sai siitä, että
pääpalkintona oli Juncarin valmista-
ma henkilöauton perävauunu. Kokee-
seen ilmoittautui parhaimmillaan
110 koiraa. Koe pidettiin tavallisesti
joulun ja uudenvuoden välissä, jol-
loin voi odottaa sään ja kelin olevan
kokeeseen sopiva.

Kuvassa Rautamullan Raju, voitti
perävauunuajot kaksi kertaa

Ainakin kerran (2002) kokeen läpi-
vienti oli vaarassa, kun välipäivinä
pakkanen tuppasi olemaan kahden-

kymmenen asteen kireämmällä puolella, aamuisin jopa kolmekymmentä miinusastetta, koeaamunakin pakkasta oli yli kaksikymmentä astetta. Kokeeseen osallistujat olivat kuitenkin tulleen Lapualle eri puolilta Suomea, oppaat olivat paikalla ja niin koe järjestettiin. Ilmoittautuneita oli tuolloin 80, maastoihin lähti 33 koiraa. Maastovarauksia oli tehty 21 pitäjään ja evästä varattu koko porukalle. Kokeeseen osallistui mm. Anatoli Novgorodista englantilaisvenäläisellä Argon nimisellä ajokoiralla. Päivän mittaan keli hiukan lauhtui, eikä maastoihin lähteneille koirille aiheutunut isompaa ajosta haittaa. Tosin ajojen taloudellinen tulos kärsi runsaista peruutuksista johtuen.

Massiivinen koe vaati myös massiiviset järjestelyt. Kun kokeeseen ilmoittautuu 110 koiraa, on ohjaajina ja tuomareina noin 350 henkilöä, toistasataa opasta ja kymmeniä kokeen järjestelijöitä. Maastoja tarvitaan kokeeseen koko Etelä-Pohjanmaalta. Tällainen tapahtuma näkyy myös pitäjän kauppojen kassoilla.

Kuva 82 Koirien esittely, kuva Jorma Kangas

Toimikunta on järjestänyt myös tuomarikoulutusta ja lisäksi ollaan oltu mukana muiden seurojen ja järjes-
töjen jänis/kettu kokeiden ja näyttelyjen järjestelyissä apuna. Mm. maasto-oppaina, ja meillä on lisäksi ollut kettu/jänis puolen ylituomarit omasta takaa. Edesmennyt Seppo Paavola on toiminut kettu sääntöjen laadinnassa.

Lopuksi muutama sana tämän päivän koirista: Meillä on tällä hetkellä Suomen huippuluokan koiria ja am-
mattimaisesti toimivia koiran omistajia. Tässä vain muutama koira mainitakseni, ajavien koirien loppu otte-
luun eli kilpaan päässeitä jänispuolelta: Pökänpalon Tellu om.: Seppo Vuorenmaa, Mantamainion lita om.:
Martti Ikonen, Piuhan Mari om.: Juha ja Arttu Nikkari, Passipolun Vilu om.: Tommi Rientonen. Kettu puolen

kilpaan päässeet: Kettunurin Snocer om.: Mika Haapamäki, Ceasar Nahkalauri om.: Toni Perälä.

Seuran tämän hetkisen (2014) toimikunnan ko-
koonpanon on seuraava: pj Ilpo Pöntinen, jäsenet
Paavo Vainionpää, Seppo Vuorenmaa, Harri Kan-
tola, Seppo Hautala, Matti Rajala, Hannu Karhu,
Martti Paloniemi, Timo Kivistö, Martti Ikonen,
Arto Sukuvaara, Toni Perälä, Juha Karhu, Matti
Perälä.

Ylituomari ja palkintoja, kuva Jorma Kangas

20. Seittenmillinen,

Kirjoittanut Markku Latva-Teikari

Istun pihatupani hiljaisuudessa; hyvä kirja, mukava sohvanurkkaus. Katseeni osuu seinätelineeseen, jossa on osa aseistani. Kunnolla lukittuina tietenkin, kuten pykälät vaativat. Siinä se on, ”Seittenmillinen”. Nykyään jo museoituna, tähtäimet riisuttuna, ennen niin käyttökelpoinen ja tarpeellinen jahtimiehen työkalu.

Ajattelin kertoa hiukan tästä aikansa huipputuotteesta. Olisihan tuossa telineessä muitakin oman tarinansa ansaitsevia aseita. Vaikkapa kuustoistakaliberinen espanjalainen Gorosabel, jonka ostin kesätienesteilläni 1960 -luvun puolenvälin tienoilla. Alajoen pellot, Löyhinkineva, Kellonkieli, Löyhinkiluoma ja Lapuanjoen rannat tulivat tutuiksi sitä kanniskellessa. Entä kymppikaliberinen New England, jonka sain vaimoni veljeltä ”Hömpsyiltä” reilut kuusi vuotta sitten. Tämä kovettu erämies, ilomantsilainen kaiken riistan pyytäjä ja karhunkaataja, jäi rattijuopon alle. Seurauksena neliraajahalvaus, joka lopetti eränkäynnin mutta ei lannistanut miestä. Istuttuaan jonkun vuoden pyörätuolissa muiden autettavana Hömpsy sanoi minulle, että ota sinä tuo pyssy, minä en ehkä sitä enää tarvitse...

Mutta nyt seittenmillisestä ja juuri tästä nimenomaisesta aseesta, joka on merkinnyt minulle lapsuudesta saakka jotakin erityistä.

Riihimäkeläinen Sako Oy, vuoteen 1938 saakka Suojeluskuntain Ase- ja Konepaja Oy, kehitti kaliiperin 7x33 uuteen luodikkoonsa jatkosodan vuosina 1941-1942. Kaliiperi suunniteltiin erityisesti metsäkanalintujahtiin. Kaupallinen tuotanto alkoi sotien jälkeen, ja luodikkoa valmistettiin tietääkseni 1960 -luvulle saakka. Seittenmillinen Sako L42 ja sittemmin L46 oli ensimmäinen Sakon valmistama siviilikäyttöön tarkoitettu kivääri. Minun seittenmilliseni sarjanumerosta voi todeta, että ase on valmistettu heti sotien jälkeen.

Ase tunnettiin erityisen tarkkana ja toimintavarmana. Se saavutti metsästäjien keskuudessa suuren suosion niin meillä kuin ulkomaillakin. Seittenmillinen sai myös ikävää julkisuutta vuonna 1969, jolloin tapahtuivat Pihtiputaan poliisisurmat. Eräs mieshenkilö ampui avotähtäimisellä 7x33 sakolaisella neljä häntä pidättämään tullutta poliisia. Poliisit olivat aseistautuneita, heillä oli muistaakseni konepistoolikin mukana. Muistini mukaan poliisit eivät ampuneet laukaustakaan. Tekijän nimeä ei ole tarpeen mainita, löytyyhän se vaikka netistä. Moni muistaa vielä Mikko Niskasen elokuvan ”Kahdeksan surmanluotia”, joka pohjautui tähän traagiseen tapaukseen.

Muistan seittenmilliseni aivan varhaisista ikävuosistani saakka. Silloin ase riippui vaarini Huhtalan Jaakoon seinällä hirvensarvissa. Nuo 5-piikkiset hankosarvet ovat tänäkin päivänä minulla tallessa, eivät kylläkään enää seinällä sisätiloissa. Sarvet ovat tonttini jokirannassa olevan laavuni otsalaudassa, nyt jo lintujen nokkimina ja hiirien nakertamina mutta edelleen komeina. Hirven ampui enoni Vilho Simpsiön maastoista 1950 -vuosikymmenen alkuvuosina. Siihen aikaan hirven saaminen oli niin harvinaista, että kaadoista kirjoitettiin sanomalehdissä. Olen ollut käsityksessä, että kaato tapahtui juuri tällä seittenmilliselläni. Hiljattain velipoikani kyllä horjutti ajatustani kertoessaan, että hänen tietämänsä mukaan enollamme oli niihin aikoihin toinenkin kivääri, paremmin hirvelle sopiva. Ajat sitten edesmenneeltä enolta itseltään en voi asiaa enää tarkistaa.

Eno muutti työn perässä Etelä-Suomeen ollessani pikkupoika, ja seittenmillinen jäi vaarini käyttöön. Hän olikin sen käsittelyssä melkoinen mestari. Ase oli tuohon aikaan avotähtäimillä varustettu, tehtaan jäljiltä, eikä vaarini muuta hyväksynytäkään. Ei puhettakaan, että seittenmilliseen olisi voinut laittaa kiikaria. Kun minä sitten paljon myöhemmin ostin aseeni enoltani ja laitatin Väikkilän Arvilla siihen Tascon 3-9 kiikarin, ei vaarini suostunut edes kokeilemaan pilkkaan ampumista vaikka kuinka olisin ylipuhunut. Vaarilla oli omat periaatteensa. Luodikossa ei saanut olla kiikaria, kelloa ei saanut koskaan siirtää kesäaikaan eikä amerikkalaiset olleet koskaan käyneet kuussa, kaikki se televisiossakin näytetty oli pelkkää huiputusta! Erä- ja kalamiehenä vaari oli intohimoinen. Kuljin pikkupoikana monilla retkillä mukana vaarin hupulaisena. Olisinkohan ollut noin 12-13 -vuotias kun sain ensimmäisen kerran ampua seittenmillisellä ”riistalaukauksen”. Onnistuin vaarin neuvomana pudottamaan harakan Kuoppalan prunnien pusikosta

reippaan haulikkohollin matkalta. Oli se tapaus ! Samoihin aikoihin sain seurata paraatipaikalta, kuinka tekijämies käsitteli avotähtäimistä luodikkoa. Vaarini kaatoi Kaunissaaren lähellä kovaan sivujuoksuun rusakon yhdellä laukauksella. Matkaa siinäkin oli sen verran, ettei vieressä kulkenut Armas -isäni yrittänyt haulikolla.

Kuva: tätä olin odottanut

Ostin Lankilankosken taloni keväällä 1983. Kaupan myötä tuli mahdolliseksi hankkia Haapakosken Metsästäjien jäsenkortti. Simpsiön kortti minulla oli ollut ennestään 15 -vuotiaasta saakka. Samoihin aikoihin ostin seittenmillisen enoltani. Uudet maastot, uusi ase. Minulla oli jonkin verran ennestään kokemusta latvalinnustamisesta velipojan luodikolla, mutta nyt innostuin tästä hienosta metsästyslajista ihan tosissani. Ryhdyin kaikessa rauhassa tutustumaan Haapakosken maastoihin haulikon ja seittenmillisen kanssa. Luontainen suunta oli Luhtamaankangas ja sen ympäristö, olin siellä kulkenut ilman asetta muutaman kerran mukana isäni linnustusreissuilla. Hankin karttoja, tutkin maastoja, sain jokusen teerenkin. Kuljeskelin pääasiassa yksin, joskus vävykokelas oli mukana. Kävin alkuvaiheessa pari kertaa Lakaluomallakin Sikakallion maastoissa, mutta muistaakseni vaisulla menestyksellä. Niinpä seittenmillisen ja minun reittini vakiintui Jätteennevan suuntaan.

1980 -vuosikymmenen lopulla oli joitakin hyviä teerisyksyjä. Menneet vuodet sekoittuvat näillä kymmenillä jo toisiinsa, mutta

niitä aikoja muistaakseni elettiin. Olin maastoja kierrellessäni havainnut, että Jätteennevan lakian reunat; Kärnessaari, Tapaninsaari, Saunamäki, Larvamäki, olivat erityisen hyviä teerestyspaikkoja. Harrastin aamuvarkaisin kyttäsmetsästystä seittenmilliselläni. Teeret istuivat lakian reunapuihin aina suurinpiirtein samoille paikoille. Erästä tapausta olen muistellut usein. Olin edellissyksynä pannut merkille, että tultaessa lakiaa kohti Talvirämäkön suunnasta, jonkun sadan metrin päässä olevaan metsänniippuun pudotteli teeriä. Erityisesti eräs muita korkeamman kuusen latva tuntui olevan suosiossa. No sitten talvemmalla olin jäljittämässä jänistä, ja tein havainnon. Siinähan oli ihanteellinen kyttäyspaikka kuusen suuntaan ! Lakian reunan lähellä metsän kainalossa oli osittain maaton vanha heinäpaalikasa, jonka päältä tähdäten kuusen latvaa jäi sopivasti näkyviin. Siitä siis esteetön holli kuusen kerkkään, matkaa parisataa metriä, turvallinen ampumasuunta. Menin seuraavana syksynä paalikalalle suurin toivein. Paikalle oli helppo tulla metsän suojasta, eikä autoakaan tarvinnut jättää ylettömän kauas. Ensimmäinen reissu oli hukkareissu, rupesi satelemaan vettä. Joitakin teeriä lenteli, mutta kuusen kerkkä sai olla rauhassa. Seuraavana kuulaana pikkupakkasaamuna oli pakko päästä metsälle, vaikka oli arkiamu. Onneksi töissä oli sellainen tilanne, että saatoin mennä sinne vasta puolilta päivin. Olin varhain liikkeellä, aurinko nousi pilvettömälle taivaalle. Sää oli latvalinnustukseen kaiken kaikkiaan ihanteellinen; sellainen jonka vain metsästäjät tietävät. Asettelin seittenmillisen paalikalasan päälle ja kohdistin Tascon ristikon valmiiksi kuusen kerkkään. Kävin mielessäni läpi tähtäystilanteen: ristikko teeren päälakeen. Seittenmillisellä on kaareva lentorata, ja aseeni oli kohdistettu 150 metrille. Kaikki oli valmista, odotuksen jännitys kihelmöi. Mutta mitä pehkanää ?! Aurinko mollotti väärästä suunnasta, se nousi päin kiikariani. Vastavalo sen kun lisääntyi ja tähtääminen koko ajan vaikeutui. No nyt jokunen teeri istahti metsänniippuun, mutta ei minun näköpiiriini. Meniköhän koko homma pieleen ? Mutta ei, viime tipassa kun vielä pystyin tähtäämään, teerikukko tuli kuin tyhjästä ristikolle. Liipasimen painallus ja kiikarin näkökentässä pelmahdus....

Sieltähän se komea teerikukko löytyi, kuusen juurelta. Hienoja olivat teerisyksyt silloin. Miksipä eivät olisi vieläkin, hirvipassissa istuessa näkyy usein isojakin parvia. Ei vain ole enää vuosiin tullut luodikon kanssa lähdekyksi. Suomalaista Sakoa ei enää ole, Beretta on korjannut talteen suomalaisen osaamisen, ja seittenmillinen on pysyvästi seinällä. Olisihan sitä minulla muutakin käypää kalustoa. On pakko todeta että

kyllä kuluneena syksynä hiukan sydänelässä hypähti, kun vanha metsästyskaverini pyysi mukaansa Ruotsiin Wilhelmiinaan viikon latvalinnustusreissulle. Esteitä löytyi...

Ehkä vielä joskus ?!

21. Ylijäämäpenikka

Heikki Alakarhu

"Terve terve", huikkaa Kai tuvan portailta, kun olen menossa koirahäkille. Häkissä on harmaa pentue emonsa huolellisessa hoivassa. "Ei se siellä ole, son täs seinustalla narus", tarkentaa Kai. Niinpä, siinä istuu melkein aikuisen kokoinen hirtvikoiria tulijoita katsellen, mitään puhumatta.

Tarina lähti liikkeelle, kun Erkki kysyi allekirjoittaneelta, että olisinko kiinnostunut ottamaan hirtvikoiran. Olihan minulla hirtvikoiria ollut, mutta siitä oli jo vuosia ja sen edellisen kanssa tuli ongelmaksi paukkuarkuus jo ensimmäisen jahtikauden aikana. Hirtvikoirasta toki koiralla oli vaikka muille jakaa. Erkki kertoi että Laihiolla on Nakun alaanen pennikkakoiria vielä lailla isäntää ja että koiria oli jo liki puolivuotias. Asiasta puhuttiin kotonakin ja niin emäntä, tytärskin kuin poikakin miltei innostuivat asiasta. Soittelin Kaille ja sovimme ajan, koska menemme koiraa katsomaan.

Siinä pihassa sitten tutustuttiin Kõrmyyn, niin tytär, kuin minäkin. Koiria vaikutti kovasti ystävälliseltä, mutta ehkä hiukan aralta. Ei mennyt montakaan minuuttia, kun kauppoista sovittiin. Sanoin Kaille, että tuon koiran pois, jos se ei ole yhtään hirtvestä kiinnostunut. Sanoin, että vien sen tietohirville, jossa asia selviää. Kai totesi, että älä tuo koiraa pois vaan soita, niin palautan maksun ja tee sen jälkeen, mitä parhaaksi näet.

Kõrmy nostettiin autoon. Se ihmetteli outoa ympäristöä hiukan hätäännyksissä, olihan kyseessä koiran ensimmäinen reissu autolla. Matka kotiin sujui hyvin, eikä se pahoinvoinut. Kotona koiria tuotiin sisälle ja päästettiin vapaaksi. Kõrmy haisteli kaikkia paikkoja kierrelleen hissukseen. Vaimonkin se antoi itseään taputella. Pian se asettui takan viereen istumaan. Jo silloin vaimo totesi, että tuota ei pois anneta, vaikka se ei ikinä hirville haukkuisi.

Kõrmystä tuli meidän koiria.

No se piti toki hetimiten testata, kuinka se reagoi hirven hajuun. Hauskassamäessä asusti emä vasansa kanssa, ja kun lunta oli, oli helppoa paikantaa, missä hirtvet majailivat. Menin Kõrmyyn kanssa koiria hihnassa tuoreille hirtven jäljille. Ja kyllä jäljet selvästi kiinnostivat, vaikka se ei niitä ollut aikaisemmin päässytkään haistelemaan. En laskenut koiraa irti. Tuomasin, että jännevöidy nyt hiukan, niin mennään sitten kokeilemaan.

Kuvassa ylijäämäpenikka Kõrmy

Kõrmy otti nopeasti paikkansa talossa, eikä sillä ollut kovin vahvaa talonvahdin mentaliteettia ja toisaalta, se pysyi kotona, vaikka oli useimmiten irti. Naapureissa se oppi käymään ja kantoi joskus kuolleen sianporsaan aarteenaan kotinurkille. Kõrmy sai lähteä mukaan, kun talosta joku lähti lenkille; tytär lenkkeili aika paljon ja koiria tietysti nautti, kun sai josta vapaana. Ei tullut pidettyä kiinni siitä koiranpennun 5 kk:n ikärajasta. Tytär joskus moitiskeli, kun Kõrmy lenkillä katosi jonnekin pitkäksi toviksi. Opetin tyttären viheltämään kouranpohjaan ja sanoin, että koiria kuulee se kauas ja tulee kyllä. Sanoin, että siitä poissaolosta tarvitse olla huolissaan, kyllä se sinut löytää ja kotiinkin osaa omia

jälkiään jos pidemmäksi aikaa katoaa.

Sydäntalvi tuli ja tytär tuli kerran huolestuneena sanomaan, että koira oli mennyt metsään ja haukkuu siellä aika kaukana, onkohan sillä jokin hätä tai onko se tarttunut pannastaan johonkin. Sanoin, että se saattaa haukkuu hirveä, mutta ei se sitä kovin kauaa tee ja sitten se tulee pois. Ja niin tulikin, kävin sitten tarkastamassa jäljet ja siellähän se oli haukkunut emä ja vasaparille. Tuomasin, että ehkäpä tuosta hirvikoira tulee. Koira oppi pian, mistä haukuttavat löytyivät, kun lenkille lähdetään. Haukut venyivät talven mittaan useampaan tuntiin ja pianhan sitä piti koira pistää ketjuun, oli päivä jo sen verran pitkä.

Seuraavana syksynä kuljettelin koira lenkillä alueilla, joissa saattaisi hirviä majailia. Elokuun 20. pv päästin sen irtikin liki Hauskaamäkeä, tosin minkäänlaista tutkaa ei talossa ollut. Koira löysi tuoreen jäljen ja katosi, kuin kaste maan päältä. Mitä ilmeisimmin se meni Tapanisaaresta Kirkonkylän puolelle. Koetin kuulostella haukkuu, mutta en sitä kuullut. Olimme lähdössä Ouluun, jonne tytär oli menossa opiskelemaan. Meni nelisen tuntia, ennenkuin Körmy palasi jälkiään. Sain siinä nuhteita, kun päästin koiran irti, vaikka reissuun piti lähteä. Sanoin, että minkäs teet, ei sitä tiedä minne se meni, kun ei ollut tutkaa. Tutka muuten haettiin Oulunsalosta paluumatkalla Oulusta kotiin.

Syksyn mittaan tuli tehtyä useampiakin lenkkejä ennen hirvenjahtiaikaa. Körmy ei ollut kovin laajahakuinen vaan pikemmin seuraili isäntää. Jos tuoretta hirvenhajua löytyi, niin sitten se katosi ja haukku alkoi pian kuulumaan. Yleensä haukut jäivät paikoilleen, jos löytömatkaa oli vähänkin enemmän. Hirvijahtiaika alkoi. Olin yrittämässä Körmyn kanssa tilanteeseen, jossa voisi vaikka yrittää kaatoa. Taisi olla aivan ensimmäinen reissu, kun sivutuulesta juoksi pieni tappisarvi kopiksi jonkin karkottamana, paikkana oli Isoomaa. Ampua -huitaisin sitä heti ja totesin, että hirvi ja koira katosivat saman tien. Menin jäljille ja siellähän oli hiukan verta. Koira alkoi haukkumaan useamman sadan metrin päässä ja lähdin hissukseen haukkuu kohti. Haukkuu lähestyi toinenkin hirvimies, ehkä hirven karkottaja, emmekä tienneet toisistamme. Itselläni oli haukkuun vielä pari sataa metriä kun toinen mies ampui, lähestyjä oli nähnyt hirven ennemmin. Kaadolla oli erityisen merkitys koiralle, sillä siitä tuli erittäin innokas hakija.

Erään kerran kokeiltiin Harrinmäessä porukkajahtia. Passituksia oli pitkin teitä ja päästin koiran irti kanavan penkalta Juralassa. Koira lähti kuin salama kiitolaukkaa metsään ja haukku alkoi muutaman minuutin kuluttua. Matti sanoi puhelimeen, että äkkiäpä hirvet löytyi. Lähdin vartin päästä hiippailemaan haukulle ja pääsin näkemään hirvet Markun mökin vieressä. Mielestäni siinä ei ollut vasaa ja kun vasajahti oli käynnissä, en valmistautunut ampumaan. Hirvet karkkosivat ja menivät Väiskän mökkien yli. Olavi näki hirvet ja sanoi, että on siinä vasa. Uusintahaukku alkoi pian Väiskän mökin takana ja hiivin ampumahollille ja totesin, että onhan siellä vasa. Matkaa oli runsaat sata metriä ja vasa seisoi kyllä hyvin sivuttain, mutta välissä oli tyvestä haarautunut vankka koivu. Harkitsin pitkään, uskaltaako tuon haaran läpi ampua. Lopulta ammuin ja kuten tavallista, kaikki katosivat, niin hirvet kuin koirakin. Menin hirvien jäljille ja taas oli verta. Sanoin puhelimeen, että osuin. Kävin toteamassa, että koivun runkoonkin oli luoti jäljen piirtänyt. Vasaa ei löytynyt muutaman sadan metrin matkalta eikä haukkuu kuulunut. Koetin seurata tutkalla, missä mennään. Näytti siltä, että Somerikolle mennään. Sanoin sen puhelimeenkin ja pian sielläpäin paukahti ja sitten kuunneltiin. Ampuja ilmoitti pian, että ei tainnut osua. Matka jatkui, ja tutkan mukaan mentiin Majakalliota kohti. Hirvet kaarsivat kuitenkin Järvinevan yli kohti Harrinmäkeä. Sieltä ne tulivat Kalevin passiin, joka sitten kaatoi vasan. Körmy tuli kaatopaikalle miehiä ennen, mutta ei juuri vasaa ominut. Nuppa seiso 50 m päässä katselun miesten operointia vasansa ympärillä. Körmy sai ansaitsemansa kiitokset.

Näytti siltä, että Körmystä oli tullut hirvikoira, ylijäämäpenikasta.

Erkki ehdotti, että lähtisin Körmyn kanssa kokeisiin, lupasi lähteä tuomariksi. Tulihan sitä kokeisiin lähdettyä ja Körmy haukkui itsensä käyttövalioksi neljällä kokeella. Erkki sanoi, että sitten isompiin kokeisiin, ei kannata pikkukisoja kierrellä.

Körmy oli ilmiömäinen hakija. Sitä ihmettelivät tuomarit lähes poikkeuksetta; Kun linkun aukaisi, alkoi haku kiitolaukkana. Körmyn vahuuksia oli myös hyvä hirven käsittely; löytöhaukut jäivät yleensä paikoilleen eivätkä hirvet juuri liikkuneet. Kerran Tapaninhaukuissa löytöhaukku oli isossa aukossa. Kävimme AT:n jälkeen löytöhaukkupaikalla ja koko kaksi tuntia oli kulunut muutaman aarin alalla Mitä lie magiaa oli koiran haukussa, kun pysyi aukossa koko kaksi tuntia. AT:lla totesimme, että haukussa oli nuori nuppa, joka karkosi pari kilometriä, mutta pian taas haukku raikasi. Tuo kisa meni pilalle, kun ensimmäinen uusintahaukku alkoi lähellä toisen koekoiran löytöpaikkaa. Haukut ajautuivat yhteen ja molempien koirien koe keskeytyi siihen. Koiria yritettiin erilleen kovilla karkoilla. Päivä kului autoillen ja koira etsien. Alkupään ansioilla koira kuitenkin sai pikkuykkösen.

Körmyllä ei ollut erityisen kestävä ääni, eikä ääni ollut kuuluvakaan. Lisäksi sen kurkku tulehtui päivänmittaisessa haukussa. Piirinmestaruuskarsinnat koira läpäisi viidesti, mutta osallistui vain kerran, koska ääni ei palautunut viikossa. Sen kerran, kun oltiin piirinmestaruuskisoissa kävi seuraavasti: Maasto oli Jalasjärven rajalla. Opas sanoi, että hänellä on tiedossa emä ja tuplavasat. Ei kun koira irti. Se katosi saman tien tapansa mukaan vastatuuleen tai siltä se näytti. Meni puolituntia ja ryhmätuomari sanoi, että katso nyt sillä tutkalla, missäpäin se koira menee. Tutka näytti, että kaukana menee. Lähdettiin pikamarssia eteenpäin ja taas tutkattiin. Sanoin, että menee vielä kauempana. Satuun pyörähtämään tutkan kanssa ympäri ja kas, selän takana signaali oli paljon voimakkaampi. Ja siellähän Körmy haukkui, pellon takana. Olimme heti alkuun hirviin nähden tuulen päälle ja hirvet olivat karkonneet pellon yli. Koira oli ne kierroksellaan havainnut tai kuullut lähdön. Haukussa oli neljä hirveä, jotka karkkosivat kopiksi oppaaseen. Porukasta irtosi yksi sonni ja Körmy lähti sen perään. Ja karkko jatkui ja jatkui. Opas sanoi, että se menee turvenevalle. No autolla perään ja koira näytti menneen turvenevan yli. Haukkua ei kuulunut. Tutkan mukaan kuitenkin koira lähestyttiin. Koira löytyi tien varresta narulla puuhun kytkettynä. Kytkenän oli tehnyt toinen koeryhmä, kun ne olivat nähneet ensin sonnin tulevan nevan yli ja pian koiran perässä. Olivat epäilleet, että koira menisi toisen koiran löytöhaukkuun ja siksi olivat sen kyteneet kun oli kiinni antanut. Uutta haukkua ei koiralle sille päivää saatu, tuloksena oli kuitenkin pikkuykkönen.

Körmyyn kanssa tuli käytyä muutaman kerran vuodessa kokeissa. Kerran kävi niin, että Kampinnevan maastossa koira oli saanut sorkkaa löytöhaukussa. Ei sitä haukusta huomattu, mutta löytöhaukkupaikalla oli verta lumessa uskomattoman paljon. Ensin arveltiin, että veri tuli hirvestä, mutta sitten huomattiin, että verta oli sielläkin, missä oli vain koiran jälkiä. Minulle tuli hätä, että tuollaista verenhukkaa koira ei kestä. Eräsäkin haukkupaikassa oli veripisaroita hangella, niinkuin olisi risulla viskelty, veri oli lentänyt haukkuilman mukana. Veren tulo loppui kuitenkin, eikä sitä enää ollut ensimmäisen karkon jäljillä. Koira haukkui täyden erän ja jatkoi ilta yhdeksään. Sain sen Menkijärveltä kiinni. Haava oli kirsun ja silmän välissä, eikä näyttänyt pahalta. Aamulla koiran pää oli kuitenkin pahasti turvoksissa. Eläinlääkäri kuitenkin totesi, että ei haavalle kannata mitään tehdä, kun se ei vuoda. Kaikkiaan koekäyntejä tuli tehtyä 18, joista tuloksena oli 17 ykköstä, joiden keskiarvo oli lähes 89 pistettä. Körmy oli kuitenkin parhaimmillaan metsästyksessä ja uskomaton määrä sille hirviä kaadettiin, ylijäämäpenikalle. Toki tänä päivänä löytyy aivan yhtä hyviä koiria, mutta saat- taan olla, että omalle kohdalle ei tuon veroista tule.

Kuitenkin tuli aika myös luopua, katkasta yhteiset metsästysreissut. Körmystä oli tullut lähes kuuro. Viimeisenä elinvuotenaan Körmy sai olla eläkeellä. Kerran sitten lomareissulta palattaessa koira ei tullut tervehtimään niin kuin se aina teki. Menin katsomaan, että mikä oli. Körmy tuli takapää horjuen vastaan ja heti näki, että jotakin oli vakavasti pielessä. Soitin eläinlääkärille ja sain neuvoksi hakea apteekista lääkettä. Palatessani Körmy oli jo kuollut. Oli raskasta haudata pitkäaikainen metsästyskaveri. Laskin Körmyyn maan poveen paikkaan, josta niin usein olimme metsään lähteneet.

Osa 22 Suomen riistakeskus edistää kestäväää riistataloutta ja tuottaa palveluja

Kuvassa Mikael Luoma, riistapäällikkö

Suomen riistakeskus perustettiin yhdistämällä Metsästäjien Keskusjärjestö ja itsenäiset riistanhoitopiirit (15 kpl) vuoden 2011 alussa. Yhdistämisen tavoitteena oli, että uusi organisaatio pystyy entistä paremmin vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön ja asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi muutoksella haluttiin juostavuutta riistakantojen hoitoon hallinnollisista rajoista riippumatta.

Suomen riistakeskus toimii organisaationa, jossa on kolme keskeistä toimintalinjaa: julkiset hallintotehtävät, kestävä riistatalous ja palvelut. Hajautettu organisaatio, jossa toimihenkilöt työskentelevät eripuolilla Suomea, on haaste sisäiselle yhteistyölle. Toisaalta tämä turvaa palvelut yhtäläisesti kaikille. Aluetoimistoja on

edelleen 15, joista etenkin Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsästäjiä palvelee Seinäjoella sijaitseva Pohjanmaan aluetoimisto.

Paikallistason riistahallinnon toimijoita ovat riistanhoitoyhdistykset, jotka toimivat vapaaehtoisvoimin. Riistanhoitoyhdistysten toimintaa ohjaa hallitus ja käytännön tehtävien hoitamisesta vastaa toiminnanohjaaja. Riistanhoitoyhdistykset ovat lähin, yksittäiselle metsästäjälle palveluita tuottava riistahallinnontaso. Lapualaisia metsästäjiä palvelee Lapuan riistanhoitoyhdistys.

Suomen riistakeskuksen tärkeänä tehtävänä on tukea laaja-alaisesti riistanhoitoyhdistysten toimintaa. Tällä halutaan varmistaa riistanhoitoyhdistysten kautta toteutuva vapaaehtoistyö, jonka määrä on yhteiskunnallisesti erittäin merkittävä. Suomen riistakeskus kouluttaa ja antaa neuvontapalveluita laajasti, etenkin toiminnanohjaajan työn tukemiseksi. Riistanhoitoyhdistyksiä tuetaan myös yhteisillä tietojärjestelmäpalveluilla.

Riistaneuvostot – strategisia toimeleimiä

Suomen riistakeskuksen yhteydessä toimii myös valtakunnallinen riistaneuvosto sekä 15 alueellista riistaneuvostoa. Neuvostot käsittelevät riistataloutta koskettavia asioita, nostavat keskusteluun keskeisiä riistapoliittisia kysymyksiä ja lisäävät vuorovaikutteista sidosryhmätyötä. Lisäksi riistaneuvostoilla on tärkeä rooli Suomen riistakeskuksen strategisessa suunnittelussa, lausunnon antajina sekä esitysten tekijöinä. Erityisesti alueellisten riistaneuvostojen tehtävänä on myös tukea, ohjata sekä edistää Suomen riistakeskuksen alue-toimistojen toimintaa muissa kuin julkisissa hallintotehtävissä ja henkilöstöhallinnossa.

Riistahallinnon uudistuksen myötä riistanhoitopiirien piirihallitukset lakkautettiin ja tilalle tuli alueellisia riistaneuvostoja. Myös kokoonpano muuttui siten, että metsästäjien valitsemia edustajia on nykyisin kuusi ja sidosryhmien edustajia neljä. Sidosryhmät edustavat maakuntaliittoa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta, metsäkeskusta sekä alueellisesti merkittävää maanomistajatahoa. Laajan kokoonpanon tavoitteena on, että riistapoliittisia asioita käsitellään alueellisesti avoimesti ja vuorovaikutteisesti.

Suomen riistakeskus Pohjanmaan alueellinen riistaneuvosto on toiminut aktiivisesti niin esitysten tekijänä kuin lausunnon antajinakin. Myös alueellinen riistapoliittinen keskustelu muun muassa hirvieläinten, suurpetojen ja metsähänhen osalta on lisännyt eri osapuolten näkökulmia uudella tavalla ja lähentänyt yhteistyötä. Pohjanmaan alueellisen riistaneuvoston ensimmäisen kauden, 2011-2014, aktiivisena puheenjohtajana on toiminut Haapakosken metsästäjät ry:n jäsen, Heikki alakarhu.

Julkishallinnollinen työ Suomen riistakeskuksella

Suomen riistakeskus hoitaa sille metsästys- ja riistanhoitolainsäädännössä määrättyt julkiset hallintotehtävät. Tästä työstä tunnetuinta ovat lupahallinnon tehtävät. Osa riistalajeista on pyyntiluvan varaisia, joiden metsästäminen vaatii metsästyskortin ja metsästysoikeuden lisäksi pyyntiluvan. Tunnetuimpia ovat hirven tai valkohäntäpeuran pyyntiluvat. Sen sijaan poikkeuslupa tarvitaan esimerkiksi suurpetojen metsästyksen tai riistalajin pyytämiseen rauhoitusaikana. Jos tarkoituksena on käyttää kiellettyä pyyntimenetelmää tai välinettä, sen käyttämiselle tulee hakea myös poikkeuslupaa. Pääsääntönä on, että riistakeskus pyytää pyynti- ja poikkeuslupiin myös paikallisen riistanhoitoyhdistyksen lausunnon. Näin varmistetaan paikallistalon riistaviranomaisen näkemys päätettävään asiaan.

Yhteiskunnallinen toimintatapojen muutos, jossa eri viranomaisten, laitosten ja yritysten palvelut ovat saatavissa ja hoidettavissa sähköisenä internetissä, koskettaa myös Suomen riistakeskusta. Pyynti- ja poikkeuslupien haku sekä saalisilmoitusten jättämisen voi tehdä sähköisesti. Sähköisen asiointin kautta helpottuu ja entisestään nopeutuu luvanhaku, käsittely ja lupien toimittaminen asiakkaille.

Riistakeskus hoitaa myös metsästäjien ryhmävuokituksen ja monien riistanhoitoyhdistysten toimijoiden, kuten metsästäjäutukintojen ja ampumakokeiden vastaanottajien, riistavahinkotarkastajien sekä metsästyksenvalvojien nimittämiset. Lisäksi riistakeskus kouluttaa, valvoo ja ohjaa riistanhoitoyhdistysten toimijoiden työtä.

Julkishallinnollinen työ riistanhoitoyhdistyksissä

Nuori tai varttunut, joka suunnittelee metsästäjäksi ryhtymistä, saa tyypillisimmin innostuksen metsästysharrastukseen lähisukulaisen tai ystävän kautta. Mukanaolo metsästysretkillä, yhdessä luonnosta nauttiminen ja jännityksen tunteet houkuttelevat harrastuksen pariin. Kasvaneen kiinnostuksen myötä aloitteleva metsästäjä hakeutuu paikallistalon riistaviranomaisen, riistanhoitoyhdistyksen järjestämälle metsästäjäkurssille ja myöhemmin metsästäjäutukintoon.

Riistanhoitoyhdistykset järjestävät aloitteleville metsästäjille metsästyskursseja, jotka valmentavat itse tutkintoon. Valmentava metsästyskurssi kestää muutamia koulutusiltoja, joihin sisältyy ase- ja käsittelyä ampumaradalla. Itse tutkimukset ovat erillisiä tilaisuuksia, joissa riistanhoitoyhdistykseen nimetty henkilö valvoo tilaisuuden ja tekee päätöksiä koesuorituksista. Suomen riistakeskus tuottaa koulutusmateriaalia aloitteleville metsästäjille. Metsästäjänoppaan voi tilata perinteisenä kirjana ja muuta oppimateriaalia löytyy sähköisesti verkkojulkaisuna, aina youtube -videoiden muotoon asti.

Kokeneempi metsämies, ja yhä useammin myös metsästävä nainen, valmistautuu tulevaan metsästyskauteen jo kesän aikana ampumaradalla. Harjoittelemalla ampumataito säilyy tallella. Jos suunnittelee lähtevänsä hirvieläinten pyyntiin syksyllä, on etukäteen suoritettava ampumakoe. Riistanhoitoyhdistykset järjestävät pitkin kesää useimmilla ampumaradoilla ampumakoetilaisuuksia. Ampumakokeiden valvojat ovat Suomen riistakeskuksen kouluttamia henkilöitä, jotka talkootyönä, viranomaistyötä tekevänä, valvovat koesuorituksia.

Suunnitelmallista riistakantojen ja -elinympäristöjen hoitoa

Loppukesä on tuhansilla suomalaisilla metsästäjillä riistalaskentojen aikaa. Laskentoja tehdään niin vesillä, vesilintujen poikue- ja parilaskentoina kuin metsissä riistakolmiolaskentoja tehden. Esimerkiksi kesällä 2013 laskettiin Suomessa yhteensä lähes 900 riistakolmiota. Riistalaskennat tuottavat mittavan aineiston, joiden pohjalta arvioidaan metsästyksen kestävyyttä ja verotusmahdollisuuksia. Suomalaisten metsästäjien tekemä vapaaehtoistyö on korvaamatonta, pyyteetöntä työtä riistan parhaaksi.

Laskentojen kautta tuotettua tietoa hyödynnetään tuoreeltaan ja konkreettisesti riistalajien parhaaksi. Esimerkiksi sopii mainiosti nykyinen metsäkanalintujen metsästysaikojen määrittely. Aiemmin metsäkanalintujen metsästysaika oli vakio, sama aika vuodesta toiseen, mutta nykyisin metsästysaikaa tarkastellaan lintutilanteen mukaan. Hyvän lintuvuonna metsästysaika voi olla pidempi ja huonona pesintäkesänä metsästysaika on lyhyempi. Metsästysajan säätelyllä halutaan turvata metsäkanalintukantojen säilymistä ja nopeaa elpymistä huonommastakin kannanvaiheesta.

Suomen riistakeskuksen Kestävän riistatalous –prosessin keskeinen tehtävä on varmistaa, että toteutettava metsästys on kestävä, riistakannat säilyvät elinvoimaisina sekä tuottavina. Verotuksen mitoitus on laaja-alaista yhteistyötä niin vapaaehtoisten riistanlaskijoiden, riistantutkimuksen kuin Suomen riistakeskuksen kesken. Yhteistyötä kehitetään ja tehostetaan voimakkaasti, siten että tuotettu tieto palvelee kaikkia osapuolia ajantasaisesti, käyttökelpoisesti ja monipuolisesti.

Suomen riistakeskus on ennen kaikkea riistan edunvalvoja, jossa tavoitteena on runsaat, elinvoimaiset ja tuottavat riistakannat niin metsissä, pelloilla kuin vesilläkin. Vahvoja riistakantoja voidaan kestävästi hyödyntää tuottaen hyvinvointia kaikille suomalaisille. Runsaslukuisten riistakantojen kääntöpuoli on eläinten tuottamat vahingot. Suomen riistakeskuksella toimii riistavahinkoihin keskittynyt tiimi, jonka tehtäviin kuuluu riista-eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisen kehittäminen. Oikein mitoitettulla metsästyksellä sekä yksittäisillä vahinkokohteilla käytettävillä muilla vahinkojentorjuntakeinoilla pystytään vahingot pitämään kohtuullisena.

Yhteiskunnallisesti merkittävimmille riistalajeille on laadittu valtakunnalliset kannanhoitosuunnitelmat. Suunnitelmien laatimisesta vastaa Suomen riistakeskus, ja tilaajana toimii Maa- ja metsätalousministeriö. Hoitosuunnitelmilla tähdätään pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kantojen hoitoon, mutta samalla sovitaan yhteen eri tahojen näkemyksiä. Tavoitteena on siis yhteinen näkemys riistakantojen hoidosta. Hoitosuunnitelmien laadinta toteutetaan avoimesti, vuorovaikutteisesti ja osallistuvasti, jolloin kansalaisillakin on vaikutusmahdollisuuksia. Tähän mennessä kannanhoitosuunnitelmat ovat laadittuna kaikille suurpedoille, hirvälle, metsäpeuralle, metsäkanalinnuille, peltopyylle sekä hylkeille. Hoitosuunnitelmat ovat keskeinen osa riistapolitiittista strategiaa, jota toteutetaan suunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden kautta. Hoitosuunnitelmat sisältävät myös metsästäjille oivan tietopakettin, sillä niihin on koottu kyseisen lajin suomalaisen tutkimustieto yksiin kansiin.

Hoitosuunnitelmissa esitetyt toimenpiteet eri organisaatiotahot lähtevät toteuttamaan myös käytännössä. Keskeinen rooli on Suomen riistakeskuksella, joka vastaa suurimmasta osasta toteutettavista toimenpiteistä. Tuoreimpana esimerkkinä toimii hirvikannanhoitosuunnitelmassa esitetty toimenpide uusien hirvitalousalueiden perustamiseksi. Uudet hirvitalousalueet toimivat suunnitelmallisen hirvikannanhoidon tavoiteasettelun, verotuksen ja vaikutusten arvioinnin aluetason mittakaavana.

Elinympäristöissä tapahtuneet muutokset heijastuvat voimakkaasti riistakantoihin. Tästä syystä myös elinympäristöjen vaaliminen on tärkeä osa eläinkantojen hoitoa. Suomen riistakeskus edistää riistaelinympäristöjä erilaisten hankkeiden kautta, joissa tehdään vahvaa yhteistyötä niin maaomistajien, paikallisten metsästäjien kuin riistahoitoyhdistystenkin kanssa. Yksi merkittävimmistä hankkeista on Kotiseutukosteikko Life-hanke, jonka puitteissa on perustettu lähes 40 mallikosteikkoa eripuolille Suomea. Elinympäristöjen kunnostusten tai perustamisten voittajia eivät ole pelkästään riistalajit, vaan niistä hyötyvät monet muutkin lajit. Se on laaja-alaista luonnonhoitotyötä parhaimmillaan.

Suomen riistakeskukselta palveluja kaikille kansalaisille

Riistakeskuksen asiakaskuntaa ovat kaikki kansalaiset, mutta ennen kaikkea riistanhoitomaksun suorittaneet metsästäjät. Palvelut on osaprosesseittain ryhmitelty seuraavasti: palvelut uusille metsästäjille, metsästäjille ja yleisölle sekä riistanhoitoyhdistysten tukeminen.

Metsästäjät saavat riistanhoitomaksua vastaan metsästäjävakuutuksen, metsästyskortin sekä metsästysrekisterin palvelut. Lisäksi metsästäjiä pidetään ajan tasalla esimerkiksi lainsäädännöllisistä muutoksista Metsästäjä -lehden ja riista.fi - sivuston välityksellä. Tuoreen kyselytutkimuksen mukaan metsästäjät ovat varsin tyytyväisiä riistanhoitomaksua vastaan saamiinsa palveluihin.

Tyypillisimmillään tavallinen, ei metsästävä kansalainen hyödyntää palveluja riistaan liittyvän tiedontarpeen tai ongelman ilmentyessä. Yhteydenotot tulevat asiakaspalveluun, josta kysyjä ohjataan riistakeskuksen alan parhaalle osaajalle. Riista-alan asiantuntijaorganisaatiosta löytyy yleensä vastaukset haastavampiinkin kysymyksiin.

Suomen riistakeskus elää ajan mukana. Palveluja tuotetaan runsaasti sähköisenä verkossa, osallistutaan sosiaalisen median kautta yhteiskunnalliseen riistakeskusteluun niin facebookissa kuin twitterissä, toisaalta riista-asioita nostetaan keskusteluun Vapaata riistaa -blogin kautta.

Suomen riistakeskus muuttuvan yhteiskunnan mukana

Riista-alan asiantuntijaorganisaation keskeisenä tavoitteena on olla kansainvälisestikin edelläkävijä riista-alalla, innovatiivisesti kehittää ja olla aloitteentekijä riistataloudellisissa asioissa. Muuttuvassa ajassa tarvitaan vahvaa yhteiskunnallista osallistumista keskusteluun, vuorovaikutteisuutta ja avoimuutta eri toimijoihin, joiden kautta syntyy molemminpuolista luottamusta ja arvostusta.

Suomessa ja laajemminkin maailmalla yhteiskunnalliset muutokset ovat nykyisin nopeita ja erilaiset trendit ja ilmiöt ovat vaihtuvia. Tästä osansa on saanut myös metsästysharrastus, jota kyseenalaistetaan tai sen merkitystä vähätellään. Kyselytutkimusten mukaan kuitenkin valtaenemmistö suomalaisista suhtautuu metsästykseseen myönteisesti. Metsästys nähdään kansalaisille hyvinvointia tuottavana luontoharrastuksena.

Tärkeintä on luonnon monimuotoisuuden, metsästystoiminnan hyväksyttävyyden kuin suomalaisen riistataloudenkin näkökulmasta, että kaikkia riistaeläinkantoja hoidetaan kestävän verotuksen periaatteiden mukaisesti. Tätä näkökulmaa Suomen riistakeskus pitää vahvasti esillä ja sitä kuvastaa esimerkiksi riistakeskuksen aloitteesta parhaillaan tehtävä kansainvälinen metsähänhen kannanhoitosuunnitelma. Kun riistakantojen hoito on kestäväällä perustalla, toimintaa on pohjalaisen reilusti hyvä perustella muuttuvallekin yhteiskunnalle.

Suomen riistakeskus onnittelee ja kiittää Haapakosken metsästäjät ry:tä 70-vuotisesta työstä suomalaisen riistanhoidon hyväksi sekä toivottaa antoisia toimintavuotia tulevaisuuteen.